

Park prirode Biokovo

**stručna podloga zaštite
prirode za prostorni plan
područja posebnih
obilježja**



**Državni zavod
za zaštitu prirode**



Državni zavod
za zaštitu prirode

Park prirode Biokovo

stručna podloga zaštite prirode za prostorni plan područja posebnih obilježja

- nadopunjena verzija -

Suradnja

Javna ustanova Park prirode Biokovo,
Uprava za zaštitu prirode Ministarstva zaštite okoliša i prirode

izrada karata
Goran Krivanek

fotografije
Arhiv DZZP

Davorin Marković, v.d. ravnatelja

Klasa: 612-07/12-04/03
Ur.broj: 366-08-7-12-1

Zagreb, travanj 2012.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	4
2. PARK PRIRODE BIOKOVO	5
2.1. Opći podaci.....	5
2.2. Zaštićena područja unutar Parka prirode Biokovo.....	6
3. OBILJEŽJA PODRUČJA SA STANOVIŠTA ZAŠTITE PRIRODE	7
3.1. Geološka obilježja.....	7
3.1.1. Stratigrafija	7
3.1.2. Paleontološki nalazi.....	8
3.1.3. Tektonika	8
3.1.4. Hidrogeološka i hidrološka obilježja.....	9
3.2. Geomorfološka obilježja.....	10
3.3. Krajobrazna obilježja	10
3.4. Ugrožena i rijetka staništa.....	14
3.5. Ugrožene i zaštićene svojte.....	17
3.5.1. Flora.....	17
3.5.2. Gljive.....	18
3.5.3. Fauna	18
4. PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE	19
4.1. Važna područja za divlje svojte i stanišne tipove	19
4.2. Međunarodno važna područja za ptice.....	26
4.3. Prijedlog NATURA 2000 područja.....	26
5. ZONIRANJE	28
5.1. Principi zoniranja zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj	28
5.2. Zoniranje Parka prirode Biokovo.....	31
5.2.1. Zona I - Zona stroge zaštite	31
5.2.1.1. Podzona 1a - vrlo stroga zaštita	31
5.2.1.2. Podzona 1 b - stroga zaštita	31
5.2.2. Zona II - Zona usmjerene zaštite	32
5.2.2.1. Podzona 2a - Podzona očuvanja staništa	32
5.2.2.2. Podzona 2b - Podzona očuvanja tradicionalne arhitekture.....	32
5.2.3. Zona III - Zona korištenja	33
5.2.3.1. Podzona 3a - Podzona naselja.....	33
5.2.3.2. Podzona 3b - Podzona posjetiteljske infrastrukture	33
6. SMJERNICE ZA PLANIRANJE KORIŠTENJA PROSTORA	34
6.1. Općenito	34
6.2. Zone i podzone	35
6.2.1. Zona I - Zona stroge zaštite	35

6.2.1.1. Podzona 1 a - vrlo stroga zaštita	35
6.2.1.2. Podzona 1 b - stroga zaštita	36
6.2.2. Zona II - Zona usmjerene zaštite	36
6.2.1.1. Podzona 2a - Podzona očuvanja staništa	36
6.2.1.2. Podzona 2b - Podzona očuvanja tradicionalne arhitekture	36
6.2.3. Zona III - Zona korištenja	37
6.2.1.1. Podzona 3a - Podzona naselja	37
6.2.1.2. Podzona 3b - Podzona posjetiteljske infrastrukture	37
7. IZVORI PODATAKA	39
8. PRILOZI	41
8.1. Pojašnjenje zakonodavnog okvira	41
8.1.1. Crvene knjige i stupanj ugroženosti	41
8.1.2. Strogo zaštićene i zaštićene svojte	41
8.1.3. Ekološka mreža RH	42
8.1.4. Zakonodavstvo EU	44
8.2. Opisi ugroženih i rijetkih staništa Parka prirode Biokovo prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa	45
8.3. Korištene kratice	48
8.4. Tablični prikaz vrsta	49
Popis biljnih vrsta na području PP Biokovo	49
Popis vrsta lišajeva na području PP Biokovo	76
Popis vrsta beskralješnjaka na području PP Biokovo	79
Popis vrsta kralješnjaka na području PP Biokovo	79
8.5. Kartografski prilozi	87
8.5.1. Karta zaštićenih područja Parka prirode Biokovo	87
8.5.2. Karta staništa Parka prirode Biokovo	87
8.5.3. Karta Ekološke mreže na području Parka prirode Biokovo	87
8.5.4. Karta zonacije Parka prirode Biokovo	87

1. UVOD

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Zavod za prostorno planiranje, kao nositelj i koordinator izrade Prostornog plana Parka prirode Biokovo, zatražio je od Državnog zavoda za zaštitu prirode izradu stručne podloge za Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Biokovo.

Prema članku 69. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08 i 57/11) organizacija prostora, način korištenja, uređenja i zaštite prostora u parku prirode uređuje se prostornim planom područja posebnih obilježja, na temelju stručne podloge koju izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode. Prostorni plan Parka prirode Biokovo donosi Sabor Republike Hrvatske.

Državni zavod za zaštitu prirode, u suradnji s Javnom ustanovom Parka prirode Biokovo i Upravom za zaštitu prirode Ministarstva kulture, izradio je stručnu podlogu temeljem članka 69. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08 i 57/11). Sukladno navedenom, stručna podloga se, radi izrade Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Biokovo, dostavlja Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Zavodu za prostorno planiranje, Javnoj ustanovi Parka prirode Biokovo i Ministarstvu kulture, Upravi za zaštitu prirode.

Prva verzija Stručne podloge zaštite prirode za prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Biokovo dostavljena je nadležnim institucijama 07. siječnja 2011. (Klasa: 612-07/11-04/01; Urbroj: 366-01-1-11-1), a ova studija predstavlja drugu, nadopunjenu verziju stručne podloge s novim podacima o vrijednostima i korištenju prostora Parka prirode Biokovo, izmijenjenu na zahtjev Javne ustanove Parka prirode Biokovo.

Nadopunjena verzija stručne podloge zaštite prirode za prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Biokovo, dostavlja se Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja, Zavodu za prostorno planiranje te Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Upravi za zaštitu prirode i Javnoj ustanovi Parka prirode Biokovo.

U stručnoj podlozi korišteni su podaci Javne ustanove Parka prirode Biokovo i objavljenih znanstvenih radova, dostupnih baza podataka i podloge izrađenih za potrebe prostornog plana.

2. PARK PRIRODE BIOKOVO

2.1. Opći podaci

Biokovo je proglašeno parkom prirode 16. lipnja 1981. godine (NN 24/81) kada su određene i granice zaštićenog područja. Javna ustanova Parka prirode Biokovo, osnovana je 26. ožujka 1998. godine Uredbom Vlade Republike Hrvatske. Upravljanje parkom Javna ustanova započela je 2001. godine.

Biokovo se smjestilo uz istočnu obalu Jadrana u zaleđu grada Makarske. Pripada planinskom nizu Velebit – Kozjak – Mosor – Biokovo – Orjen i dio je Vanjskih Dinarida. Ono predstavlja najvišu planinu u primorskom nizu Dinarida s najvišim vrhom Sv. Jure (1762 m).

Park prirode obuhvaća planinu Biokovo od prijevoja Dubci na sjeverozapadu do Gornjih Igrana na jugozapadu. U potpunosti se proteže unutar Splitsko-dalmatinske županije. Parkom prirode je proglašeno zbog vrlo zanimljive geomorfologije (brojnih krških fenomena) te velike biološke raznolikosti (veliko bogatstvo flore i faune te brojni endemi).

Prema Zakonu o proglašenju planine Biokovo parkom prirode (NN 24/81) površina Parka iznosi 19 550 ha. Prilikom digitalizacije granica zaštićenih područja Republike Hrvatske (na podlozi topografske karte 1:25 000 i prema opisu granica iz akta o proglašenju), izračunata je površina poligona Parka prirode Biokovo u GIS-u koja iznosi 19 526 ha, odnosno 195,26 km² (Gauß - Krügerova projekcija - 5 zona, u programu ArcMap 9.3.1.).

Park prirode Biokovo jedan je od ukupno 11 parkova prirode u Republici Hrvatskoj. Zakon o zaštiti prirode definira park prirode člankom 13.

Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08 i 57/11)

Članak 13.

- (1) Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne i nacionalne važnosti, s naglašenim krajobraznim, odgojno-obrazovnim, kulturno-povijesnim i turističko-rekreacijskim vrijednostima.
- (2) U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga.
- (3) Način obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenje prirodnih dobara u parku prirode utvrđuje se uvjetima zaštite prirode.

2.2. Zaštićena područja unutar Parka prirode Biokovo

Djelomično unutar granice Parka prirode Biokovo nalazi se jedno posebno zaštićeno područje, spomenik parkovne arhitekture „Biokovski botanički vrt Kotišina“ (tablica 1).

Biokovski botanički vrt Kotišina zaštićen je 1984.g. temeljem Odluke o proglašenju hortikulturnog spomenika botaničkog vrta u površini od 16,5 ha (Službeni glasnik općine Makarska br. 11/1984). Smješten je na primorskim obroncima planine Biokovo iznad sela Kotišina, na nadmorskoj visini od 350 do 500 mnv, a njime upravlja Javna ustanova Park prirode Biokovo.

Vrt je utemeljio dr. fra Jure Radić (1920-1990), franjevac i znanstvenik, sa svrhom znanstvenog istraživanja i motrenja, zaštite i očuvanja, te popularizacije i upoznavanja biljnog svijeta planine Biokovo. Biokovski botanički vrt nije botanički vrt u klasičnom smislu, gdje se svaka biljka unosi prema određenim pravilima, već je zamišljen kao „ograđeni dio prirode“, gdje će se zadržati prirodni oblici vegetacije. Na relativno maloj površini od 16,5 ha nalaze se vrlo raznolika staništa kao što su kamenjare, točila, vrletne stijene, obradive površine, te kanjon Proslap s istoimenim slapom, koji je veći dio godine suh, a oživi za vrijeme jakih kiša.

Na površini Biokovskog botaničkog vrta Kotišina utvrđeno je oko 300 samoniklih biljnih svojti, od tipično mediteranskih do planinskih, a na nekim područjima sadene su egzote, poljoprivredno i ljekovito bilje.

U neposrednoj blizini ulaza u vrt, uz samu liticu, nalaze se zidine velikog Kaštela - fortifikacijskog objekta iz 17. stoljeća (JU PP Biokovo, 2008).

Tablica 1. Posebno zaštićena područja unutar granica PP Biokovo

Zaštićeno područje	Kategorija zaštite	Površina (ha) (Akt o proglašenju)	Površina (ha) - GIS
Biokovski botanički vrt Kotišina	Spomenik parkovne arhitekture, botanički vrt	16,5	-

3. OBILJEŽJA PODRUČJA SA STANOVIŠTA ZAŠTITE PRIRODE

3.1. Geološka obilježja

Podaci o geologiji, tektonici i geomorfologiji preuzeti su od Javne ustanove Parka prirode Biokovo (JU PP Biokovo, 2008).

3.1.1. Stratigrafija

Na području planine Biokovo razlikuju se tri osnovne jedinice s obzirom na stratigrafsko-strukturne osobitosti stijena.

Područje predhorske stepenice na užem dijelu čine naslage gornje krede (senona), dok dominiraju naslage tercijara i kvartara. Unutar krednih naslaga najrasprostranjeniji su rudistni vapnenci senona, koji su uglavnom gromadasti, svjetlo sivi s manjim uklopcima dolomita, a nalazimo ih na uskom području iznad čela ljsuke od Dubaca do Basta i onda opet iznad Promajne iznad čela ljsuke i čela navlake. Tercijar je zastupljen uglavnom slabo uslojenim foraminiferskim vapnencima, čiju glavnu stijensku masu često izgrađuju fosili alveoline i numuliti, zatim vapnenim brečama, koje su slabo uslojene, svjetlo smeđe do sive boje, a pretežito su s krupnim fragmentima mikrokristalnih kalcita i fragmentima fosilnih ostataka. Ove naslage nalazimo na širem području od Krvavice, preko Makarske do Gornjih Tučepa. Fliš je rasprostranjen uz obalno područje, a izgrađuju ga pješčenjaci i detritični vapnenci u izmjeni s laporima. Prema petrološkim karakteristikama klasificirani su kao kalciruditi, kalkareniti, kvarckalkareniti, kalcilutiti i lapori. Postanak kvartarnih taložina vezan je za padinske tj. subaerske gravitacijske procese na strmoj planinskoj padini, koja je uz snažne povremene bujice utjecala na brzi transport materijala i njegovo taloženje u podnožju. Ti procesi, spiranje i jaruženje, utjecali su na stvaranje deluvijalnih i proluvijalnih naslaga (breča), koje nalazimo duž cijelog priobalnog pojasa.

Centralni gorski hrbat Biokova izgrađuju stijenski kompleksi jurske i kredne starosti (mezozoik). Naslage su razvijene u kontinuiranom slijedu karbonatne sedimentacije (uz lokalne emerzije) od lijasu do senona. Zastupljene su plitkovodnim karbonatnim sedimentima litoralne karakteristike, koji su taloženi u uvjetima prostrane karbonatne platforme. To su vapnenci s lećama dolomita lijaske starosti (donja jura), debelo uslojeni i gromadasti vapnenci dogera (srednja jura), debelo uslojeni oolitični vapnenci malma (gornja jura) i dolomiti, dolomitični vapnenci, vapnenci i breče kredne starosti.

Biokovska zagora oblikovana je u kredno-paleogenskim karbonatno-klastičnim naslagama. Ovdje se debele serije fliških sedimenata odlikuju pravilnim izmjenama stijena krupnijeg i sitnijeg detritusa od breča, pješčenjaka, lapora do laporovitih vapnenaca.

3.1.2. Paleontološki nalazi

Osim Dubaca, paleontološki nalazi otkriveni su na još nekoliko lokaliteta. U špiljama i jamama Biokova otkriveni su brojni fosilni ostaci iz mlađih geoloških razdoblja. Paleontološka nalazišta faunske zajednice vertebrata su donjopleistocenske i gornjopleistocenske starosti.

U špilji Baba koja se nalazi na sjeveroistočnom dijelu Biokova, oblikovanoj u debelo uslojenim gornjokrednim vapnencima, pronađeni su fosili iz gornjeg pleistocena, kada je špilja služila brojnim generacijama špiljskih medvjeda (*Ursus spelaeus*) za sklonište. Osim tih nalaza, pronađeni su i fosilni ostaci smeđeg medvjeda (*Ursus arctos*), vuk (*Canis lupus*), skeletni ostaci divokoza (*Rupicapra rupicapra*) i kozoroga (*Capra ibex*), podvrsta snježnog zeca (*Lepus timidus*), planinski svizac (*Marmota marmota*), snježni miš (*Microtus nivalis*) i skeletni ostaci planinske voluharice (*Dolomys sp.*).

Fosilni ostaci običnog jelena (*Cervus elaphus*) datiraju iz razdoblja gornji pleistocen – donji holocen, a pronađeni su u jami Snježnici sjeverozapadno od vrha Sv. Jure (1762 m) i u Jelenjoj jami sjeverno od vrha Vošac (1422 m).

3.1.3. Tektonika

Geomorfološki gledano, planinski hrbat Biokova oblikovan je u tektonski jako razlomljenim mezozojskim karbonatnim stijenama (pružanja SZ-JI). Izdužen je od linije Vrulja (Dubci)-Šestanovac do rijeke Neretve na jugoistoku, a čini granicu između regionalnih struktura. U geotektonskom smislu pripada zoni Vanjskih Dinarida. Svojim jugozapadnim dijelom struktura Biokova navučena je (odnosno reversno naliže) na intenzivno borane fliške sedimente, koji su rasprostranjeni u širokom pojasu od biokovskih litica do mora. Razlikuju se tri tektonske jedinice:

1. Tektonska jedinica Makarsko primorje je sa sjeveroistočne strane ograničena čelom navlake Biokova, dok je na jugozapadnoj strani većim dijelom pokrivena morem. U osnovi to je autohtoni fliški sinklinorij izgrađen od niza izduženih i prebačenih bora, često presječenih normalnim rasjedima ili većim pukotinama. Litološki gledano, osnovu ove jedinice čine heterogeni fliški sedimenti različitog plasticiteta i čvrstoće. Idući od obale prema čelu biokovske navlake, može se razlikovati nekoliko nesuvislih izduženih boranih sistema – ljsaka, sa strmim jugozapadnim i blažim sjeveroistočnim krilima. Osnovne karakteristike ove tektonske jedinice su bore, prebačene bore, polegle bore i ljske, a posljedica su navlačenja mase Biokova na sedimente fliša u predgorju.

2. Tektonska jedinica Biokovo obuhvaća prostrano područje istaknutog hrpta s vrlo strmim jugozapadnim i relativno blagim sjeveroistočnim padinama. Čine ju borani i tektonski razmravljeni kompleksi mezozojskih karbonatnih stijena. Krajem gornje krede, u okviru laramijske orogeneze, započinje tektonska evolucija navlake Biokova. Konstantnim djelovanjem tektonskih pokreta raznih orogenetskih faza, najprije dolazi do sažimanja mase, zatim orijentiranja (SZ-JI), formiranja ljske, dijelom polegle bore i na kraju navlake. U čitavoj dužini podlogu navučene mase Biokova čini fliš. Jedna od osobitosti ove tektonske jedinice je i visok stupanj tektonske poremećenosti. Osim čela navlake i popratnih boranja zapaža se niz vertikalnih i subvertikalnih

rasjeda generalnog smjera pružanja S-SZ, J-JI. Ovi rasjedi su posljedica nejednolikog naprezanja strukture Biokova prilikom njenog preformiranja u navlaku i ujedno su i među najstarijim rasjedima Biokova.

3. Tektonska jedinica Biokovska zagora je dio prostranog zaleđa Biokova, a osnovna strukturna karakteristika terena je ljuskava građa. Sastoji se od niza prebačenih antiklinala izgrađenih od krednih karbonata, koje su reversno navučene duž reduciranih jugozapadnih krila na fliš, odnosno foraminiferske vapnence. Mladi radijalni pokreti, iako prisutni, nisu izmijenili osnovni izgled ljuskave građe ove tektonske jedinice.

Na području Biokova nalazi se zona recentnog aktivnog i u strukturnom sklopu najvažnijeg rasjeda Mosor-Biokovo. U reljefu se ističe izraženim strmcima. Rasjed Zagvozd-Vrgorac-Metković, odvaja manje strukturne jedinice, Biokovo i biokovska zagora i većim dijelom je istaknut u reljefu strmcem, čija visina mjestimice prelazi 500 metara u krovinskom krilu rasjeda. Područje Biokova spada u ona područja Republike Hrvatske, koja se ističu seizmičkom aktivnosti. Biokovsko epicentralno područje (42.5°- 44.0° SGŠ; 16.4°- 17.5° IGD) dio je uskog pojasa pojačane seizmičke aktivnosti, koji se proteže duž cijele obale Jadrana, a potresi koji ovdje nastaju, posljedica su tektonskih procesa koji se odvijaju na granici sučeljavanja Jadranskog bazena i Dinarida, gdje je osnovni smjer potiska prema kopnu. Izrazitija mjesta pojačane seizmičke aktivnosti su sjecišta i posebno mjesta konvergencije većeg broja rasjeda. Žarišta potresa su na raznim dubinama, ali su sva iznad Mohorovičićevog diskontinuiteta, koji je na osnovi geofizičkih i geodetskih podataka izračunat za ovo područje, a iznosi oko 40 km uz nagib plohe prema S-SI.

3.1.4. Hidrogeološka i hidrološka obilježja

Izražena litofacijelna i biofacijelna raznolikost karbonatnih i klastičnih naslaga, dobra uslojenost mezozoitskih karbonatnih naslaga, kompaktnost ili plastičnost sedimenata, velika tektoniziranost naslaga rasjedanjem, okršenost karbonata preduvjet su da sedimenti Biokova budu više ili manje propusni ili nepropusni.

Vapnenci Biokova iznimno su vodopropusne karbonatne stijene. Sva površinska voda brzo otječe u podzemlje te se podzemnim pukotinama odvodi prema cetinskom ili neretvanskom slivu, dok manji dio izbija u obliku vrela na kontaktu s flišem na južnim padinama Biokova. Na sjevernim, sjeverozapadnim i južnim biokovskim padinama teku povremeni kraći površinski tokovi.

Povremeni ili rjeđe stalni izvori slabijeg kapaciteta nalaze se na južnim padinama. Nastaju dreniranjem površinskih voda i vodopropusne kvartarne naslage te izbijanjem u obliku krških vrela na kontaktu sa flišem.

Uz izvore veže se nastanak biokovskih i podbiokovskih sela. Do danas ih je kaptirano preko 30, a neka su uključena i u vodovod (Benček, 2008).

U prošlosti su, u opskrbi vodom na Biokovu, veliko značenje imale i jame ledenice u kojima se led zadržava tokom cijele godine i iz kojih je stanovništvo vadilo led (npr. jama Stara ledenica).

3.2. Geomorfološka obilježja

Svi do sada registrirani geološki, geomorfološki, tektonski i speleološki odnosi ukazuju na složenost morfologije planinskog reljefa Biokova. Promatrajući krški reljef u cjelini mogu se izdvojiti dva tipa krških oblika: egzogeni i endogeni. Egzogeni krški oblici predstavljaju oblike nastale na površini i na Biokovu su to ponikve (vrtače), uvale, kamenice i škrape. Ponikve su najprepoznatljiviji reljefni oblik na području parka a zabilježeno ih je 3 606 prema topografskim kartama 1:25 000 s gustoćom u rasponu vrijednosti od 0 do 117,8 ponikava/km².

Endogeni krški oblici predstavljaju oblike nastale u podzemlju, a na gorskom hrptu Biokova su predstavljeni jamama i špiljama. Dosadašnjim istraživanjima otkriveno je oko 400 speleoloških objekata. Na području Parka prirode Biokovo do sada je istraženo 177 speleoloških objekata (Bušelić & Ozimec, 2008). Više od 90% speleoloških objekata čine jame, dok ostatak čine špilje. Na području parka ne postoji niti jedan turistički uređen speleološki objekt.

Jama Mokre noge je sa svojih 831 m dubine, nakon istraživanja u kolovozu 2011. g., postala najdublja jama Biokova, te četvrta jama po dubini u Hrvatskoj. Time je zamijenila mjesto biokovske jame Amfora koja je istražena do dubine od 788 metara. Istraživanja u jami Mokre noge započela su 2009. godine.

Tektonska evolucija pokazuje da su mezozojske naslage i prije taloženja eocenskih sedimenata bile pod utjecajem procesa okršavanja i da najmlađi pokreti nisu bitnije utjecali na osnovne strukture, nego su samo potencirali njihovu jaču razlomljenost. Na ovako oblikovan reljef slijedio je pleistocenski utjecaj ledenog pokrova na koji se nastavlja i njegova današnja klimatska specifičnost.

3.3. Krajobrazna obilježja

Krajobraz kao pojam odnosi se na vizualnu pojavnost zemljine površine koja uključuje oblik, formu i staništa, ali istovremeno odražava način na koji se te različite komponente kombiniraju u stvaranju posebnih uzoraka i slika koje su specifične za određeno područje. Krajobraz vrednujemo prema njegovoj neponovljivosti, načinu slaganja elemenata koji ga čine i na taj način tvore tipičan identitet (Marić & Grgurević, 2007). Možemo ga shvatiti kao izraz i rezultat prostornoga i vremenskoga međudjelovanja ljudi i prirode, kao poseban oblik topografije, vegetacijskog pokrova, načina korištenja zemljišta, a uvjetovan je djelovanjem prirodnih procesa, raznih socijalnih, vlasničkih, povijesnih i kulturnih procesa te ostalih aktivnosti koje utječu na izgled krajobraza. Krajobraz stoga predstavlja najsloženiju prostornu strukturu sastavljenu od prirodnih, antropogenih, etetskih i osjetilnih sastavnica (Dumbović Bilušić & Obad Šćitaroci, 2007). Glavni činitelj svakoga krajobraza jesu podneblje i reljef što posebno dolazi do izražaja na području parka prirode Biokovo.

Planina Biokovo nalazi se na obali Jadranskog mora i dio je Vanjskih Dinarida sa smjerom pružanja SZ-JI. Najviši vrh Biokova Sv. Jure (1762 mnv) izdiže se iznad krške zaravni koja se nalazi na visini od 1300 do 1400 m. Sjeveroistočne i jugozapadne padine Biokova vrlo su strme i velike

reljefne energije. Upravo to se očituje u bogatstvu njegovih krških reljefnih oblika: škrapa, vrlo velikih ponikava i jama. Posebnost Biokova su duboke ponikve vrlo strmih padina, tako da je krajobraz obilježen oštrim i uskim grebenima i visokim piramidalnim vrhovima koji međusobno odjeljuju ponikve (Telbisz, Dragušica, & Nagy, 2009). Stoga se upravo vizualna kakvoća i osobitost Biokova očituje u mozaičkom rasporedu prirodnih i doprirodnih staništa, specifičnom krškom reljefu te tradicijskoj arhitekturi kao važnoj sastavnici krajobraza. Sve to zajedno sačinjava prepoznatljiv prostor, stvarajući jasnu predodžbu krajobraza kao egzistencijalnog prostora čime je određen prepoznatljiv karakter i prostorni identitet Biokova.



Slika 1. Krajobrazne jedinice na širem području PP Biokovo prema Prema Pregledu stanja biološke i krajobrazne raznolikosti Hrvatske.

Prema Pregledu stanja biološke i krajobrazne raznolikosti Hrvatske (Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša, 1999), Biokovo se proteže kroz dvije krajobrazne jedinice (slika 1.). Međutim kada se dominantnim sastavnicama ovoga predjela – spoju planine i mora, mrežastom kršu, središnjoj zaravni, primorskim stijenama i šumovitim sjevernim padinama, pridruži neponovljiva

kombinacija pašnjaka, livada, jama, šuma, obrađenih dolaca, pastirskih stanova i golih vrhova, ovaj prostor dobiva gotovo mitske kvalitete.

Opis krajobraznih jedinica

Dalmatinska zagora

Zagora je raznoliko područje krških depresija, zaravni i planinskih vijenaca. Na zapadnom je rubu povezani niz od tri polja: Kninsko, Kosovo i Petrovo polje. Zatim pretežno planinsko područje Kozjaka, Svilaje, Moseća i nešto niže valovite visoravni od Kozjaka i Mosora. Dalje na istok pruža se dolina rijeke Cetine. Istočno od gornjeg toka Cetine nalazi se glavni planinski lanac – Dinara. Prema jugoistoku se masiv Dinare postepeno spušta i prelazi u vapnenačke zaravni, te u masiv Biokova, odnosno brdsko područje sjeverno od Biokova. Osnovne zančajke ove krajobrazne jedinice su: reljefno i krajobrazno raznoliki prostor koji odlikuju tri glavna reljefna elementa: krške depresije, vapnenačke zaravni i planinski vijenci; među planinama ističu se: Promina, Dinara, Svilaja, Biokovo i Mosor.

Obalno područje srednje i južne Dalmacije

Planinski niz Boraja – Kozjak – Mosor – Biokovo – Rilić, odvaja u srednjoj Dalmaciji obalnu zonu od Dalmatinske zagore. Te planine daju glavni pečat krajobrazu kontinentalno-obalnog pojasa, a posebice litice Biokova. Veći dio ove krajobrazne jedinice karakterizira priobalni planinski lanac i niz velikih otoka. Krajobraz u podnožju priobalnih planina često sadrži usku zelenu flišnu zonu. Dojmljivu krajobraznu dominaciju i vrijednost predstavljaju visoke litice Biokova i šumovito Makarsko područje s jedinstvenim plažama.



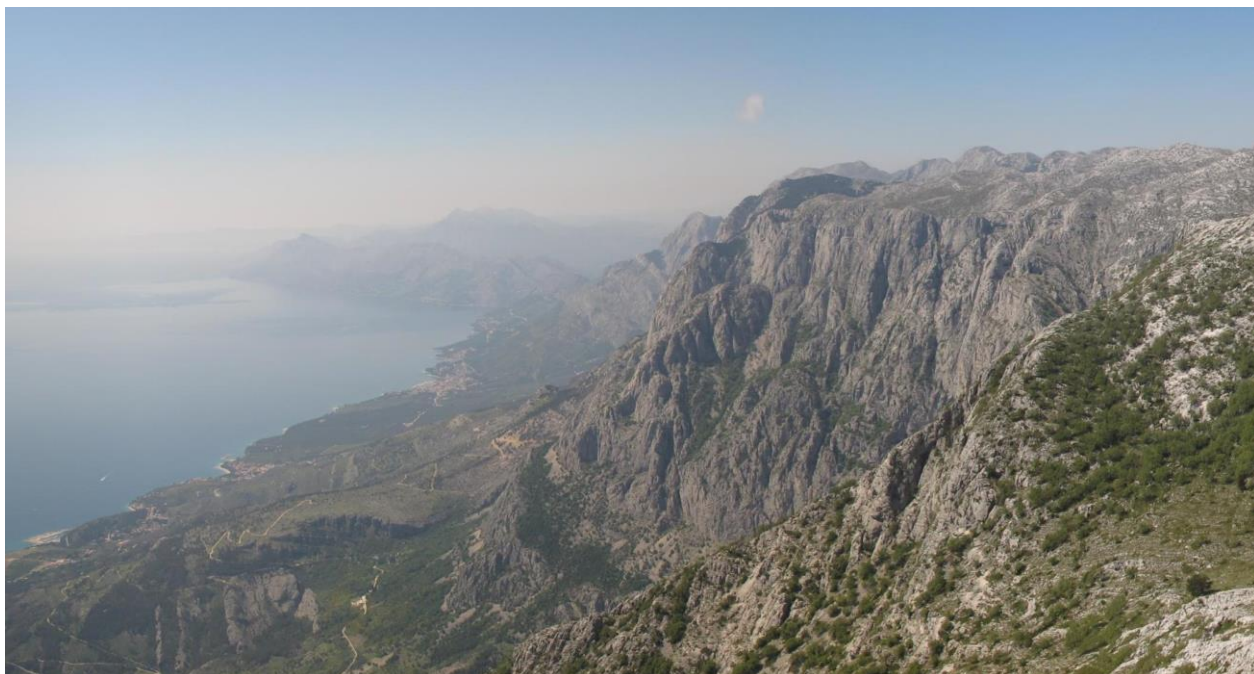
Slika 2. Središnja zaravan na predjelu Podglogovik. Pogled na istok sa sv.Ilije.



Slika 3. „Mrežasti“ krš Biokova. Pogled na zapad sa sv. Jure



Slika 4. Sjeverne padine Biokova. Pogled iz Dedića



Slika 5. Primorski obronci Biokova. Pogled na zapad sa Vošca

3.4. Ugrožena i rijetka staništa

Prema članku 7. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08 i 57/11) stanište je definirano kao „jedinstvena funkcionalna jedinica ekološkog sustava, određena zemljopisnim, biotičkim i abiotičkim svojstvima; sva staništa iste vrste čine jedan stanišni tip“.

Stanište u ekološkom smislu je područje gdje živi organizam ili životna zajednica (biocenoza). Raznolikost staništa usko je povezana s geografskim položajem, razvedenosti reljefa, geološkim, klimatskim i hidrografskim prilikama te čovjekovim utjecajima. Važno je istaknuti da su ljudskim djelovanjem nastala mnoga nova staništa, tzv. poluprirodna i umjetna staništa koja povećavaju raznolikost stanišnih tipova u odnosu na prirodno stanje, a posljedično i raznolikost svojti na ovom području.

U kontekstu modernog načina života na zemlji, za opstanak staništa nužna je regulacija (poticanje ili sprečavanje) ljudskih aktivnosti jer osim navedenog pozitivnog utjecaja, razni zahvati u prostoru ugrožavaju opstanak mnogih tipova staništa, a mogu ih i trajno uništiti. Tako su danas među najugroženijim staništima travnjaci koji direktno ovise o ljudskim aktivnostima kojima se ona održavaju (ispaša, košnja i sl.) te močvarna i vodena staništa koja su posebno ugrožena hidromelioracijskim zahvatima. Nestankom ovih staništa nestaju i o njima ovisne divlje svojte.

Republika Hrvatska je razvila svoju Nacionalnu klasifikaciju staništa (NKS) (Ministarstvo Kulture RH, 2006) (Ministarstvo Kulture RH, 2009) da bi naglasila raznolikost staništa svoga teritorija te

neke specifičnosti, naročito uz more, u podzemlju i u području krša. Nacionalna klasifikacija staništa Hrvatske definira sljedeće glavne klase staništa:

- A – površinske kopnene vode i močvarna staništa**
- B – neobrasle i slabo obrasle kopnene površine**
- C – travnjaci, cretovi i visoke zeleni**
- D – šikare**
- E – šume**
- F – morska obala**
- G – more**
- H – podzemlje**
- I – kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom**
- J – izgrađena i industrijska staništa**
- K – kompleksi.**

Prvih osam klasa sadržava prirodne i doprirodne tipove staništa u Hrvatskoj. Nacionalni klasifikacijski sustav upotrijebljen je za izradu karte staništa Republike Hrvatske u mjerilu 1:100 000. Na toj karti osnovna prostorna jedinica za koju je utvrđeno kakvo se stanište na njemu nalazi je veličine 9 ha (0,09 km²). Iz tog razloga na karti staništa nema evidentiranih staništa manjih od 9 ha kakva nalazimo na području Parka prirode Biokovo, a koja su značajna za očuvanje bioraznolikosti područja (Topić, Ilijanić, Tvrtković, & Nikolić, 2006). U tijeku je izrada nove, preciznije karte staništa čiji se završetak očekuje tijekom 2011. godine.

Tablica 2: Popis stanišnih tipova na području Parka prirode Biokovo prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa (OIKON d.o.o.). **Ugrožena i zaštićena staništa otisnuta su debljim slovima** (Prilog II Pravilnika o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 07/06, 119/09)).

NKS kod	NKS stanište	Površina / ha	% od ukupne površine PP
A.2.2.1.	Povremeni vodotoci	linijska staništa	
B.1.3.	Alpsko-karpatško-balkanske vapnenačke stijene	543,45	2,78
B.1.4.	Tirensko-jadranske vapnenačke stijene	171,46	0,88
B.1.4.2./B.2.2.	Dalmatinske vapnenačke stijene/Ilirsko-jadranska, primorska točila	linijska staništa	
B.1.4.2.3.	Zajednica piramidalnog zvončica i modrog lasinja	točkasta staništa	
B.1.4.2.4.	Zajednica slavulje i crvenkaste biokovske zečine	točkasta staništa	
B.2.2.1.2.	Točilo primorskog mekinjaka i biokovskog lanilista	točkasta staništa	
C.3.5.	Submediteranski i epimediteranski suhi	1958,19	10,03

NKS kod	NKS stanište	Površina / ha	% od ukupne površine PP
	travnjaci		
C.3.5./D.3.1.	Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci/Dračici	8006,01	41,00
C.3.5./E.3.5.	Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci/Primorske, termofilne šume i šikare medunca	544,78	2,79
C.3.5.2.3.	Kamenjare uspravnog ovsika i isprekidane šašike	točkasta staništa	
C.3.5.2.4.	Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike	točkasta staništa	
C.3.5.2.7.	Kamenjarski travnjak biokovskog kozlinca i velike šašike	točkasta staništa	
C.3.6./D.3.4.	Kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu- i stenomediterana/Bušici	256,95	1,32
C.4.1.1.4.	Planinske rudine kitajbelovog šaša i balkanske sunčanice	točkasta staništa	
D.2.2.1.1.	Šikara žestike i ribiza	točkasta staništa	
D.3.4.	Bušici	205,64	1,05
D.3.4./I.5.2.	Bušici/Maslinici	2,97	0,02
E.3.5.	Primorske, termofilne šume i šikare medunca	6668,08	34,15
E.7.4.	Šume običnog i crnog bora na dolomitima	279,27	1,43
E.8.2.	Stenomediterske čiste vazdazelene šume i makija crnike	484,25	2,48
E.9.2.	Nasadi četinjača	36,23	0,19
H.1.3.2.2.	Kamenice	točkasta staništa	
I.2.1.	Mozaici kultiviranih površina	273,46	1,40
I.2.1./J.1.1./I.8.1.	Mozaici kultiviranih površina/Aktivna seoska područja/Javne neproizvodne kultivirane zelene površine	20,17	0,10
I.5.1./I.5.2.	Voćnjaci/Maslinici	10,08	0,05
I.5.2.	Maslinici	14,58	0,07
J.1.1.	Aktivna seoska područja	47,10	0,24
J.1.1./J.1.3.	Aktivna seoska područja/Urbanizirana seoska područja	3,46	0,02

NKS kod	NKS stanište	Površina / ha	% od ukupne površine PP
Ukupno:		19526,10	100,00

Prema Karti staništa Republike Hrvatske (u prilogu) na području Parka prirode Biokovo nalazi se 22 različita tipa staništa (do II. razine Nacionalne klasifikacije staništa (NN 07/06; NN 119/09)), od kojih je 11 tipova staništa ugroženo na europskoj i/ili nacionalnoj razini i zaštićeno Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 07/06; NN 119/09) (u tablici otisnuto debljim slovima).

3.5. Ugrožene i zaštićene svojte

Tablični prikaz zabilježene flore i faune Biokova, kao i opis njihovog statusa nalazi se u prilogu (Murati, 1981) (Mazija, 2005) (Radić, 1981) (Fukarek, 1981) (Šolić, 1981) (European Environment Agency, 2010) (Radović, Kralj, Tutiš, & Ćiković, 2003).

3.5.1. Flora

Čitav spektar čimbenika: geografski položaj Biokova, reljef i mikroreljef, geološke i petrografske komponente, tlo, klimatske i mikroklimatske komponente kao i antropogeni utjecaji, čimbenici su sadašnjeg izgleda i stanja flore i vegetacije područja Parka prirode Biokovo. Ono što floru Parka prirode Biokovo čini zanimljivom je velik broj biljnih vrsta i fitocenoza među kojima se izdvaja znatan broj endemičnih, rijetkih i ugroženih vrsta i zajednica (Splitsko-dalmatinska Županija - Županijski zavod za prostorno planiranje, 2004). Biokovo je jedno od središta endemizma u Hrvatskoj, područje posebno velike koncentracije endemičnih i subendemičnih biljnih svojti. Razlog tome je taj što je Biokovo u odnosu na druge dinarske planine relativno izolirana planina, s primorske strane morem, a sa zagorske relativno širokom nizinom. Izraženi reljef Biokova omogućuje razvoj različitih tipova staništa, posebnih edafskih, klimatskih i mikroklimatskih karakteristika, a mnoga slična staništa su prostorno izolirana unutar samog masiva Biokova. Osim toga biogeografski položaj Biokova je na granici dviju fitogeografskih regija. Sve je to razlog velikog broja biljaka, vrlo različitog podrijetla i starosti koje rastu zajedno na Biokovu, te čine veliku raznolikost flore i visok stupanj endemizma Biokova (Ozimec, Biokovo, 2008).

3.5.2. Gljive

Na Biokovu je za sada poznato oko stotinjak gljivljih vrsta, što je gotovo sigurno samo mali dio ukupnog broja vrsta koje nalazimo na ovome području (Ozimec, Gljive, lišaji, alge i mahovine Biokova, 2008).

Obzirom na veliki broj klimazonalnih zajednica za očekivati je da će daljnja istraživanja iznjedriti veliki broj do sada nezabilježenih vrsta, pogotovo onih asociranih uz pojedine, za Biokovo endemične, tipove staništa i biljke (Ozimec, Gljive, lišaji, alge i mahovine Biokova, 2008).

3.5.3. Fauna

Biološka raznolikost i endemizam faune Biokova još je nedovoljno poznata, ali prema postojećim podacima pokazuje iznimno bogatstvo. Uz veliki broj srednjodinarskih endema, brojni su endemi Biokova: 1 porodica, 8 rodova i preko 50 svojti, isključivo beskralježnjaka. Ovdje srećemo brojne tercijarne i glacijalne relikte, a neke vrste čak su predtercijarni relikti. (Ozimec, Biokovo, 2008)

Osobitost faune Biokova rezultat je osobitog geografskoga položaja neposredno uz obalu Jadranskog mora i njene izoliranosti od drugih primorskih planina, te njene krške geomorfologije i hidrologije. Osobito je značajna podzemna krška fauna, čime se podzemna staništa Biokova svrstavaju među deset najbogatijih u svijetu.

Tablični prikaz zabilježene faune Biokova nalazi se u prilogu.

4. PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE

U Hrvatskoj je Ekološka mreža propisana Zakonom o zaštiti prirode, a proglašena *Uredbom o proglašenju ekološke mreže* (NN 109/07), te predstavlja sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja važnih za ugrožene vrste i staništa, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti. Uredbom o proglašenju ekološke mreže (NN 109/07) propisane su i smjernice za mjere zaštite čija provedba osigurava postizanje i održavanje povoljnog stanja ciljeva očuvanja svakog područja ekološke mreže. **Smjernice za mjere zaštite** navedene su u daljnjem tekstu, a opisi pojedinih područja Ekološke mreže nalaze se u prilogu ove stručne podloge. Funkcionalnost ekološke mreže osigurana je zastupljenošću njezinih sastavnica. Područja ekološke mreže sukladno EU ekološkoj mreži NATURA 2000 podijeljena su na **područja važna za divlje svojte i stanišne tipove** (potencijalna "SAC" područja – *Special Areas of Conservation*) te **međunarodno važna područja za ptice** (potencijalna "SPA" područja – *Special Protection Areas*). Unutar ekološke mreže njezini dijelovi povezuju se prirodnim ili umjetnim koridorima. Ekološki koridor je ekološka sastavnica ili niz takvih sastavnica koje omogućuju kretanje populacijama živih organizama od jednog lokaliteta do drugog. Područja važna za divlje svojte i stanišne tipove koja su uz šifru područja označena s #, kao i sva međunarodno važna područja za ptice, predstavljaju potencijalna područja NATURA 2000.

Sukladno mehanizmu EU Direktive o staništima, Zakon o zaštiti prirode propisuje da se dijelovi ekološke mreže mogu štititi kao posebno zaštićena područja ili provedbom planova upravljanja, kao i kroz postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu svakog ugrožavajućeg zahvata. Negativno ocijenjen zahvat se može odobriti samo u slučajevima prevladavajućeg javnog interesa i uz Zakonom utvrđene kompenzacijske uvjete. Važan mehanizam je i mogućnost sklapanja ugovora s vlasnicima i ovlaštenicima prava na područjima ekološke mreže, uz osiguranje poticaja za one djelatnosti koje doprinose očuvanju biološke raznolikosti.

Područjima Ekološke mreže na području parka prirode Biokovo upravlja Javna ustanova Park prirode Biokovo, a to su:

4.1. Važna područja za divlje svojte i stanišne tipove

Šifra i naziv područja: # HR2000002 Baba špilja	
Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte	
Divlje svojte	
Hrvatsko ime	Znanstveno ime

endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

<i>Šifra i naziv područja: # HR2000015 Crna ledenica</i>		
<i>Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte</i>		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

<i>Šifra i naziv područja: # HR2000047 Jama kod Tučepske Vilenjače</i>		
<i>Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte</i>		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame

Smjernice zaštite
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000

Šifra i naziv područja: # HR2000054 Jama pod Vošcem		
Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

Šifra i naziv područja: # HR2000076 Lovrićija jama I		
Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

<i>Šifra i naziv područja: # HR2000107 Pretnerova jama</i>		
<i>Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte</i>		

Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

<i>Šifra i naziv područja: # HR2000124 Sonjina jama</i>		
<i>Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte</i>		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

<i>Šifra i naziv područja: # HR2000125 Stara ledenica</i>		
<i>Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte</i>		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip

H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

Šifra i naziv područja: # HR2000126 Stara škola		
Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

Šifra i naziv područja: # HR2000155 Špilja na Biokovu		
Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

<i>Šifra i naziv područja: # HR2000177 Tučepska vilenjača</i>		
---	--	--

<i>Ciljevi očuvanja:</i> Ugrožene divlje svojte		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
endemične svojte		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 6000		

<i>Šifra i naziv područja:</i> HR2000990 Vrh Sv. Jure		
<i>Ciljevi očuvanja:</i> Ugrožene divlje svojte		
Divlje svojte		
Hrvatsko ime	Znanstveno ime	
visokoplaninska flora		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
29; 116		

<i>Šifra i naziv područja:</i> HR5000030 Park prirode Biokovo	
<i>Ciljevi očuvanja:</i> Ugrožene divlje svojte	
Divlje svojte	
Hrvatsko ime	Znanstveno ime
divlja mačka	<i>Felis silvestris</i>
divokoza	<i>Rupicapra rupicapra balcanica</i>

ptice grabljivice		
dalmatinski okaš	<i>Proterebia afra dalmata</i>	
planinski kotrljan	<i>Eryngium alpinum</i>	
ostale divlje svojte ugrožene na europskoj i nacionalnoj razini		
Stanišni tipovi		
NKS šifra	NATURA	stanišni tip
	6170	Planinski i pretplaninski vapnenački travnjaci
	62A0	Istočnosubmediterisuihi travnjaci (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)
	8140	Istočnomediteransa točila
	8210	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom
	9530*	(Sub-)Mediterranske borove šume s endemičnim crnim borom
E.3.5.3.		Mješovita šuma i šikara medunca i crnoga graba
E.5.3.1.	91K0	Termofilna šuma jele i crnoga graba
E.6.1.3.	91K0	Pretplaninska šuma bukve s planinskim divokozjakom
H.1.	8310	Kraške špilje i jame
Smjernice zaštite		
9; 11; 17; 18; 30; 33; 121; 123; 126; 127; 128; 129		

4.2. Međunarodno važna područja za ptice

Šifra i naziv područja: # HR1000030 Park prirode Biokovo	
Ciljevi očuvanja: Ugrožene divlje svojte	
Divlje svojte	
Hrvatsko ime	Znanstveno ime
jarebica kamenjarka	<i>Alectoris graeca</i>
suri orao	<i>Aquila chrysaetos</i>
vrtna strnadica	<i>Emberiza hortulana</i>
Smjernice zaštite	
7; 9; 11	

4.3. Prijedlog NATURA 2000 područja

NATURA 2000 je središte politike zaštite prirode Europske Unije. Ta mreža područja ustanovljena je sukladno Direktivi o očuvanju prirodnih staništa te divljih životinjskih i biljnih vrsta (Direktiva o staništima) iz 1992 (92/43/EEC) i Direktivi o očuvanju divljih ptica (Direktiva o pticama) (79/409/EEC). Cilj mreže je osigurati dugoročni opstanak europskih najvrijednijih i najugroženijih vrsta i staništa. Sastoji se od Posebnih područja zaštite (eng. *Special Areas of Conservation* – SAC) koja su zemlje članice proglasile u skladu s Direktivom o staništima (92/43/EEC), te također uključuje Područja posebne zaštite (eng. *Special Protection Areas* – SPA) proglašena na osnovi Direktive o pticama iz 1979. g.

Direktiva o staništima navodi oko 230 stanišnih tipova te preko 1000 vrsta biljaka i životinja značajnih za Europsku Uniju. Direktiva o pticama (79/409/EEC) navodi preko 190 osjetljivih vrsta kojima je potrebna zaštita staništa na osnovi zaštite područja. Također prepoznaje potrebu za zaštitom značajnih područja za migracijske vrste ptica, ponajviše močvarnih staništa.

Prijedlog NATURA 2000 za Hrvatsku predstavlja ekološku mrežu s nizom lokaliteta koji su ključna uporišta za dugoročno očuvanje europski ugroženih vrsta i staništa. Veliki broj lokaliteta i površina koju prekrivaju ukazuje na iznimno bogatstvo biološke raznolikosti Hrvatske te na značajan doprinos ekološkoj mreži Europske Unije. Osigurati njihovo povoljno stanje očuvanja kroz prilagođeno upravljanje i razumno korištenje prirodnih dobara najvažnija je obveza u zaštiti prirode za Hrvatsku kao buduću članicu Europske Unije.

Prijedlog NATURA 2000 za Hrvatsku izrađen je na temelju znanstvenih podataka i stručnih procjena o važnosti pojedinih područja, sukladno kriterijima zadanim Direktivom o pticama i

Direktivom o staništima. On je rezultat višegodišnjeg rada Državnog zavoda za zaštitu prirode na pribavljanju, objedinjavanju i analizi relevantnih podataka u kojega se nastojalo uključiti što širu stručnu i znanstvenu zajednicu te nevladine udruge iz područja istraživanja i zaštite prirode. Radi slabe istraženosti biološke raznolikosti Hrvatske podaci su još uvijek nepotpuni te su u tijeku intenzivna istraživanja kako bi se popunila EU baza podataka NATURA 2000 i uspostavio obvezni monitoring. Ipak, do sad prikupljeni podaci ukazali su na najvažnija područja koja zadovoljavaju zadane kriterije.

Područja Ekološke mreže na području Parka prirode Biokovo označena s # ujedno su i potencijalna područja NATURA 2000.

5. ZONIRANJE

5.1. Principi zoniranja zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj

Principi zoniranja zaštićenih područja predstavljaju skup općih standarda za zonaciju zaštićenih područja u Hrvatskoj. Svako zaštićeno područje je specifično, te se prilikom zonacije pojedinog zaštićenog područja koristi samo onaj dio ovih smjernica koji se može primijeniti u pojedinom slučaju.

Zoniranje zaštićenog područja je jedan od osnovnih alata u planiranju korištenja i upravljanja prostorom. Postupkom zoniranja zaštićenih područja definira se postojeće i planira buduće korištenje prostora u cilju očuvanja prirode. Zone su u rasponu od stupnja gdje nije dozvoljen gotovo nikakav ljudski utjecaj pa do zone korištenja gdje prirodni prostor unutar zone može biti znatno promijenjen. Važno je napomenuti da navedeni stupnjevi ne impliciraju vrijednost područja, već odražavaju potrebe za upravljanjem zaštićenim područjem u svrhu očuvanja sveukupne bio-, geo- i krajobrazne raznolikosti.

Sve zone predviđene u sustavu zoniranja ne moraju biti zastupljene u svakom zaštićenom području.

Uključivanjem većeg broja dionika u proces definiranja zona i pripadajućih režima ponašanja unutar njih, osiguravaju se pretpostavke za uspješnu provedbu planskih dokumenata, a čime se pak osigurava očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenih područja.

Zonacija zaštićenih područja provodi se kroz dva dokumenta – prostornim planom područja posebnih obilježja i planom upravljanja. Zonacija u ova dva dokumenta se treba preklapati na razini zona, dok se u pravilu razina podzona detaljnije definira u planu upravljanja. Važno je također napomenuti da zonacija u planu upravljanja kao dokumentu nižeg reda tj. manje zakonske snage, mora biti sukladna onoj iz prostornog plana. Radi toga preporuka je da se, kada je to moguće, ta dva dokumenta rade koordinirano.

- Zonacija u planu upravljanja - reflektira potrebe javne ustanove za upravljanjem područjem. Upravljanje je definirano ciljevima očuvanja iznesenim u planu upravljanja.
- Zonacija u prostornom planu - rezultat je analize trenutačnih, ali i promišljanja budućih potreba za korištenjem prostora. Uzima u obzir sve aspekte korištenja prostora (turističke, građevinske, zaštita, promet, infrastruktura, privezišta, ...).

Ukoliko potrebe upravljanja područjem to zahtijevaju, zone se mogu podijeliti u više podzona u kojima se primjenjuju sva opća pravila određene zone.

I Zona stroge zaštite

Zona stroge zaštite obuhvaća područja velike prirodne vrijednosti čije je očuvanje od iznimne važnosti i koja ne zahtijevaju nikakve ili samo iznimne intervencije. Cilj upravljanja područjem ove zone jest očuvanje prirodnih procesa i staništa te njihovih sastavnica.

U ovoj zoni su zabranjeni svi tipovi ekstrakcije prirodnih resursa. Također nisu dopuštene intervencije u prostoru (osim u iznimnim okolnostima) niti bilo kakva modifikacija prostora.

Iznimno dopuštene intervencije u prostoru uključuju lokaliziranje požara, uklanjanje invazivnih alohtonih vrsta, saniranje šteta nastalih prilikom havarija, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti prirode. Dopusštena su znanstvena istraživanja te inventarizacija i monitoring (praćenje stanja) biološke raznolikosti.

Ukoliko potrebe upravljanja područjem to zahtijevaju, zona stroge zaštite može se podijeliti u dvije podzone:

1a) Zona vrlo stroge zaštite

- U ovoj zoni nije dopušteno posjećivanje, sidrenje, kao niti uspostava i/ili postojanje plovnog puta ili ceste.

1b) Zona stroge zaštite

- U ovoj zoni se može dozvoliti ograničeno i kontrolirano posjećivanje pod nadzorom Javne ustanove (SCUBA ronjenje, trekking, posjetiteljske grupe).
- Unutar ove zone potrebno je ograničiti brzinu plovidbe i veličinu plovila.

II Zona usmjerene zaštite

Zona usmjerene zaštite obuhvaća područja velike važnosti za očuvanje gdje se očekuje značajan angažman javne ustanove u svrhu očuvanja ili obnavljanja prirodnih i kulturnih vrijednosti područja. Cilj upravljanja područjem ove zone jest:

- očuvanje prirodnih procesa i staništa (kopnena, vodena, morska i podzemna) te njihovih sastavnica
- očuvanje krajobraza tj. antropogeno uvjetovanih ekosustava i njihove biološke raznolikosti te kulturne baštine područja.

Ova zona uključuje:

- sva područja koja bi bez provođenja aktivnih mjera očuvanja i/ili revitalizacije promijenila svoje bitne karakteristike, bilo smanjenjem biološke raznolikosti ili smanjenjem raznolikosti krajobraza
- šumske površine kojima se gospodari uz obavezne uvjete zaštite prirode
- poljoprivredne površine na kojima se poljoprivreda odvija u skladu s ciljevima očuvanja
- lovišta, u kojima se lovna aktivnost odvija sukladno lovno gospodarskim osnovama i u njima ugrađenim uvjetima zaštite prirode
- ribolovno more, kojime se gospodari sukladno Zakonu o morskom ribarstvu i propisanim uvjetima zaštite prirode tj. temeljem Zakona o zaštiti prirode i pripadajućih podzakonskih akata.

Unutar zone usmjerenog korištenja na moru potrebno je odrediti zone u kojima se preporuča sidrenje i zone u kojima je sidrenje zabranjeno. Zone u kojima se preporuča sidrenje imaju svrhu da korisnicima omoguće sidrenje ukoliko su sva privezišta popunjena. To u pravilu trebaju

biti područja na čijem se morskom dnu nalaze staništa/životne zajednice koja su manje osjetljiva na mehanička oštećenja.

Zona usmjerene zaštite prema svrsi i namjeni može se podijeliti u niz podzona.

III Zona korištenja

Zona korištenja u pravilu obuhvaća područja niže vrijednosti za očuvanje i/ili područja gdje je tradicionalno prisutan određeni stupanj korištenja. Cilj upravljanja područjem ove zone jest održivo korištenje prostora, u skladu s ciljevima očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti područja.

Ta je zona svojevrsan kompromis između korištenja i zaštite područja, a njezino korištenje mora biti u skladu s načelima održivog razvoja, bez narušavanja svrhe zaštićenog područja i ugrožavanja ciljeva očuvanja definiranih u planu upravljanja.

Ova zona obično obuhvaća:

- sva postojeća naselja
- izdvojene objekte različite namjene (planinarski domovi, odašiljači i sl.)
- područja zatečenog intenzivnog korištenja (kamenolomi, područja intenzivne poljoprivredne proizvodnje, i sl.)
- veću infrastrukturu u funkciji posjećivanja zaštićenog područja (posjetiteljski centri)
- luke
- infrastrukturu čija je isključiva namjena privezivanje brodova (privezišta)
- plovne putove i ceste

Zona korištenja prema svrsi i namjeni može se podijeliti u niz podzona.

5.2. Zoniranje Parka prirode Biokovo

Tablica 3. Površina pojedinih zona unutar PP Biokovo

šifra zone	zona/podzona	površina (ha)	% ukupne površine PPB
1a	vrlo stroga zaštita	8,75	0,04
1b	stroga zaštita	3 493,27	17,90
I	stroga zaštita	3 502,02	17,94
2a	očuvanje staništa	15 198,42	77,84
2b	očuvanje tradicionalne arhitekture	64,70	0,33
II	usmjerena zaštita	15 263,12	78,17
3a	naselja	719,05	3,68
3b	posjetiteljska infrastruktura	41,16	0,21
III	korištenje	760,60	3,89

5.2.1. Zona I - Zona stroge zaštite

Ova zona obuhvaća 17,94% Parka prirode Biokovo, odnosno 3 502,02 ha, a u nju su uključeni svi speleološki objekti (osim jednog predviđenog za posjećivanje – Jama za Supinom), te područja primorskih točila, ekosustava kamenjara primorskih padina i osobito vrijednih šumskih ekosustava kao posebno važnih staništa.

5.2.1.1. Podzona 1a - vrlo stroga zaštita

Ova zona obuhvaća 0,04% Parka prirode Biokovo, odnosno 8,75 ha.

Obuhvaća prostor sastojina "biokovske" jele na predjelu Kaoci i ispod Sutvida. Ova staništa potrebno je očuvati zbog njihove geografske izoliranosti i posljedične morfološke posebnosti te submediteranskih značajki, iznimne starosti i potpuno prirodnog stanja sastojina. Na ovom području ne predviđaju se nikakvi zahvati i nije dozvoljeno posjećivanje.

5.2.1.2. Podzona 1 b - stroga zaštita

Ova zona obuhvaća 17,90% parka prirode Biokovo, odnosno 3 493,27 ha.

Zbog osjetljivosti ekosustava i očuvanja bioraznolikosti, geomorfoloških značajki, te potencijalnog negativnog utjecaja većeg broja posjetitelja, ova zona obuhvaća šire područje

šume dalmatinskog crnog bora na predjelu Bukovac, zatim floristički značajna primorska točila i zajednice kamenjara, primorske padine Biokova, vrh Sv. Ilije s koritom iznad Basta, šire područje lokaliteta Kaoci s visoko vrijednom zajednicom "biokovske" jele i crnog graba, predio između Kozjaka do Sv. Roka i Kimeta s vrijednim šumskim sastojinama graba, bukve i "biokovske" jele te područje oko najvišeg vrha Sv. Jure. Ovu zonu presjeca većina planinarskih staza i u njoj je dozvoljeno posjećivanje niskog inteziteta. U ovu zonu spadaju i svi speleološki objekti na području Parka, osim speleološkog objekta "Jama za Supinom", predviđenog za uređenje i otvaranje posjetiteljima Parka.

5.2.2. Zona II - Zona usmjerene zaštite

Zona usmjerene zaštite obuhvaća najveći dio Parka prirode Biokovo, tj. 78,17% područja odnosno 15 263,12 ha i karakteriziraju je staništa šuma, travnjaka, golih i slabo obraslih stijena i makije te s njima povezanih elemenata tradicionalne gradnje (suhozidi, lokve, šterne, pojedinačni sakralni objekti, pojedinačni pastirski stanovi i kompleksi pastirskih stanova). Ovom zonom obuhvaćeni su ekosustavi na kojima je potrebno ili se može predvidjeti da će biti potrebno provoditi aktivne mjere zaštite tj. očuvanje prirode, bioraznolikosti i krajobraza te kulturne baštine. Također u ovu zonu su uključena i područja na kojima je omogućeno gospodarenje prirodnim resursima temeljem odgovarajućih gospodarskih osnova sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode i drugih zakona, kao i tradicionalno prisutni oblici ekstenzivne poljoprivrede.

5.2.2.1. Podzona 2a - Podzona očuvanja staništa

Podzona obuhvaća područja velike vrijednosti za očuvanje šumskih, pašnjačkih, stjenovitih i drugih ekosustava, koje je podvrgnuto aktivnoj intervenciji kao načinu upravljanja ili se njima gospodari prema važećim planovima i programima gospodarenja. Ista obuhvaća i manje površine poljoprivrednog obradivog zemljišta u tradicionalnoj upotrebi, kao i pojedinačne elemente tradicijske arhitekture. U ovu zonu, iako nisu grafički istaknute, ulaze i sve postojeće šumske ceste i planinarske staze. Ova podzona obuhvaća 77,84% područja, odnosno 15 198,42 ha.

5.2.2.2. Podzona 2b - Podzona očuvanja tradicionalne arhitekture

Podzona obuhvaća 0,33% područja Parka prirode Biokovo, odnosno 64,70 ha. U ovoj podzoni su prisutni obnovljeni i/ili neobnovljeni pojedinačni pastirski stanovi, staje i "pojate" i/ili kompleksi pastirskih stanova, suhozidi i drugi elementi tradicijske arhitekture, kao i kulturno-sakralni objekti. Ovi objekti su većim dijelom u funkciji rekreacije te revitalizacije tradicionalne poljoprivrede.

5.2.3. Zona III - Zona korištenja

Ova zona obuhvaća 3,89% parka prirode Biokovo, odnosno 760,60 ha. U njoj se nalaze naselja, infrastrukturni objekti, pojedinačni objekti namijenjeni posjećivanju i pojedinačni privatni objekti različite namjene. U ovu zonu, iako nisu grafički istaknute, ulaze i sve javne prometnice na Biokovu.

5.2.3.1. Podzona 3a - Podzona naselja

Ova zona obuhvaća 3,68% područja Parka prirode Biokovo, odnosno 719,05 ha. Ona obuhvaća šira područja postojećih naselja smještenih uz granicu i unutar parka.

5.2.3.2. Podzona 3b - Podzona posjetiteljske infrastrukture

Ova zona obuhvaća 0,21% ukupne površine Parka prirode Biokovo, odnosno 41,16 ha, a obuhvaća sljedeće objekte/lokalitete:

Tablica 4: Objekti/lokaliteti u zoni korištenja podzoni posjetiteljske infrastrukture 3b

Lokacija	Izgrađeno
Donja gora	Sanirani deponij smeća
Ulaz Bikovska cesta	Recepcija, CLIVUS biološki WC, rampa
Podglogovik	Ugostiteljski objekt "Vrata Biokova", spomenik NOB-a "Partizanske veze", ugostiteljski objekt "Šunde", zadružni dom, ruševine pastirskog naselja Podglogovik
Ravna vlaška	Zgrada info centra, CLIVUS biološki WC, interpretacijski sadržaji
Vošac - Štrbina	Planinarski dom pod Vošcem, dva obnovljena pastirska stana, neobnovljeni pastirski stanovi (ruševine), planinarska kuća na vrhu Vošca
Sv. Jure	Kružna staza oko vrha Sv. Jure; TV odašiljač, crkvice Sv. Jure, parkiralište, informacijsko-edukacijske table
Kuk 0	Objekti u sklopu bivšeg vojnog objekta Kuk 0 (prijemni objekt, garaža, spavaonica za vojsku, prateći objekti)
Kuk 0 - rampa	-
Heliodrom Žavnjak	Bivši heliodrom u sklopu objekta Kuk 0
Ulaz Kaoci	-
Kaoci – šumarska kuća	Šumarska kuća sagrađena početkom dvadesetog stoljeća (danas je ruševna i devastirana)
Kaoci – planinarska kuća	Planinarska kuća (bivša lovačka kuća)

6. SMJERNICE ZA PLANIRANJE KORIŠTENJA PROSTORA

6.1. Općenito

- Za sve planove, programe i zahvate koji mogu imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja Ekološke mreže potrebno je provesti postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, sukladno članku 36. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08, 57/11) i članku 3. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za Ekološku mrežu (NN 118/09)
- Sve gospodarske djelatnosti (turizam, poljoprivreda, stočarstvo, šumarstvo, lovstvo) planirati na način i u obimu koji ne ugrožava prirodne vrijednosti Parka, odnosno u skladu s aktivnostima dopuštenim i definiranim u zoni usmjerene zaštite i u zoni korištenja (uz poštivanje odredbi ZZP-a)
- Kroz planove i programe gospodarenja šumama osigurati očuvanje velikih cjelovitih kompleksa šumskih ekosustava
- Zabraniti uređenje speleoloških objekata na području Parka za posjećivanje osim Jame za Supinom, uz poštovanje odredbi Zakona o zaštiti prirode i ishođenje svih potrebnih suglasnosti/dozvola
- Zabraniti umjetno zasnježivanje na cijelom području PP Biokovo
- Zabraniti izgradnju i/ili postavljanje bilo koje infrastrukture čija je namjena omogućavanje odvijanja skijaških aktivnosti na području PP
- Zabraniti izgradnju golf igrališta na području PP Biokovo
- Na području PP Biokovo moguće je planirati izgradnju samo jedne žičare, čija trasa unutar granica Parka ne smije biti dulja od 3 km
- Izvan podzone naselja (3a) zabraniti unošenje i uzgoj životinja (vrsta i pasmina), koje se smatraju alohtonim na području Parka
- Zabraniti izgradnju vikend naselja izvan podzone naselja (3a)
- Zabraniti izgradnju sportskih građevina (kako su definirane u čl.65 Zakona o športu) izvan podzone naselja (3a)
- Uvjetovati rješavanje odvodnje sanitarnih/otpadnih voda svih objekata na području Parka u skladu s najvišim standardima, odnosno na načine koji imaju minimalan utjecaj na hidrološki sustav i kvalitetu staništa
- Komunalnu infrastrukturu planirati ukapanjem na ili uz trasu postojećih cesta
- Omogućiti obnavljanje postojećih asfaltnih cesta i asfaltiranje razvrstanih cesta

- Zabraniti asfaltiranje nerazvrstanih cesta kao i šumskih cesta, pristupnih putova do objekata i vidikovaca
- Ne planirati korištenje prostora Parka prirode Biokovo za zbrinjavanje otpada
- Zabraniti otvaranje novih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina unutar granica parka
- Zabraniti vađenje leda iz jama ledenica
- Vodnogospodarske zahvate planirati na način da ne ugrožavaju opstanak prirodnih staništa i uz njih vezanih vrsta te da negativno ne utječu na krajobrazne vrijednosti područja. Ne dopušta se betoniranje korita
- Zabraniti daljnje kaptiranje izvora, osim za potrebe javne vodoopskrbe
- Ne dozvoliti rušenje suhozida, pastirskih stanova i drugih elemenata tradicionalnih građevina
- Osigurati očuvanje kulturne baštine; omogućiti obnovu kulturnih dobara i elemenata tradicijske arhitekture u originalnim gabaritima te uz prethodnu konzultaciju s konzervatorskom službom i Javnom ustanovom Parka te zadovoljene sve zakonske uvjete
- Zabraniti planiranje vjetroelektrana te solarnih elektrana
- Dozvoliti postavljanje solarnih panela i individualnih malih vjetrenjača za opskrbu električnom energijom pojedinačnih objekata

6.2. Zone i podzone

6.2.1. Zona I - Zona stroge zaštite

- Na ovom području zabranjeni su zahvati i intervencije u prostoru, bilo kakva izgradnja te gospodarenje prirodnim resursima. Samo u izuzetnim slučajevima dopustiti intervencije u ekosustave npr. u svrhu lokalizacije požara ili uklanjanja invazivnih alohtonih vrsta (uz poštivanje odredbi Zakona o zaštiti prirode)
- Ne predviđati infrastrukturne koridore bilo koje namjene
- Ne planirati trase žičare u i iznad zone stroge zaštite

6.2.1.1. Podzona 1 a - vrlo stroga zaštita

- nije dozvoljeno posjećivanje, kao niti uspostava i/ili postojanje puta ili ceste

6.2.1.2. Podzona 1 b - stroga zaštita

- Dozvoljeno je ograničeno i kontrolirano posjećivanje pod nadzorom Javne ustanove
- U režimu nadzora Javne ustanove dozvoljene su aktivnosti uređenja i održavanja planinarskih staza, puteva, vidikovaca, markacija i putokaza, info tabli i interpretacijskih sadržaja
- Dozvoljeno je označavanje postojećih putova, postavljanje edukacijskih tabli te osiguravanje vidikovaca uz postojeće putove u funkciji posjećivanja uz upotrebu za Biokovo tradicionalnih materijala, a u sklopu razrađenog Sustava posjećivanja PP Biokovo.

6.2.2. Zona II - Zona usmjerene zaštite

- Omogućiti obnovu postojećih elemenata tradicijske gradnje u originalnim gabaritima uz upotrebu tradicionalnih materijala i uz poštovanje uvjeta zaštite prirode i zaštite tradicijske baštine tj. odredbi Zakona o zaštiti prirode i drugih relevantnih zakona
- Dozvoljeno je označavanje postojećih putova, postavljanje edukacijskih tabli te osiguravanje vidikovaca uz postojeće putove u funkciji posjećivanja uz upotrebu za Biokovo tradicionalnih materijala, a u sklopu razrađenog Sustava posjećivanja PP Biokovo.
- Ne predviđati otvaranje građevinskih zona

6.2.1.1. Podzona 2a - Podzona očuvanja staništa

- Poticati oživljavanje ekstenzivnog stočarstva i uklanjanja drvenaste vegetacije na tradicionalno travnjačkim površinama
- Dozvoliti aktivnosti koje doprinose revitalizaciji tradicionalne poljoprivrede
- Dozvoliti obnovu i izgradnju manjih objekata namjenjenih za smještaj stoke

6.2.1.2. Podzona 2b - Podzona očuvanja tradicionalne arhitekture

- Omogućiti rekonstrukciju sakralnih objekata i drugih objekata zatečenih u trenutku proglašenja Parka uz dodatni uvjet uklapanja istih u graditeljsku tradiciju prostora upotrebom tradicionalnih materijala i metoda gradnje na vidljivim plohama građevina
- Na lokalitetima gdje postoje sklopovi (kompleksi) pastirskih stanova obnovu pastirskih stanova uvjetovati postojanjem konzervatorske studije obnove čitavog kompleksa stanova

6.2.3. Zona III - Zona korištenja

- Poticati oživljavanje ekstenzivnog stočarstva i uklanjanja drvenaste vegetacije na tradicionalno travnjačkim površinama
- Dozvoljeno je označavanje postojećih putova, postavljanje edukacijskih tabli te osiguravanje vidikovaca uz postojeće putove u funkciji posjećivanja uz upotrebu za Biokovo tradicionalnih materijala, a u sklopu razrađenog Sustava posjećivanja PP Biokovo
- Veće infrastrukturne objekte za posjetitelje predvidjeti unutar postojećih naselja (3a) (ulazi u park, info točke, edukativni centri, centri za posjetitelje)
- Izgradnju parkirališta planirati unutar zone korištenja, na lokacijama: postojećih naselja, saniranog odlagališta otpada Donja gora, Ulaz Biokovska cesta, Podglogovik, Ravna vlaška, Kuk O, Kuk O - rampa i Ulaz Kaoci
- Na području PP Biokovo moguće je planirati izgradnju samo jedne žičare, čija trasa unutar granica Parka ne smije biti dulja od 3 km.

6.2.1.1. Podzona 3a - Podzona naselja

- Otvaranje i/ili širenje građevinskih zona dozvoliti u obimu koju opravdava demografska slika područja i potrebe lokalnog stanovništva tj. sukladno razvojnim strategijama/planovima pojedinih naselja
- Moguće je planirati rekonstrukciju i proširenje komunalne infrastrukture sukladno demografskim potrebama područja tj. razvojnim strategijama/planovima pojedinih naselja
- Moguće je planirati gospodarske zone uz uvjetovanje najviših ekoloških standarda, etno sela te stacionarne smještajne kapacitete (pojedinačno do 60 kreveta) i kampove

6.2.1.2. Podzona 3b - Podzona posjetiteljske infrastrukture

- U cilju smanjenja negativnog utjecaja posjećivanja na prirodne vrijednosti Parka, u sklopu razrađenog Sustava posjećivanja PP Biokovo planirati uvođenje integriranog i organiziranog prijevoza posjetitelja (uz sagledavanje postojeće i u budućnosti planirane infrastrukture, uključujući eventualnu žičaru)
- Na lokalitetima Donja gora, Ulaz Biokovska cesta te Kuk O planirati infrastrukturu za prijem posjetitelja (parkiralište, sanitarni čvorovi, info točka, manji ugostiteljski objekti, centar za posjetitelje i sl.)
- Na lokalitetu Kuk O moguće je planirati izgradnju manjih smještajnih kapaciteta (pojedinačno do 60 kreveta), manjeg kampa i/ili etno sela

- Na lokalitetu Kuk 0 postojeće građevine i infrastrukturu prenamijeniti u svrhu posjećivanja Parka
- Na lokalitetu Kuk 0 – rampa može se planirati ulazni parking manjeg kapaciteta (5-6 parkirnih mjesta) i info točka u funkciji Parka za posjećivanje i nadzor
- Na lokalitetu Podglogovik može se planirati parking za posjetitelje (do 50 parkirnih mjesta) i info točka
- Na lokalitetu Ravna Vlačka može se planirati parking za posjetitelje (do 20 parkirnih mjesta)
- Na lokalitetu Ulaz Kaoci može se planirati parking manjeg kapaciteta (5-6 parkirnih mjesta) i omogućiti postavljanje/izgradnju manjeg objekta u funkciji Parka za posjećivanje i nadzor
- Na lokalitetu Vošac – Štrbina i to **isključivo na predjelu lokaliteta Štrbina** može se planirati izgradnja gornje postaje žičare, a gornju postaju (sletnu točku) žičare izraditi u minimalnim gabaritima koji omogućavaju ispunjavanje tehničkih i sigurnosnih propisa za takav tip građevine
- Korištenjem tradicionalnih materijala, izborom uže lokacije, izbjegavanjem vizualno-reljefno istaknutih pozicija, te odabirom kolorita, infrastrukturu na trasi i samu gornju postaju (sletnu točku) žičare uklopiti u krajobraz i smanjiti njezinu vidljivost (vizualno isticanje) na najmanju moguću mjeru
- Unutar gornje postaje žičare osigurati prostor za službu nadzora JU PP Biokovo i Gorsku službu spašavanja i info točku Parka
- Na drugim lokalitetima unutar ove podzone ne planirati izgradnju novih objekata
- Omogućiti rekonstrukciju postojećih objekata (planinarski objekti, infrastrukturni objekti i dr.) unutar originalnih gabarita
- Odrediti ekološki prihvatljiv kapacitet područja na koje se planira dovođenje posjetitelja, prije ili u sklopu izrade studije isplativosti biokovske žičare
- Radi spoja uže lokacije gornje postaje žičare s postojećom cestom, moguće je planirati servisnu cestu do gornje postaje (sletne točke) žičare unutar lokaliteta Vošac-Štrbina podzone posjetiteljske infrastrukture 3b. Istu treba zatvoriti za javnost. Promet istom dozvoliti samo za potrebe servisiranja žičare, hitne intervencije, te za vozila JU PP Biokovo.

7. IZVORI PODATAKA

Bibliografija

- European Environment Agency. (2010). Preuzeto Rujan 2010 iz European Environment Agency:
<http://www.eea.europa.eu/>
- Benček, Đ. (2008). Geologija Biokova. U R. Ozimec (Ur.), *Biokovo* (str. 29-48). Zagreb: Graphis d.o.o.
- Bušelić, S., & Ozimec, R. (2008). Speleologija Biokova. U R. Ozimec (Ur.), *Biokovo* (str. 49-72). Zagreb: Graphis d.o.o.
- Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša. (1999). *Pregled stanja biološke i krajobrazne raznolikosti Hrvatske*. Zagreb: Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša.
- Dumbović Bilušić, B., & Obad Šćitaroci, M. (2007). Kulturni krajolici u Hrvatskoj - Identifikacija i stanje zaštite. *PROSTOR*, 2(34)(15), 260-271.
- Fukarek, P. (1981). Endemne i rijetke vrste drveća i grmlja dinarskog područja i njihova introdukcija na područje Biokova. *Acta Biokovica*, 1, str. 169-187.
- Hrvatski sabor. (2005). Zakon o zaštiti prirode. Narodne novine 70/05.
- Hrvatski sabor. (2008). Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode. Narodne novine 138/08.
- JU PP Biokovo. (2008). *Park prirode Biokovo*. Preuzeto rujan 2010 iz <http://www.biokovo.com/>
- JU PP Biokovo. (2008). *Park prirode Biokovo*. Preuzeto veljača 2012 iz <http://www.biokovo.com/>
- Marić, M., & Grgurević, O. (2007). Krajobraz - Suvremena europska kretanja, slovenski model i iskustva, stanje u Hrvatskoj. *Prostor*, 2(34), 273-280.
- Mazija, M. (Ur.). (2005). *Zbornik istraživačkih radova Udruge studenata biologije - "BIUS" u Parku prirode Biokovo*. Zagreb: Udruga studenata biologije - "BIUS".
- Ministarstvo Kulture RH. (2006). Pravilnik o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova. Narodne novine 7/06.
- Ministarstvo Kulture RH. (2009). Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova. Narodne novine 119/09.
- Ministarstvo Kulture RH. (2009). Pravilnik o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim. Narodne novine 99/09.
- Murati, M. (1981). Pregled lihenoloških istraživanja na Biokovu. *Acta Biokovica*, 1, str. 153-158.

- Ozimec, R. (Ur.). (2008). *Biokovo*. Zagreb, Hrvatska: Graphis d.o.o., .
- Ozimec, R. (2008). Gljive, lišaji, alge i mahovine Biokova. U R. Ozimec (Ur.), *Biokovo* (str. 74-86). Zagreb: Graphis d.o.o.
- Radić, J. (1981). Biokovske endemične centaureje. *Acta Biokovica*, 1, str. 147-151.
- Radović, D., Kralj, J., Tutiš, V., & Ćiković, D. (2003). *Crvena knjiga ugroženih ptica Hrvatske*. Zagreb: Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja.
- Splitsko-dalmatinska Županija - Županijski zavod za prostorno planiranje. (2004). *Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Biokovo - Pripremni radovi*. Split: Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja.
- Šolić, M. E. (1981). Rod *Edraianthus* DC na Biokovu. *Acta Biokovica*, 1, str. 161-167.
- Telbisz, T., Dragušica, H., & Nagy, B. (2009). Doline Morphometric Analysis and Karst Morphology of Biokovo Mt (Croatia) Based on Field Observations and Digital Terrain Analysis. *Hrvatski geografski glasnik*, 71/2, 5-22.
- Topić, J., Ilijanić, L., Tvrtković, N., & Nikolić, T. (2006). *Staništa - Priručnik za inventarizaciju, kartiranje i praćenje stanja* (1000 izd.). (T. Nikolić, Ur.) Zagreb, Hrvatska: Državni zavod za zaštitu prirode.

8. PRILOZI

8.1. Pojašnjenje zakonodavnog okvira

8.1.1. Crvene knjige i stupanj ugroženosti

Crvene knjige ugroženih vrsta objedinjuju podatke o onim svojstama (vrstama ili podvrstama) koje se smatraju ugroženima temeljem znanstvene procjene prema međunarodnim kriterijima koje je postavila Međunarodna unija za zaštitu prirode IUCN. Te se vrste upisuju na tzv. Crveni popis, a detaljno obrađuju u crvenim knjigama. Crvene knjige za pojedine skupine ugroženih vrsta Hrvatske izradili su kompetentni stručnjaci te one predstavljaju temelj za zakonsku zaštitu vrsta.

Crveni popis obuhvaća vrste s visokim stupnjem ugroženosti, odnosno smatra se da su pred izumiranjem (CR – kritično ugrožene, EN – ugrožene i VU – osjetljive) te vrste koje bi mogle postati ugrožene ukoliko se ne poduzmu zaštitne mjere (NT - niskorizične i LC – najmanje zabrinjavajuće), kao i vrste koje se radi nedostatka podataka ne mogu svrstati u neku od navedenih kategorija DD – nedovoljno poznate).

8.1.2. Strogo zaštićene i zaštićene svojte

Prema Zakonu o zaštiti prirode sukladno članku 97. (NN 70/05, 139/08, 57/11) zabranjeno je branje, skupljanje, uništavanje, sječa ili iskopavanje samoniklih strogo zaštićenih biljaka i gljiva te držanje i trgovina samoniklim strogo zaštićenim biljkama i gljivama.

Strogo zaštićene životinje zabranjeno je namjerno hvatati, držati i/ili ubijati; namjerno oštećivati ili uništavati njihove razvojne oblike, gnijezda ili legla, te područja njihova razmnožavanja ili odmaranja; namjerno uznemiravati, naročito u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih, migracije i hibernacije, ako bi uznemiravanje bilo značajno u odnosu na ciljeve zaštite; namjerno uništavati ili uzimati jaja iz prirode ili držati prazna jaja; prikrivati, držati, uzgajati, trgovati, uvoziti, izvoziti, prevoziti i otuđivati ili na bilo koji način pribavljati i preparirati.

Zaštitu uživaju i samonikle biljke i gljive, te divlje životinje koje se nalaze u nacionalnom parku, strogom rezervatu, te u posebnom rezervatu ako se radi o samoniklim biljkama, gljivama, te divljim životinjama radi kojih je područje primarno zaštićeno, kao i sve podzemne životinje, i kad nisu zaštićene kao pojedine svojte, ako aktom o zaštiti toga područja za pojedinu vrstu nije drugačije određeno.

Nenamjerno hvatanje i/ili ubijanje strogo zaštićenih životinja prijavljuje se Ministarstvu. Ministarstvo vodi evidenciju o nenamjerno uhvaćenim i/ili ubijenim strogo zaštićenim životinjama, te odlučuje o zaštitnim mjerama u cilju sprječavanja negativnog utjecaja na pojedine vrste.

Korištenje zaštićenih divljih svojti dopušteno je na način i u količini da se njihove populacije na državnoj ili na lokalnoj razini ne dovedu u opasnost (ZZP, čl. 94.).

Ministar nadležan za zaštitu prirode i ministar nadležan za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo svaki u svom djelokrugu, propisuju mjere zaštite zaštićenih divljih svojti koje

obuhvaćaju: sezonsku zabranu korištenja i druga ograničenja korištenja populacija; privremenu ili lokalnu zabranu korištenja radi obnove populacija na zadovoljavajuću razinu; te reguliranje trgovine, držanja radi trgovine i transporta radi trgovine živih i mrtvih primjeraka.

Ministarstvo nadležno za zaštitu prirode vodi evidenciju o načinu i količini korištenja zaštićenih divljih svojti radi utvrđivanja i praćenja stanja populacija. Ako se utvrdi da je zbog korištenja zaštićena divlja svojta ugrožena, ministar može donijeti naredbu kojom zabranjuje ili ograničava korištenje te svojte.

8.1.3. Ekološka mreža RH

Ekološka mreža je sustav najvrjednijih područja za ugrožene divlje svojte i stanišne tipove, koja su dostatno bliska i međusobno povezana koridorima, čime je omogućena međusobna komunikacija i razmjena vrsta.

Na europskoj razini ekološka mreža je sastavni dio sljedećih propisa:

- Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o očuvanju prirodnih staništa te divljih životinjskih i biljnih vrsta (Direktiva o staništima) i Direktiva Vijeća 79/409/EEZ o očuvanju divljih ptica (Direktiva o pticama); temeljem navedenih direktiva utvrđuje se ekološka mreža Europske unije NATURA 2000
- Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) temeljem koje se utvrđuje europska ekološka mreža - Smaragdna mreža (Emerald)

NATURA 2000 je ekološka mreža Europske Unije koja obuhvaća područja važna za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova. Ovaj program koji čini osnovu zaštite prirode u EU, proizlazi iz Direktive o pticama i Direktive o staništima. Svaka zemlja članica EU doprinosi stvaranju mreže NATURA 2000 određivanjem Područja posebne zaštite (Special Protection Areas – SPA) za ptice i Posebnih područja zaštite (Special Areas of Conservation) za ostale divlje svojte i stanišne tipove. Područja moraju biti odabrana na način da osiguravaju opstanak određenih divljih svojti i stanišnih tipova navedenih u dodacima direktiva. U područjima NATURA 2000 potrebno je definirati i provoditi mjere upravljanja koje će osigurati tzv. dobro stanje vrsta i stanišnih tipova radi kojih je zaštićeno.

Zakon o zaštiti prirode Republike Hrvatske (NN 70/05, 139/08, 57/11) definira ekološku mrežu kao: sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti.

Prema članku 58. Zakona o zaštiti prirode, ekološki značajna područja su:

- područja koja su biološki iznimno raznovrsna ili dobro očuvana, a koja su međunarodno značajna po mjerilima međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka,
- područja koja bitno doprinose očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti u Republici Hrvatskoj,

- područja stanišnih tipova koji su ugroženi na svjetskoj, europskoj ili državnoj razini, (obuhvaćaju stanišne tipove navedene u Dodatku I. Direktive o staništima te stanišne tipove propisane Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova koji se donosi temeljem Zakona o zaštiti prirode),
- staništa divljih svojti koje su ugrožene na svjetskoj, europskoj ili državnoj razini (obuhvaća one navedene u Dodatku I. Direktive o pticama i Dodatku II. Direktive o staništima te one navedene u Crvenom popisu ugroženih divljih svojti Republike Hrvatske koji se vodi u Državnom zavodu za zaštitu prirode);
- staništa endemičnih svojti za Republiku Hrvatsku,
- područja koja bitno pridonose genskoj povezanosti populacija bioloških vrsta (ekološki koridori),
- selidbeni putovi životinja,
- očuvane šumske cjeline.

Ekološka mreža RH obuhvaća područja u Hrvatskoj koja su primjenom stručnih kriterija, a na temelju dostupnih podataka ne starijih od pedeset godina, utvrđena kao područja važna za očuvanje ili uspostavljanje povoljnog stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i/ili divljih svojti na europskoj i nacionalnoj razini. Stanišni tipovi i divlje svojte ugrožene u Europi propisani su navedenim EU direktivama (Direktiva o pticama i Direktiva o staništima) i Bernskom konvencijom. Nacionalno ugrožene divlje svojte su one koje utvrde kompetentni stručnjaci temeljem međunarodno prihvaćenih IUCN kriterija te postaju sastavni dio tzv. Crvenog popisa ugroženih divljih svojti koji se vodi u Državnom zavodu za zaštitu prirode.

Sastavnim dijelovima ekološke mreže smatraju se i svi biospeleološki važni objekti te morske špilje koji trenutačno nisu u evidenciji Državnog zavoda za zaštitu prirode, kao izrazito važna i ugrožena ekološki značajna područja.

Osim područja ekološke mreže, utvrđena su i dva ekološka koridora – migracijski koridor za ptice Palagruža-Lastovo-Pelješac te koridor za morske kornjače – priobalni pojas do 50 metara dubine.

Za svako područje ekološke mreže utvrđuju se ciljevi očuvanja i smjernice za mjere zaštite.

Ciljevi očuvanja područja ekološke mreže utvrđuju se u odnosu na ekološke zahtjeve europski i/ili nacionalno ugroženih divljih svojti i stanišnih tipova koje su kvalifikacijske za to područje, a temeljem stručnih i znanstvenih kriterija.

Mjere zaštite područja ekološke mreže se utvrđuju na temelju ciljeva očuvanja. Na područjima ekološke mreže na kojima je cilj očuvanja ugroženi ili rijetki stanišni tip propisan Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova, primjenjuju se mjere sukladno navedenom Pravilniku. Tamo gdje je

cilj očuvanja ugrožena divlja svojta za koju su propisane mjere zaštite temeljem Zakona o zaštiti prirode (npr. plan upravljanja ili akcijski plan), primjenjuju se te mjere.

Ekološka mreža RH donešena je Uredbom Vlade RH (NN 109/07) u listopadu 2007. na temelju prijedloga Ekološke mreže kojeg je izradio Državni zavod za zaštitu prirode. Baza podataka Ekološke mreže RH sastavni je dio Informacijskog sustava zaštite prirode (www.dzzp.hr). Baza podataka Ekološke mreže RH uključuje kartografski prikaz područja u mjerilu 1:100.000 kao i prikaz osnovnih podataka za svako od 1551 područja (1511 važnih područja za divlje svojte i staništa i 40 međunarodno važnih područja za ptice).

Tablica 13. **Udio područja Ekološke mreže u odnosu na ukupno područje RH**

	<i>kopno (km²)</i>	<i>%</i>	<i>more (km²)</i>	<i>%</i>	<i>ukupno (km²)</i>
područja Ekološke mreže	26.689,78	47	12.140,48	39	38.830,26
ukupno RH	56.615,00	100	31.644	100	88.259,00

8.1.4. Zakonodavstvo EU

NATURA 2000 je ekološka mreža Europske Unije koja obuhvaća područja važna za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova te čini osnovu zaštite prirode u EU. Osnovni zakoni na kojima se zasniva Natura 2000 su Direktiva o zaštiti ptica i Direktiva o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore. Svaka zemlja članica EU doprinosi stvaranju mreže NATURA 2000 određivanjem Područja posebne zaštite (Special Protection Areas – SPA) za ptice i Posebnih područja zaštite (Special Areas of Conservation - SAC) za ostale divlje svojte i stanišne tipove. Osnovni kriterij odabira tih područja je očuvanje divljih svojti i stanišnih tipova navedenih u dodacima EU direktiva, a zemlje članice EU obavezne su u njima osigurati provođenje mjera upravljanja koje osiguravaju tzv. dobro stanje vrsta i stanišnih tipova, radi kojih je pojedino područje proglašeno. Direktiva o pticama (Council Directive 79/409/EEC) donesena je još 1979. godine s ciljem dugoročnog očuvanja svih divljih ptičjih vrsta i njihovih važnih staništa na teritoriju EU. Poseban naglasak je na zaštiti migratornih vrsta koja zahtijeva koordinirano djelovanje svih europskih zemalja. Propis se odnosi na 181 ptičju svojtu (vrstu ili podvrstu) te zahtijeva očuvanje dovoljno prostranih i raznolikih staništa za njihov opstanak. Također se zabranjuju načini masovnog i neselektivnog lova te iskorištavanje, prodaja ili komercijalizacija većine ptičjih vrsta. Načinjene su određene iznimke radi sporta i lova, a dopušta se članicama učiniti iznimke u slučajevima kada ptice predstavljaju ozbiljnu opasnost za sigurnost i zdravlje ljudi ili drugih biljaka i životinja, te kad nanose velike gospodarske štete. Pojedine zemlje obvezne su utvrditi i zaštititi dovoljan broj i u dovoljnoj površini najpovoljnijih područja za zaštitu ptičjih vrsta iz Dodatka I Direktive (SPA područja) koja postaju sastavni dio NATURA 2000. U zemljama EU proglašeno je 5.242 SPA područja ukupne površine veće od 574.819 km².

Cilj Direktive o staništima (Council Directive 92/43/EEC), donesen 1992. godine, je doprinijeti očuvanju biološke raznolikosti članica EU kroz zaštitu staništa divlje flore i faune. Glavni način ostvarenja ovog cilja jest uspostavljanje ekološke mreže područja NATURA 2000. Ova područja (SAC područja) značajna su za očuvanje ugroženih vrsta (osim ptica) i stanišnih tipova koji su navedeni u dodacima Direktive, u tzv. "povoljnom statusu zaštite". Prilikom upravljanja

područjima NATURA 2000, osim znanstvenih, uzimaju se u obzir i gospodarski, društveni i kulturni zahtjevi te regionalne i lokalne značajke. Zaštita područja provodi se ocjenjivanjem utjecaja pojedinih planova i zahvata, provođenjem planova upravljanja te ugovornim i drugim aranžmanima s vlasnicima i korisnicima zemljišta kroz koje se osigurava primjena odgovarajućih zaštitnih mjera. Nove članice EU na dan pristupa moraju predati popis predloženih područja za NATURA 2000 s odgovarajućom bazom podataka o svakom pojedinom području. Za vrste navedene na Dodatku II Direktive potrebno je utvrditi važna staništa i zaštititi ih, vrste na Dodatku IV potrebno je strogo zaštititi, a vrste na Dodatku V uživaju status zaštićenih vrsta čije se populacije smiju eksploatirati uz stalan nadzor.

Dodatne informacije dostupne su na službenim stranicama Državnog zavoda za zaštitu prirode, www.dzsp.hr i www.natura2000.hr

8.2. Opisi ugroženih i rijetkih staništa Parka prirode Biokovo prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa

B.1.3. Alpsko-karpatško-balkanske vapnenačke stijene

Alpsko-karpatško-balkanske vapnenačke stijene (Red *POTENTILLETALIA CAULESCENTIS* Br.-Bl. 1926) – Pripadaju razredu *ASPLENIETEA TRICHOMANIS* Br.-Bl. et Maire 1934 corr. Oberd. 1977. Skup hazmofitskih zajednica biljaka stjenjača razvijenih u pukotinama karbonatnih stijena preplaninskog i planinskog, rjeđe brdskog i gorskog vegetacijskog pojasa.

B.1.4. Tirensko-jadranske vapnenačke stijene

Tirensko-jadranske vapnenačke stijene (Red *CENTAUREO-CAMPANULETALIA* Trinajstić 1980) – Pripadaju razredu *ASPLENIETEA TRICHOMANIS* Br.-Bl. et Maire 1934 corr. Oberd. 1977. Hazmofitska vegetacija stjenjača pukotinjarki koja se razvija u pukotinama suhih vapnenačkih stijena i primorskih i kontinentalnih dijelova Hrvatske.

B.2.2. Ilirsko-jadranska, primorska točila

Ilirsko-jadranska, primorska točila (Sveza *Peltarion alliaceae* H-ić. in Domac 1957) - Vegetacija jadranskih, primorskih točila razvijena je najvećim dijelom u istočnojadranskom primorju od Trsta na sjeveru do Crnogorskog primorja na jugu, te na nekoliko mjesta apeninske-zapadnojadranske obale.

C.3.5. Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci

Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci (Red *SCORZONERETALIA VILLOSAE* H-ić. 1975 (= *SCORZONERO-CHRYSOPOGONETALIA* H-ić. et Ht. (1956) 1958 p.p.) – Pripadaju razredu *FESTUCO-BROMETEA* Br.-Bl. et R. Tx. 1943. Tom skupu staništa pripadaju zajednice razvijene na

plitkim karbonatnim tlima duž istočnojadranskog primorja, uključujući i dijelove unutrašnjosti Dinarida do kuda prodiru utjecaji sredozemne klime.

C.3.6. Kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu- i stenomediterrana

Kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu- i stenomediterrana (Red *CYMBOPOGO-BRACHYPODIETALIA* H-ić. (1956) 1958) – Pripadaju razredu *THERO-BRACHYPODIETEA* Br.-Bl. 1947. Navedeni kompleks staništa, u stvari vegetacijskih oblika, koji se kao posljednji stadiji degradacije vazdazelenih šuma crnike razvijaju u sklopu eumediterranske (= mezomediterranske) i stenomediterranske (= termomediterranske) vegetacijske zone mediteransko-litoralnog vegetacijskog pojasa razvijaju diljem Sredozemlja.

C.4.1. Planinske rudine

Planinske rudine (Red *SESLERIETALIA JUNCIFOLIAE* Ht. 1930) – Pripadaju razredu *SESLERIETEA JUNCIFOLIAE* Trinajstić class. nov., (= *Elyno-Seslerietea* auct. croat., non Br.-Bl. 1947, *Festuco-Seslerietea* Barbero et Bonin 1969, p.p.) – Nomencl. typus *Seslerietalia juncifoliae* ("*tenuifoliae*") Ht. Rad Jugosl. Akad. 238: 20 (1930). To je razmjerno malobrojan skup zajednica planinskih rudina koje se razvijaju dijelom na primarnim (prirodnim), dijelom na sekundarnim (spontano razvijenim antropogenim) staništima. U svom florističkom sastavu ujedinjuju velik broj ilirsko-dinarskih endema kao što su *Sesleria juncifolia*, *Carex kitaibeliana*, *Polygala croatica*, *Edraianthus croaticus*, *Edraianthus pumilio*, *Arabis scopoliana*, *Minuartia clandestina*, *Oxytropis dinarica* i mnogo drugih.

D.3.4. Bušici

Bušici (Razred *ERICO-CISTETEA* Trinajstić 1985) – Navedeni skup predstavlja niske, vazdazelene šikare koje se razvijaju na bazičnoj podlozi, kao jedan od degradacijskih stadija vazdazelene šumske vegetacije. Izgrađene su od polugrmova koji uglavnom pripadaju porodicama *Cistaceae* (*Cistus*, *Fumana*), *Ericaceae* (*Erica*), *Fabaceae* (*Bonjeanea hirsuta*, *Coronilla valentina*, *Ononis minutissima*), *Lamiaceae* (*Rosmarinus officinalis*, *Corydorthymus capitatus*, *Phlomis fruticosa*), a razvijaju se kao jedan od oblika degradacijskih stadija vazdazelene šumske vegetacije.

E.3.5. Primorske, termofilne šume i šikare medunca

Primorske, termofilne šume i šikare medunca (Sveza *Ostryo-Carpinion orientalis* Ht. (1954) 1959) – Pripadaju unutar razreda *QUERCO-FAGETEA* Br.-Bl. et Vlieger 1937 redu *QUERCETALIA PUBESCENTIS* Klika 1933.

E.7.4. Šume običnog i crnog bora na dolomitima

Šume običnog i crnog bora na dolomitima (Sveza *Fraxino orni-Ericion* Ht. 1958) – Pripada redu *ERICO-PINETALIA* Ht. 1959 i razredu *ERICO-PINETEA* Ht. 1959. Navedeni skup zajednica

obuhvaća svjetle šume običnog bora i šume crnog bora, rjeđe crnoga graba, koje se razvijaju na dolomitima.

E.8.2. Stenomediteranske čiste vazdazelene šume i makija crnike

Stenomediteranske čiste vazdazelene šume i makija crnike (Sveza *Oleo-Ceratonion* Br.-Bl. 1931) – Skup zajednica čistih vazdazelenih šuma i makije crnike, te šuma alepskog bora razvijenih u najtoplijem i najsušem dijelu istočnojadranskog primorja. Karakterizira ih znatan udio kserotermnih, endozookornih elemenata - *Pistacia lentiscus*, *Juniperus phoenicea*, *Olea sylvestris*, *Ceratonia siliqua*, mjestimično *Euphorbia dendroides*, penjačica *Ephedra fragilis*, polugrmova *Prasium majus*, *Coronilla valentina*, te zeljastih vrsta *Arisarum vulgare*.

H.1.3. Vodena (slatkodovna) kraška špiljska staništa

Vodena (slatkodovna) kraška špiljska staništa – Važan dio funkcionalne strukture kraških vodonosnika. Obskrbljuju se vodom iz zone infiltracije, gdje se kroz pukotine i porozni kraški teren voda procjeđuje u špiljske prostore te podzemnim rijekama.

8.3. Korištene kratice

BD	– Direktiva o pticama
BIUS	– Udruga studenata biologije – BIUS
CR	– kritično ugrožene (kategorija ugroženosti svojte prema IUCNu)
DD	– nedovoljno poznate (kategorija ugroženosti svojte prema IUCNu)
DZZP	– Državni zavod za zaštitu prirode
EN	– ugrožene (kategorija ugroženosti svojte prema IUCNu)
EU	– Europska unija
GIS	– Geografski informacijski sustav
HAZU	– Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
HD	– Direktiva o staništima
IUCN	– Međunarodna unija za zaštitu prirode
JU	– Javna ustanova
LC	– najmanje zabrinjavajuće (kategorija ugroženosti svojte prema IUCNu)
EM	– Ekološka mreža RH
NKS	– Nacionalna klasifikacija staništa (NN 7/06)
NN	– Narodne novine
PP	– Park prirode
NT	– niskorizične (kategorija ugroženosti svojte prema IUCNu)
RE	– regionalno izumrle (kategorija ugroženosti svojte prema IUCNu)
RH	– Republika Hrvatska
SPA	– eng. Special protection area – važna područja za ptice EU prema BD
SR	– Strogi rezervat
SZ	– Strogo zaštićene (svojte)
VU	– osjetljive (kategorija ugroženosti svojte prema IUCNu)
Z	– zaštićene (svojte)
ZZP	– Zakon o zaštiti prirode NN 70/05

8.4. Tablični prikaz vrsta

Popis biljnih vrsta na području PP Biokovo

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Abies alba</i> Mill.	bijela jela					
<i>Acanthus balcanicus</i> Heywood et I.Richardson	dugolisni primog				Z	
<i>Acer campestre</i> L.	poljski javor					
<i>Acer monspessulanum</i> L.	maklen					
<i>Acer obtusatum</i> Waldst. et Kit. ex Willd.	planinski javor					
<i>Achillea clavennae</i> L.	bijeli stolisnik			NT	Z	
<i>Achillea millefolium</i> L.	obični stolisnik					
<i>Acinos alpinus</i> (L.) Moench	planinska gorska metvica					
<i>Acinos arvensis</i> (Lam.) Dandy	kamenjarska gorska metvica					
<i>Aconitum variegatum</i> L. ssp. <i>paniculatum</i> (Arcangeli) Greuter et Bourdet	metličasti jedić					
<i>Adenostyles alpina</i> (L.) Bluff et Fingerh.	gola ljepika					
<i>Adiantum capillus-veneris</i> L.	gospin vlasak			NT	Z	
<i>Aegilops geniculata</i> Roth	jajolika ostika					
<i>Aethionema saxatile</i> (L.) R. Br.	kamenjarska kamnica					
<i>Agrostemma githago</i> L.	poljski kukolj				Z	
<i>Ailanthus altissima</i> (Mill.) Swingle	žljezdasti pajasen					
<i>Ajuga chamaepitys</i> (L.) Schreb.	žuta ivica					
<i>Ajuga genevensis</i> L.	ledinska ivica					
<i>Alcea rosea</i> L.	ružičasti bijeli sljez					
<i>Allium ampeloprasum</i> L.	veliki luk					
<i>Allium guttatum</i> Steven ssp. <i>dalmaticum</i> (A.Kern. ex Janch.) Stearn	dalmatinski luk					
<i>Allium incensiodorum</i> Radić	aromatični luk	endem			SZ	
<i>Allium moschatum</i> L.	mošusni luk					
<i>Allium pulchellum</i> G.Don	lijepi luk					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Allium subhirsutum</i> L.	trepavičavi luk					
<i>Althaea hirsuta</i> L.	rutavi bijeli sljez					
<i>Alyssoides utriculata</i> (L.) Medik.	mješinasta gromotuljka					
<i>Alyssum alyssoides</i> (L.) L.	čaškasta gromotulja					
<i>Alyssum montanum</i> L.	siva gromotulja					
<i>Alyssum murale</i> Waldst. et Kit.	zidna gromotulja					
<i>Alyssum simplex</i> Rudolphi	turica povaljena					
<i>Anacamptis pyramidalis</i> (L.) Rich.	crvena vratiželja			NT	SZ	
<i>Anagallis arvensis</i> L.	poljska krivičica					
<i>Anagallis coerulea</i> Schreb.	modra krivičica					
<i>Anchusa italica</i> Retz.	modri volujak					
<i>Andrachne telephioides</i> L.	sredozemni šer					
<i>Anthemis arvensis</i> L.	poljski jarmen					
<i>Anthericum ramosum</i> L.	razgranjena vesika					
<i>Anthoxanthum odoratum</i> L.	obična mirisavka					
<i>Anthriscus fumarioides</i> (Waldst. et Kit.) Spreng.	bradavičasta krasuljica					
<i>Anthyllis montana</i> L. ssp. <i>jacquinii</i> (A. Kern.) Hayek	žakenov ranjenik			LC		
<i>Anthyllis vulneraria</i> L.	pravi ranjenik				Z	
<i>Anthyllis vulneraria</i> L. ssp. <i>praepropera</i> (A.Kern.) Bornm.	ilirski ranjenik	endem			SZ	
<i>Anthyllis vulneraria</i> L. ssp. <i>pulchella</i> (Vis.) Bornm.					Z	
<i>Anthyllis vulneraria</i> L. ssp. <i>weldeniana</i> (Rchb.) Cullen	Veldenov ranjenik	endem			SZ	
<i>Arabis alpina</i> L.	planinska gušarka					
<i>Arabis alpina</i> L. ssp. <i>caucasica</i> (Willd.) Briq.						
<i>Arabis collina</i> Ten.	zidna gušarka					
<i>Arabis glabra</i> (L.) Bernhardt	gola gušarka					
<i>Arabis hirsuta</i> (L.) Scop.	oštrodlakava gušarka					
<i>Arabis nova</i> Vill.	kamenjarska gušarka					
<i>Arabis sagittata</i> (Bertol.) DC.	gušarka strieličasta					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Arabis turrita</i> L.	tornjasta gušarka					
<i>Arbutus unedo</i> L.	planika					
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Spreng.	zimzelena medvjетка			VU	SZ	UT(D)
<i>Aremonia agrimonoides</i> (L.) DC.	šumski pavlovac					
<i>Arenaria gracilis</i> Waldst. et Kit.	nježna pjeskarica	endem			SZ	
<i>Arenaria serpyllifolia</i> L.	puzajuća pjeskarica					
<i>Argyrolobium zanonii</i> (Turra) P. W. Ball	srebrnasta tila					
<i>Aristolochia croatica</i> Horvatić	hrvatska vučja stopa	endem		NT	SZ	
<i>Aristolochia lutea</i> Desf.						
<i>Aristolochia rotunda</i> L.	okruglolisna vučja stopa					
<i>Armeria canescens</i> (Host) Boiss. in DC.	sivkasta bijela svila					
<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) P.Beauv. ex J.Presl et C.Presl	visoka ovsenica					
<i>Asparagus acutifolius</i> L.	oštroolisna šparoga					
<i>Asparagus tenuifolius</i> Lam.	tankolisna šparoga			NT	Z	
<i>Asperula aristata</i> L.f.						
<i>Asperula aristata</i> L.f. ssp. <i>scabra</i> (J.Presl et C.Presl) Nyman	medenica					
<i>Asperula beckiana</i> Degen	dinarska lazarkinja	endem		NT	SZ	
<i>Asperula purpurea</i> (L.) Ehrend.	crvena bročika					
<i>Asperula scutellaris</i> Vis.	kamenjarska lazarkinja	endem			SZ	
<i>Asperula staliana</i> Vis.	Staliјеva lazarkinja	endem		NT	SZ	
<i>Asphodeline lutea</i> (L.) Rchb.	žuta zlatoglavica					
<i>Asplenium adiantum-nigrum</i> L.	dubna					
<i>Asplenium ceterach</i> L.	zlatinjak					
<i>Asplenium ceterach</i> L. ssp. <i>bivalens</i> (D. E. Meyer) Greuter et Burdet						
<i>Asplenium fissum</i> Kit. ex Willd.	rascjepkana slezenica					
<i>Asplenium ruta-muraria</i> L.	zidna slezenica					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Asplenium scolopendrium</i> L.	obični jelenak					
<i>Asplenium trichomanes</i> L.	smeđa slezenica					
<i>Asplenium trichomanes-ramosum</i> L.	zelena slezenica				Z	
<i>Aster sedifolius</i> L. ssp. <i>illyricus</i> (Murb.) Merxm.	ilirski zvjezdan	endem		DD	SZ	
<i>Astragalus angustifolius</i> Lam.	uskoliski kozlinac					
<i>Astragalus angustifolius</i> Lam. ssp. <i>biokovensis</i> Kušan	biokovski kozlinac	endem			SZ	
<i>Astragalus monspessulanus</i> L. ssp. <i>illyricus</i> (Bernhardt) Chater	ilirski kozlinac	endem			SZ	
<i>Astragalus muelleri</i> Steud. et Hochst.	krčki kozlinac	endem		NT	SZ	
<i>Astragalus hypoglottis</i> L. subsp. <i>gremlii</i> (Burnat) Greuter & Burdet						
<i>Asyneuma limonifolium</i> (L.) Janch.	stjenovita kosica					
<i>Athamanta turbith</i> (L.) Brot. ssp. <i>haynaldii</i> (Borbás et Uechtr.) Tutin	Hajnaldova nevesika	endem			SZ	
<i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth	šumska bujadika					
<i>Atropa bella-donna</i> L.	velebilje				Z	
<i>Aurinia microcarpa</i> (Vis.) Trinajstić	sitnoplodna gromotulja	endem			SZ	
<i>Aurinia sinuata</i> (L.) Griseb.	izverugana gromotulja	endem			SZ	
<i>Avenula pubescens</i> (Dumort.) Dumort.	zobika mekodlaka					
<i>Ballota nigra</i> L. ssp. <i>velutina</i> (Posp.) Patzak	baršunasta crna kopriva				Z	
<i>Berberis croatica</i> Horvat	etnanska žutika	endem		NT	SZ	
<i>Berberis vulgaris</i> L.	obična žutika				Z	
<i>Betonica officinalis</i> L.	ljekoviti čistac				Z	
<i>Betonica officinalis</i> L. ssp. <i>serotina</i> (Host) Murb.					Z	
<i>Biscutella cichoriifolia</i> Loisel.	dlakava dvoštitka					
<i>Biscutella laevigata</i> L.	glatka dvoštitka					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Bituminaria bituminosa</i> (L.) Stirton	diteljnjak					
<i>Blackstonia perfoliata</i> (L.) Huds.	jednožilna žuška					
<i>Botrychium lunaria</i> (L.) Sw.	pravi mjesečinac					
<i>Brachypodium pinnatum</i> (L.) P.Beauv.	perasta kostrika					
<i>Brachypodium pinnatum</i> (L.) P.Beauv. ssp. <i>rupestre</i> (Host) Schübl. et M.Martens						
<i>Brachypodium retusum</i> (Pers.) P.Beauv.	razgranjena kostrika					
<i>Briza maxima</i> L.	velika treslica					
<i>Bromus erectus</i> Huds.	stoklasa uspravna					
<i>Bromus japonicus</i> Thunb.	japanski ovsik					
<i>Broussonetia papyrifera</i> (L.) Vent.	dudovac					
<i>Bryonia dioica</i> Jacq.	dvodomni bljuštac				Z	
<i>Bunium alpinum</i> Waldst. et Kit.	planinski koporac					
<i>Bunium alpinum</i> Waldst. et Kit. ssp. <i>montanum</i> (W.D.J.Koch) P. W. Ball	brdski koporac					
<i>Bupthalmum salicifolium</i> L.	žuti volujac					
<i>Bupleurum karglii</i> Vis.	karglijev zvinčac	endem			SZ	
<i>Bupleurum veronense</i> Turra	osjavi zvinčac					
<i>Calamintha nepetoides</i> Jord.	rahlocvjetna gorska metvica				Z	
<i>Campanula cespitosa</i> Scop.	busenasta zvončika	endem			SZ	
<i>Campanula erinus</i> L.	sitnocvjetna zvončika					
<i>Campanula glomerata</i> L.	livadna zvončika					
<i>Campanula lingulata</i> Waldst. et Kit.	jezičasta zvončika					
<i>Campanula persicifolia</i> L.	sjajnolisna zvončika					
<i>Campanula portenschlagiana</i> Schult.	Portenšlagova zvončika	endem		NT	SZ	
<i>Campanula pyramidalis</i> L.	piramidalna zvončika					
<i>Campanula rotundifolia</i> L.	okruglolisna					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
	zvončika					
<i>Campanula sibirica</i> L.	sibirska zvončika					
<i>Campanula sibirica</i> L. ssp. <i>divergentiformis</i> (Jáv.) Domin						
<i>Campanula spicata</i> L.	klasasta zvončika					
<i>Campanula trachelium</i> L.	koprivastolisna zvončika					
<i>Campanula velebitica</i> Borbás	velebitski zvončić	endem		NT	SZ	
<i>Cardamine bulbifera</i> (L.) Crantz	lukovičasta režuha					
<i>Cardamine carnosa</i> Waldst. et Kit.	planinska rusomača	endem		NT	SZ	
<i>Cardamine maritima</i> Port. ex DC.	primorska režuha	endem		NT	SZ	
<i>Carduus collinus</i> Waldst. et Kit. ssp. <i>cylindricus</i> (Borbás) Soó	stričak	endem			SZ	
<i>Carduus macrocephalus</i> Desf.	krupnoglavičasti stričak					
<i>Carduus micropterus</i> (Borbás) Teyber	uspravni stričak					
<i>Carex brachystachys</i> Schrank	tanki šaš					
<i>Carex caryophyllea</i> Latourr.	proljetni šaš					
<i>Carex divulsa</i> Stokes	zelenkasti šaš					
<i>Carex hallerana</i> Asso	Hallerov šaš					
<i>Carex humilis</i> Leyss.	šaš crljenika					
<i>Carlina acaulis</i> L.	vrijemekaz				Z	
<i>Carlina corymbosa</i> L.	gronjasti kravljak					
<i>Carpinus orientalis</i> Mill.	bjelograb					
<i>Carthamus lanatus</i> L.	vunenasti bodalj					
<i>Celtis australis</i> L.	južnjački koprivić					
<i>Centaurea biokovensis</i> Teyber	biokovska zečina	endem		NT	SZ	
<i>Centaurea cuspidata</i> Vis.	crvenkasta zečina	endem		NT	SZ	
<i>Centaurea cyanus</i> L.	različak				Z	
<i>Centaurea incompta</i> Vis.	derventanski različak	endem		NT	SZ	
<i>Centaurea jacea</i> L.	livadna zečina					
<i>Centaurea montana</i> L.	gorska zečina					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Centaurea rupestris</i> L.	kamenjarska zečina				Z	
<i>Centaurea spinosociliata</i> Seenus	trnovitotrepičava zečina	endem		NT	SZ	
<i>Centaurea spinosociliata</i> Seenus ssp. <i>cristata</i> (Bertol.) Dostál	krestava zečina	endem			SZ	
<i>Centaurea triumphetti</i> All.	pustenasta zečina				SZ	
<i>Centaurea tuberosa</i> Vis.	gomoljasta zečina	endem			SZ	
<i>Centaureum erythraea</i> Rafn	štitasta kičica				Z	
<i>Centaureum tenuiflorum</i> (Hoffmanns. et Link) Fritsch	nježnocvjetna kičica					
<i>Centranthus ruber</i> (L.) DC.	crvena ostrugica				Z	
<i>Cephalanthera damasonium</i> (Mill.) Druce	bijela naglavica			NT	SZ	
<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch	dugolisna naglavica			NT	SZ	
<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) Rich.	crvena naglavica			NT	SZ	
<i>Cephalaria leucantha</i> (L.) Roem. et Schult.	bijela glavatka					
<i>Cerastium grandiflorum</i> Waldst. et Kit.	velecijetni rožac	endem			SZ	
<i>Cerastium ligusticum</i> Viv.	rožac zvončasti					
<i>Cerastium ligusticum</i> Viv. ssp. <i>ligusticum</i>						
<i>Cerastium pumilum</i> Curtis ssp. <i>glutinosum</i> (Fries) Jalas	ljepivi rožac					
<i>Cerinthe minor</i> L. ssp. <i>auriculata</i> (Ten.) Domac						
<i>Cerinthe tristis</i> Teyber	žalobna visika	endem			SZ	
<i>Chaenorhinum minus</i> (L.) Lange ssp. <i>litorale</i> (Willd.) Hayek	obalna zijevaljka					
<i>Chamaecytisus spinescens</i> (C. Presl) Rothm. ssp. <i>alaventi</i> Radić	trnovita tila	endem			SZ	
<i>Chamomilla recutita</i> (L.) Rauschert	prava kamilica					
<i>Cheilanthes acrostica</i> (Balbis) Tod.	bujadski vodjerak				Z	
<i>Chenopodium vulvaria</i> L.	smrdljiva loboda			DD	SZ	
<i>Chouardia litardierei</i>	livadski procjepak	endem		NT	SZ	DS2/4

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
(Breistr.) Speta						
<i>Cichorium intybus</i> L.	vuzlika					
<i>Cirsium eriophorum</i> (L.) Scop.	vunenasti osjak					
<i>Cistus incanus</i> L.	vlasnati bušin					
<i>Cistus salvifolius</i> L.	bijeli bušin					
<i>Cleistogenes serotina</i> (L.) Keng	kasna krutovlatka					
<i>Clematis flammula</i> L.	plamenita pavitina					
<i>Clematis vitalba</i> L.	obična pavitina					
<i>Clinopodium vulgare</i> L.	čepić					
<i>Cnidium silaifolium</i> (Jacq.) Simonk.	bijeli ošak					
<i>Colchicum autumnale</i> L.	jesenski mrazovac				Z	
<i>Colchicum cupanii</i> Guss.			dvojbeno		Z	
<i>Colchicum hungaricum</i> Janka	madžarski mrazovac				Z	
<i>Colchicum kochii</i> Parl.	Kohov mrazovac		dvojbeno		Z	
<i>Colutea arborescens</i> L.	drvolika pucalina				Z	
<i>Consolida regalis</i> S. F. Gray	kraljevski kokotić				Z	
<i>Consolida regalis</i> S.F. Gray ssp. <i>regalis</i>					Z	
<i>Convolvulus althaeoides</i> L. ssp. <i>tenuissimus</i> (Sibth. et Sm.) Stace	fini slak					
<i>Convolvulus arvensis</i> L.	poljski slak					
<i>Convolvulus cantabrica</i> L.	ružičasti slak					
<i>Convolvulus cneorum</i> L.	srebroliki slak			NT	Z	
<i>Conyza bonariensis</i> (L.) Cronquist	kovrčava hudoljetnica					
<i>Cornus mas</i> L.	drijen					
<i>Cornus sanguinea</i> L.	svibovina					
<i>Coronilla emerus</i> L. ssp. <i>emeroides</i> Boiss. et Spruner	grmoliki grašar					
<i>Coronilla emerus</i> L. ssp. <i>emerus</i>						
<i>Coronilla scorpioides</i> (L.) Koch	škorpionski grašar					
<i>Coronilla vaginalis</i> Lam.	krilastoplodni grašar					
<i>Coronilla varia</i> L.	promjenjivi grašar					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Corydalis bulbosa</i> (L.) DC.	šuplja šupaljka				Z	
<i>Corydalis ochroleuca</i> Koch	okriljena šupaljka					
<i>Cotinus coggygria</i> Scop.	obična rujevina				Z	
<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.	jednovratni glog				Z	
<i>Crocus biflorus</i> Mill.	prugasti šafran				Z	
<i>Crocus dalmaticus</i> Vis.	dalmatinski šafran	endem			SZ	
<i>Crocus pallasii</i> Goldb.					Z	
<i>Crocus reticulatus</i> Steven ex Adams	išarani šafran				Z	
<i>Crocus thomasi</i> Ten.	benduška	endem			SZ	
<i>Crocus tommasinianus</i> Herb.					Z	
<i>Crocus vernus</i> (L.) Hill	brnduška				Z	
<i>Crocus vernus</i> (L.) Hill ssp. <i>albiflorus</i> (Kit.) Asch. et Graebn.	bijeli šafran				Z	
<i>Cupressus sempervirens</i> L.	zimzeleni čempres					
<i>Cuscuta epithymum</i> (L.) L.	vilina kosa majčine dušice					
<i>Cyclamen purpurascens</i> Mill.	šumska ciklama			NT	Z	UT(B)
<i>Cyclamen repandum</i> Sibth. et Sm.	primorska ciklama			NT	Z	UT(B)
<i>Cymbalaria muralis</i> P.Gaertn., B.Mey. et Scherb.	klobučić					
<i>Cynoglossum columnae</i> Ten.	jednogodišnji pasji jezik					
<i>Cynosurus echinatus</i> L.	bodljasti krestac					
<i>Cystopteris alpina</i> (Lam.) Desv.	planinska papratka					
<i>Cystopteris fragilis</i> (L.) Bernh.	nježna papratka					
<i>Cystopteris montana</i> (Lam.) Desv.	brdska papratka					
<i>Cytisus procumbens</i> (Willd.) Spreng.	polegnuta žućica					
<i>Cytisus villosus</i> Pourr.	rutava žućica					
<i>Dactylis glomerata</i> L.	čvorasta oštrica					
<i>Dactylis glomerata</i> L. ssp. <i>glomerata</i>						
<i>Dactylis glomerata</i> L. ssp. <i>hispanica</i> (Roth) Nyman						
<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.)	kukuljičasti kačun			EN	SZ	

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
Soó						
<i>Dactylorhiza sambucina</i> (L.) Soó	bazgin kaćun				SZ	
<i>Daphne alpina</i> L.	planinski likovac					
<i>Daphne mezereum</i> L.	obični likovac			NT	Z	
<i>Delphinium halteratum</i> Sm. in Sibth. et Sm.	dlakavi veliki kokotić			CR	SZ	
<i>Desmazeria rigida</i> (L.) Tutin	kruta tvrdulja					
<i>Dianthus ferrugineus</i> Miller ssp. <i>liburnicus</i> (Bartl.) Tutin	liburnijski karanfil	endem			SZ	
<i>Dianthus integer</i> Vis.	cjeloviti karanfil	endem		VU	SZ	
<i>Dianthus petraeus</i> Waldst. et Kit. ssp. <i>petraeus</i>	bebijski karanfil			VU	SZ	
<i>Dianthus sylvestris</i> Wulfen in Jacq.	šumski karanfil				SZ	
<i>Dianthus sylvestris</i> Wulfen in Jacq. ssp. <i>sylvestris</i>					SZ	
<i>Dianthus sylvestris</i> Wulfen in Jacq. ssp. <i>tergestinus</i> (Reichenb.) Hayek					SZ	
<i>Dichanthium ischaemum</i> (L.) Roberty	tupa vlaska				SZ	
<i>Dictamnus albus</i> L.	bijeli jasenak				Z	
<i>Dittrichia viscosa</i> (L.) Greuter	ljepljivi oman					
<i>Doronicum austriacum</i> Jacq.	austrijski divokozjak					
<i>Doronicum columnae</i> Ten.	srcoliki divokozjak					
<i>Dorycnium germanicum</i> (Gremli) Rikli	svilenasta bjeloglavica					
<i>Dorycnium herbaceum</i> Vill.						
<i>Dorycnium hirsutum</i> (L.) Ser.	čupava bjeloglavica					
<i>Draba lasiocarpa</i> Rochel	dlakavoplodni gladuš					
<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott	šumska paprat				Z	
<i>Dryopteris pallida</i> (Bory) C.Chr. ex Maire et Petitmengin	blijeda paprat					
<i>Dryopteris villarii</i> (Bellardi) Woynar ex Schinz et Thell.	mirisava paprat					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojben ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Dripis spinosa</i> L.	primorski mekinjak					
<i>Drypis spinosa</i> L. ssp. <i>jacquiniana</i> Murb. et Wettst. ex Murb. Lunds.	primorski mekinjak	endem		LC	SZ	
<i>Echinops ritro</i> L.	dvostrukorasperana sikavica					
<i>Echium vulgare</i> L.	obična lisičina					
<i>Edraianthus graminifolius</i> (L.) A.DC.	širokolisno zvonce					
<i>Edraianthus pumilio</i> (Schult.) A.DC.	patuljasto zvonce	endem		NT	SZ	
<i>Edraianthus serpyllifolius</i> (Vis.) A.DC.	puzavo zvonce	endem		NT	SZ	
<i>Edraianthus tenuifolius</i> (Waldst. et Kit.) A.DC.	uskolisno zvonce					
<i>Elymus repens</i> (L.) Gould	puzava pirika					
<i>Epilobium montanum</i> L.	gorska vrbolika					
<i>Epipactis atrorubens</i> (Hoffm.) Besser	tamnocrvena kruščika				SZ	
<i>Epipactis microphylla</i> (Ehrh.) Sw.	sitnolisna kruščika				SZ	
<i>Equisetum telmateia</i> Ehrh.	velika preslica					
<i>Erica arborea</i> L.	velika crnjuša					
<i>Erica manipuliiflora</i> Salisb.	primorska crnjuša					
<i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers.	jednogodišnja krasolika					
<i>Eryngium alpinum</i> L.	planinski kotrljan			LC	SZ	DS2/4
<i>Eryngium amethystinum</i> L.	ljubičastomodri kotrljan					
<i>Erysimum linariifolium</i> Tausch	šeboj	endem			SZ	
<i>Erysimum sylvestre</i> (Crantz) Scop.	šumski šeboj	endem			SZ	
<i>Erythronium dens-canis</i> L.	crveni pasji zub				Z	
<i>Euonymus verrucosa</i> Scop.	bradavičava kurika					
<i>Eupatorium cannabinum</i> L. ssp. <i>cannabinum</i>						
<i>Euphorbia capitulata</i> Rchb.	glavičasta mlječika	endem			SZ	UT(B)
<i>Euphorbia falcata</i> L.	srpasta mlječika					
<i>Euphorbia helioscopia</i> L.	mlječika suncogled					
<i>Euphorbia myrsinites</i> L.	mrčasta mlječika					
<i>Euphorbia nicaeensis</i> All.	nicejska mlječika					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojben ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Euphorbia spinosa</i> L.	trnovita mlječika					
<i>Euphrasia illyrica</i> Wettst.	ilirski očanica	endem			SZ	
<i>Fagus sylvatica</i> L.	bukva					
<i>Fallopia convolvulus</i> (L.) Á.Löve	povijajuća heljda					
<i>Festuca bosniaca</i> Kumm. et Sendtn.	oštra vlasulja					
<i>Festuca heterophylla</i> Lam.	raznolisna vlasulja					
<i>Festuca illyrica</i> Markgr.-Dann.		endem	dvojben		SZ	
<i>Festuca nigrescens</i> Lam.						
<i>Festuca valesiaca</i> Schleich. ex Gaudin	sitna vlasulja					
<i>Fibigia triquetra</i> (DC.) Boiss. ex Prantl	trobridi sijedac	endem		NT	SZ	
<i>Ficus carica</i> L.	smokva					
<i>Filago vulgaris</i> Lam.	germanski bjelolist					
<i>Filipendula vulgaris</i> Moench	gomoljasta končara					
<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	obični komorač					
<i>Fragaria vesca</i> L.	šumska jagoda					
<i>Frangula rupestris</i> (Scop.) Schur.	kamenjarska krkavinka					
<i>Fraxinus ornus</i> L.	crni jasen					
<i>Fritillaria meleagris</i> L.	prava kockavica			VU	SZ	
<i>Fritillaria messanensis</i> Raf. ssp. <i>gracilis</i> (Ebel) Rix	vitka kockavica			VU	SZ	
<i>Fumana ericoides</i> (Cav.) Gand.	vrjesoliki sunčac		dvojben			
<i>Fumana procumbens</i> (Dunal) Gren. et Godr.	obični sunčac					
<i>Galeopsis angustifolia</i> Hoffm.	uskolisni šupljozub					
<i>Galeopsis bifida</i> Boenn.	rascijepani šupljozub					
<i>Galeopsis tetrahit</i> L.	obični šupljozub					
<i>Galium corrudifolium</i> Vill.						
<i>Galium lucidum</i> All.	sjajna broćika					
<i>Galium mollugo</i> L.	livadna broćika					
<i>Galium sylvaticum</i> L.	šumska broćika					
<i>Genista pilosa</i> L.	dlakava žutilovka					
<i>Genista radiata</i> (L.) Scop.	zrakasta žutilovka					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Genista sericea</i> Wulfen	svilenasta žutilovka	endem			SZ	
<i>Genista sylvestris</i> Scop. ssp. <i>dalmatica</i> (Bartl.) H. Lindb.	dalmatinska žutilovka	endem			SZ	
<i>Gentiana asclepiadea</i> L.	šumska sirištara			NT	Z	
<i>Gentiana lutea</i> L. ssp. <i>symphyandra</i> (Murb.) Hayek	žuta sirištara			EN	SZ	UT(D)
<i>Gentiana verna</i> L.	proljetna sirištara				Z	
<i>Gentianella anisodonta</i> (Borbás) Á.Löve et D.Löve						
<i>Gentianella ciliata</i> (L.) Borkh.	trepavičavi srčanik					
<i>Geranium columbinum</i> L.	golublja iglica					
<i>Geranium macrorrhizum</i> L.	stjenarska iglica				Z	
<i>Geranium robertianum</i> L.	smrdljiva iglica				Z	
<i>Geranium sanguineum</i> L.	crvena iglica					
<i>Glaucium flavum</i> Crantz	primorska makovica			EN	SZ	
<i>Globularia cordifolia</i> L.	srcolika glavulja					
<i>Globularia cordifolia</i> L. ssp. <i>bellidifolia</i> (Ten.) Wettst.	modra glavulja					
<i>Globularia cordifolia</i> L. ssp. <i>cordifolia</i> (L.) Hayek						
<i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R.Br.	mrežasti vranjak				SZ	
<i>Haplophyllum patavinum</i> (L.) G.Don	kamenjarska rutvača					
<i>Hedera helix</i> L.	bršljan					
<i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Mill.	obična sunčanica					
<i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Mill. ssp. <i>grandiflorum</i> (Scop.) Schinz et Thell.						
<i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Mill. ssp. <i>obscurum</i> (Čelak.) Holub						
<i>Helianthemum oelandicum</i> (L.) DC. ssp. <i>alpestre</i> (Jacq.) Breistr.	planinska sunčanica					
<i>Helianthemum oelandicum</i> (L.) DC. ssp.	sredozemna sunčanica					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>italicum</i> (L.) Font Quer et Rothm.						
<i>Helichrysum italicum</i> (Roth) G.Don	sredozemno smilje				Z	
<i>Hieracium cymosum</i> L. ssp. <i>laxiflorum</i> (Vuk.) Nägeli et Peter	paštitasta runjika	endem			SZ	
<i>Hieracium murorum</i> L.	šumska runjika					
<i>Hieracium pilosella</i> L.	mala runjika				Z	
<i>Hieracium villosum</i> Jacq.	vlasnata runjika					
<i>Hieracium walsteinii</i> Tausch	Valdštajnova runjika	endem			SZ	
<i>Hippocrepis comosa</i> L.	kitnjasta potkovica					
<i>Hordeum murinum</i> L. ssp. <i>leporinum</i> (Link) Arcang.						
<i>Hyoscyamus albus</i> L.	bijela bunika				Z	
<i>Hypericum perforatum</i> L.	rupičasta pljuskavica				Z	
<i>Iberis umbellata</i> L.	štitasta ognjica					
<i>Inula ensifolia</i> L.	uskolisni oman					
<i>Inula hirta</i> L.	hrapavodlakavi oman					
<i>Inula oculus-christi</i> L.	svilenasti oman					
<i>Inula spiraeifolia</i> L.	gustolisnati oman					
<i>Inula verbascifolia</i> (Willd.) Hausskn.	bila slavulja					
<i>Iris pseudopallida</i> Trinajstić	jadranska perunika	endem			SZ	
<i>Isatis tinctoria</i> L.	bojadisarski vrbovnik				Z	
<i>Juniperus communis</i> L. ssp. <i>nana</i> Syme	česmika planinska					
<i>Juniperus oxycedrus</i> L.	oštroigličasta borovica					
<i>Juniperus sabina</i> L.	smrdljiva borovica					
<i>Jurinea mollis</i> (L.) Rchb.	meka medoglavka					
<i>Koeleria pyramidata</i> (Lam.) P.Beauv.	piramidalna smilica					
<i>Koeleria splendens</i> C.Presl	sjajna smilica		dvojbena			
<i>Lactuca viminea</i> (L.) J. et C.Presl	šibasta salata					
<i>Lactuca virosa</i> L.	divlja salata				Z	
<i>Lamium maculatum</i> L.	pjegava mrtva kopriva					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Lappula squarrosa</i> (Retz.) Dumort.	ježasti čičkovac					
<i>Laserpitium latifolium</i> L.	širokolisni gladac					
<i>Lathyrus aphaca</i> L.	vitičasta kukavičica					
<i>Lathyrus cicera</i> L.	crvena kukavičica					
<i>Lathyrus latifolius</i> L.	velecvjetna kukavičica					
<i>Lathyrus niger</i> (L.) Bernhardt	crna kukavičica					
<i>Lathyrus pratensis</i> L.	livadna kukavičica					
<i>Laurus nobilis</i> L.	lovor				Z	
<i>Lavandula angustifolia</i> Mill.	lavanda					
<i>Legousia hybrida</i> (L.) Delarbre	križana zrcalica					
<i>Legousia speculum-veneris</i> (L.) Chaix	venerina zrcalica					
<i>Leontodon autumnalis</i> L.	jesenski lavlji zub					
<i>Leontodon crispus</i> Vill.	kovrčavi lavlji zub					
<i>Leucojum aestivum</i> L.	ljetni drijemovac				Z	
<i>Ligustrum vulgare</i> L.	obična kalina					
<i>Lilium martagon</i> L.	zlatan			VU	SZ	
<i>Lilium martagon</i> L. ssp. <i>cattaniae</i> (Vis.) Degen	ljiljan Katanijeve	endem			SZ	
<i>Limonium cancellatum</i> (Bernh. ex Bertol.) Kuntze	rešetkasta mrižica	endem			SZ	
<i>Linaria alpina</i> (L.) Mill.	planinski lanilist					
<i>Linum austriacum</i> L.	lan rupičasti				Z	
<i>Linum bienne</i> Mill.	uskolisni lan				Z	
<i>Linum flavum</i> L.	žuti lan				Z	
<i>Linum perenne</i> L.	višegodišnji lan				Z	
<i>Linum strictum</i> L. ssp. <i>corymbulosum</i> (Rchb.) Riony	lan paštikasti				Z	
<i>Linum tenuifolium</i> L.	tankolisni lan				Z	
<i>Lithospermum officinale</i> L.	ljekovito vrapčje sjeme				Z	
<i>Lithospermum purpureocaeruleum</i> L.	modro vrapčje sjeme					
<i>Lolium temulentum</i> L.	debelovlatni ljulj					
<i>Lonicera alpigena</i> L.	planinska kozokrvina					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Lonicera borbasiana</i> (Kuntze) Degen	Borbaševa kozokrvina	endem			SZ	
<i>Lonicera etrusca</i> Santi	etruščanska kozokrvina					
<i>Lonicera glutinosa</i> Vis.	ljepljiva kozokrvina	endem			SZ	
<i>Lonicera implexa</i> Aiton	isprepletena kozokrvina					
<i>Lonicera xylosteum</i> L.	crvena kozokrvina					
<i>Lotus corniculatus</i> L.	roščićava djetelina					
<i>Lotus corniculatus</i> L. ssp. <i>hirsutus</i> Rothm.						
<i>Luzula multiflora</i> (Retz.) Lej.						
<i>Luzula sylvatica</i> (Huds.) Gaudin	šumska bekica					
<i>Malcolmia chia</i> (L.) DC.	sredozemna ljubovka					
<i>Malcolmia orsiniana</i> (Ten.) Ten. ssp. <i>angulifolia</i> (Boiss. et Orph.) Stork	ilirska ljubovka		dvojbena			
<i>Malva parviflora</i> L.	sitnocvjetni sljez			EN	SZ	
<i>Malva sylvestris</i> L.	šumski sljez					
<i>Marrubium incanum</i> Desr.	bijeli tetrljan				Z	
<i>Matthiola incana</i> (L.) R. Br.	sivkasta ljubičina			NT	Z	
<i>Medicago lupulina</i> L.	hmeljasta vija					
<i>Medicago marina</i> L.	primorska vija			DD	SZ	
<i>Medicago minima</i> (L.) Bartal.	sićušna vija					
<i>Medicago orbicularis</i> (L.) Bartal.	djetelina					
<i>Medicago prostrata</i> Jacq.	polegnuta vija					
<i>Medicago sativa</i> L.	lucerna					
<i>Melampyrum arvense</i> L.	poljska urodica					
<i>Melampyrum fimbriatum</i> Vandas	resasta urodica	endem			SZ	
<i>Melica ciliata</i> L.	trepavičavi mekuš					
<i>Melica transsilvanica</i> Schur	transsilvanski mekuš			DD	SZ	
<i>Melica uniflora</i> Retz.	jednocvjetni mekuš					
<i>Melilotus indica</i> (L.) All.	sitnocvjetni kokotac					
<i>Melittis melissophyllum</i> L.	medenika				Z	
<i>Mentha x dalmatica</i>	dalmatinska					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
Tausch	metvica					
<i>Mercurialis ovata</i> Sternb. et Hoppe	jajoliki prosinac					
<i>Mercurialis perennis</i> L.	višegodišnji prosinac					
<i>Micromeria juliana</i> (L.) Benth. ex Rchb.	primorska bresina					
<i>Minuartia graminifolia</i> (Ard.) Jáv.	mišjakinja travolistna					
<i>Moehringia muscosa</i> L.	mahovinasta merinka					
<i>Moltkia petraea</i> (Tratt.) Griseb.	modro lasinje				SZ	
<i>Morus alba</i> L.	bijeli dud					
<i>Muscari botryoides</i> (L.) Mill.	mala presličica					
<i>Muscari comosum</i> (L.) Mill.	kitnjasta presličica					
<i>Mycelis muralis</i> (L.) Dumort.	zidna salatika					
<i>Myosotis ramosissima</i> Rochel	čekinjasta potočnica					
<i>Myrtus communis</i> L.	obična mirta					
<i>Narcissus poeticus</i> L.	bijeli sunovrat					
<i>Narcissus radiiflorus</i> Salisb.	zvjezdastocvjetni sunovrat					
<i>Narcissus tazetta</i> L.	višecvjetni sunovrat			NT	Z	
<i>Neatostema apulum</i> (L.) I.M.Johnst.	apulska biserka					
<i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	šumska kokoška				SZ	
<i>Nerium oleander</i> L.	oleandar					
<i>Nigella damascena</i> L.	damaščanska crnjika					
<i>Olea europaea</i> L.	maslina					
<i>Onobrychis arenaria</i> (Kit.) DC.	pješčarska grahorka					
<i>Ononis reclinata</i> L.	uzvinuti zečji trn					
<i>Ononis spinosa</i> L.	trnoviti zečji trn				Z	
<i>Onosma echioides</i> L.	oštrika ščetinasta	endem			SZ	
<i>Onosma javorkae</i> Simonk.	rumenjača	endem			SZ	
<i>Onosma stellulata</i> Waldst. et Kit.	zvjezdasti oštrolist	endem			SZ	
<i>Onosma visianii</i> Clementi	Visianijev oštrolist					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Ophrys apifera</i> Huds.	pčelina kokica			EN	SZ	
<i>Ophrys brutia</i> P.Delforge			dvojbena		SZ	
<i>Ophrys lutea</i> (Gouan) Cav. ssp. <i>minor</i> (Tod.) O.Danesch et E.Danesch					SZ	
<i>Ophrys scolopax</i> Cav.	kokica			DD	SZ	
<i>Ophrys scolopax</i> Cav. ssp. <i>cornuta</i> (Steven) E.G.Camus	rošćićasta kokica				SZ	
<i>Ophrys sphegodes</i> Mill.	kokica paučica			VU	SZ	
<i>Ophrys sphegodes</i> Mill. ssp. <i>atrata</i> (Lindl.) E.Mayer					SZ	
<i>Ophrys tetraloniae</i> W.P.Teschner		endem		DD	SZ	
<i>Orchis mascula</i> (L.) L.	muški kačun			NT	SZ	
<i>Orchis morio</i> L.	finobodljasti kačun			NT	SZ	
<i>Orchis provincialis</i> Balb.				VU	SZ	
<i>Orchis provincialis</i> Balb. ssp. <i>pauciflora</i> (Ten.) Camus					SZ	
<i>Orchis tridentata</i> Scop.	trozubi kačun			VU	SZ	
<i>Orchis ustulata</i> L.	crnocrveni kačun			VU	SZ	
<i>Origanum vulgare</i> L.	obični mravinac					
<i>Orlaya daucorlaya</i> Murb.	mrkvasta moračina					
<i>Orlaya grandiflora</i> (L.) Hoffm.	velecvjetna moračina					
<i>Ornithogalum collinum</i> Guss.					Z	
<i>Ornithogalum comosum</i> L.	kitnjasto ptičje mlijeko				Z	
<i>Ornithogalum gussonei</i> Ten.	tankolisno ptičje mlijeko		dvojbena		Z	
<i>Ornithogalum pyramidale</i> L.	piramidalno ptičje mlijeko				Z	
<i>Orobanche gracilis</i> Sm.	nježni volovod					
<i>Orobanche minor</i> Sm.	bradati volovod					
<i>Orthilia secunda</i> (L.) House	kimajuća kruščica					
<i>Ostrya carpinifolia</i> Scop.	crni grab					
<i>Osyris alba</i> L.	bijela metla					
<i>Paliurus spina-christi</i> Mill.	drača					
<i>Papaver rhoeas</i> L.	poljski mak				Z	

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Parietaria judaica</i> L.	razgranjena crkvina					
<i>Paronychia kapela</i> (Hacq.) A. Kerner	sitna hrskavica					
<i>Peltaria alliacea</i> Jacq.	mrežasta lukica	endem		NT	SZ	
<i>Petrorhagia prolifera</i> (L.) P. W. Ball et Heywood	klijava kostrnica					
<i>Petrorhagia saxifraga</i> (L.) Link	stjenoviti kameničak					
<i>Petteria ramentacea</i> (Sieber) C. Presl	ljuskasta tilovina	endem			SZ	
<i>Peucedanum cervaria</i> (L.) Lapeyr.	jelenska pukovica					
<i>Peucedanum oreoselinum</i> (L.) Moench	brdska pukovica					
<i>Phalaris minor</i> Retz.	mala svjetlica			DD	SZ	
<i>Phillyrea latifolia</i> L.	širokolisna komorika					
<i>Phillyrea media</i> L.	srednja komorika					
<i>Phleum pratense</i> L.	livadna mačica					
<i>Phlomis fruticosa</i> L.	grmolika gostanka			NT	Z	
<i>Pinus halepensis</i> Mill.	bijeli bor					
<i>Pinus nigra</i> Arnold	crni bor					
<i>Pinus nigra</i> Arnold ssp. <i>dalmatica</i> (Vis.) Franco	dalmatinski crni bor	endem		NT	SZ	
<i>Pistacia lentiscus</i> L.	tršlja					
<i>Pistacia terebinthus</i> L.	smrdljika					
<i>Plantago coronopus</i> L.	busenasti trputac					
<i>Plantago holostium</i> Scop.	uskolisi trputac			LC		
<i>Plantago lanceolata</i> L.	suličasti trputac					
<i>Plantago media</i> L.	srednji trputac					
<i>Poa alpina</i> L.	planinska vlasnjača					
<i>Poa angustifolia</i> L.						
<i>Poa bulbosa</i> L.	lukovičasta vlasnjača					
<i>Poa nemoralis</i> L.	šumska vlasnjača					
<i>Poa pumila</i> Host	niska vlasnjača			DD	SZ	
<i>Polygala alpestris</i> Rchb. ssp. <i>croatica</i> (Chodat) Hayek	hrvatski krestušac	endem		DD	SZ	
<i>Polygala comosa</i> Schkuhr	kitnjasti krestušac					
<i>Polygala major</i> Jacq.	veliki krestušac					
<i>Polygala nicaeensis</i> Risso	velecvjetni					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
ex Koch	krestušac					
<i>Polygala nicaeensis</i> Risso ex Koch ssp. <i>mediterranea</i> Chodat						
<i>Polygala vulgaris</i> L.	obični krestušac					
<i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) All.	mnogocvjetni Salamunov pečat				Z	
<i>Polygonatum verticillatum</i> (L.) All.	pršljenasti Salamunov pečat				Z	
<i>Polypodium interjectum</i> Shivas						
<i>Polypodium vulgare</i> L.	obična oslad				Z	
<i>Polystichum aculeatum</i> (L.) Roth	bodljikava papratnjača					
<i>Polystichum lonchitis</i> (L.) Roth	kopljasta papratnjača					
<i>Populus x canadensis</i> Moench						
<i>Portenschlagiella ramosissima</i> (Port.) Tutin	razgranjena portenšlagija	endem			SZ	
<i>Potentilla cinerea</i> Chaix ex Vill.	pješčarski petoprst					
<i>Potentilla hirta</i> L.	oštrodlakavi petoprst					
<i>Potentilla inclinata</i> Vill.	sivkasti petoprst					
<i>Potentilla micrantha</i> Ramond ex DC.	sitnocvjetni petoprst					
<i>Potentilla recta</i> L.	uspravni petoprst					
<i>Potentilla reptans</i> L.	puzajući petoprst					
<i>Prenanthes purpurea</i> L.	crvena gorčika					
<i>Primula veris</i> L.	proljetni jaglac				Z	
<i>Primula veris</i> L. ssp. <i>columnae</i> (Ten.) Lřdi	jaglica			NT		
<i>Prunella laciniata</i> (L.) L.	žučkasta celinščica					
<i>Prunus dulcis</i> (Mill.) D. A. Webb	badem					
<i>Prunus mahaleb</i> L.	rašeljka				Z	
<i>Prunus prostrata</i> Labill.	puzava šljiva					
<i>Prunus spinosa</i> L.	trnula					
<i>Prunus tenella</i> Batsch	mendula niska			CR	SZ	
<i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn ssp. <i>aquilinum</i>						
<i>Punica granatum</i> L.	zrnati šipak					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Pyrola minor</i> L.	mala kruščica					
<i>Pyrus amygdaliformis</i> Vill.	dugolisna kruška					
<i>Quercus cerris</i> L.	cer					
<i>Quercus ilex</i> L.	česmina					
<i>Quercus pubescens</i> Willd.	hrast medunac					
<i>Ranunculus acris</i> L.	žabnjak ljutić				Z	
<i>Ranunculus carinthiacus</i> Hoppe					Z	
<i>Ranunculus illyricus</i> L.	ilirski žabnjak				SZ	
<i>Ranunculus millefoliatus</i> Vahl.	tisućulisni žabnjak				Z	
<i>Ranunculus montanus</i> Willd.	brdski žabnjak				Z	
<i>Reseda phyteuma</i> L.	kijačasta rezeda					
<i>Rhagadiolus stellatus</i> (L.) Gaertn.	zvjezdasti kosovac					
<i>Rhamnus alpinus</i> L. ssp. <i>fallax</i> (Boiss.) Maire et Petitm.	žestika				Z	
<i>Rhamnus intermedius</i> Steud. et Hohst.	srednja krkavina	endem		NT	SZ	
<i>Rhamnus pumilus</i> Turra	patuljasta krkavina					
<i>Rhamnus saxatilis</i> Jacq.	kamenjarska krkavina					
<i>Ribes alpinum</i> L.	planinski ribes					
<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	mirisavi bagrem					
<i>Rorippa lippizensis</i> (Wulfen) Rchb.	dragušac raznolistni	endem			SZ	
<i>Rosa canina</i> L.	pasja ruža				Z	
<i>Rosa pendulina</i> L.	šumska ruža				Z	
<i>Rosmarinus officinalis</i> L.	ružmarin					
<i>Rubia peregrina</i> L.	strani broć					
<i>Rumex acetosa</i> L.	velika kiselica					
<i>Rumex acetosella</i> L.	mala kiselica					
<i>Rumex scutatus</i> L.	štitasta kiselica					
<i>Ruscus aculeatus</i> L.	bodljikava veprina			LC	Z	DS5
<i>Ruta graveolens</i> L.	smrdljiva rutvica					
<i>Salsola kali</i> L.	kalijska solnjača			VU	SZ	
<i>Salsola soda</i> L.	sodna solnjača			VU	SZ	
<i>Salvia brachyodon</i> Vandas	kratkozupčasta kadulja	endem		NT		

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Salvia officinalis</i> L.	mirisava kadulja					
<i>Salvia pratensis</i> L.	livadna kadulja					
<i>Salvia verticillata</i> L.	pršljenasta kadulja					
<i>Sanguisorba minor</i> Scop.	mala krvara				Z	
<i>Sanguisorba minor</i> Scop. ssp. <i>muricata</i> Briq.	bodljičasta krvara					
<i>Saponaria bellidifolia</i> Sm.	mala sapunika					
<i>Satureja cuneifolia</i> Ten.	osogriz					
<i>Satureja montana</i> L.	primorski čubar					
<i>Satureja subspicata</i> Vis.	klasoliki vrisak			LC	Z	
<i>Saxifraga marginata</i> Sternb.	obrubljena kamenika					
<i>Saxifraga paniculata</i> Mill.	metličasta kamenika					
<i>Saxifraga rotundifolia</i> L.	okruglolisna kamenika					
<i>Saxifraga tridactylites</i> L.	prstasta kamenika					
<i>Scabiosa silenifolia</i> Waldst. et Kit.	busenasta zvjezdoglavka					
<i>Scorzonera austriaca</i> Willd.	austrijski zmijak					
<i>Scrophularia canina</i> L.	uskoliski strupnik					
<i>Securigera securidaca</i> (L.) Degen et Dörf.	sredozemna sjekirica					
<i>Sedum acre</i> L.	šiljati žednjak				Z	
<i>Sedum dasyphyllum</i> L.	sočnolisni žednjak					
<i>Sedum hispanicum</i> L.	modrozeleni žednjak					
<i>Sedum ochroleucum</i> Chaix	žućkasto zeleni žednjak					
<i>Sedum sexangulare</i> L.	bolonjski žednjak					
<i>Sedum telephium</i> L. ssp. <i>maximum</i> (L.) Krock.	veliki žednjak					
<i>Sempervivum marmoreum</i> Griseb.	crvena čuvarkuća				SZ	
<i>Senecio doronicum</i> (L.) L.	divokozjački staračac					
<i>Senecio squalidus</i> L.	kamenjarski staračac					
<i>Serapias vomeracea</i> (Burm.) Briq.	raonička kukavica			VU	SZ	
<i>Serratula radiata</i> (Waldst. et Kit.) M.Bieb. ssp. <i>cetingensis</i> (Rohlena)		endem			SZ	

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
Hayek						
<i>Seseli libanotis</i> (L.) W.D.J.Koch	gorski zdravinjak					
<i>Seseli malyi</i> A. Kern.	planinsko devesilje	endem		NT	SZ	
<i>Seseli montanum</i> L. ssp. <i>tommasinii</i> (Rchb. f.) Arcang.	Tomasinijevo devesilje					
<i>Seseli tomentosum</i> Vis.	pustenasto devesilje	endem		NT	SZ	
<i>Sesleria autumnalis</i> (Scop.) F.W.Schultz	jesenska šašika					
<i>Sesleria robusta</i> Schott, Nyman et Kotschy						
<i>Sesleria tenuifolia</i> Schrad.	uskolisna šašika					
<i>Sesleria tenuifolia</i> Schrad. ssp. <i>tenuifolia</i>	iglenac					
<i>Sherardia arvensis</i> L.	sitni koljenac					
<i>Sideritis romana</i> L.	sredozemni očist					
<i>Silene latifolia</i> Poir. ssp. <i>alba</i> (Mill.) Greuter et Bourdet	bijeli golesak					
<i>Silene multicaulis</i> Guss. ssp. <i>multicaulis</i>						
<i>Silene nutans</i> L.	poniknuta pušina					
<i>Silene reichenbachii</i> Vis.	Rajhenbahova pušina	endem			SZ	
<i>Silene saxifraga</i> L.	kamenjarska pušina					
<i>Silene viridiflora</i> L.	zelenocvjetna pušina					
<i>Silene vulgaris</i> (Moench) Garcke	naduta pušina					
<i>Silene vulgaris</i> (Moench) Garcke ssp. <i>angustifolia</i> Hayek						
<i>Silybum marianum</i> (L.) Gaertn.	obični oslobod			NT	Z	
<i>Sisymbrium austriacum</i> Jacq.	oranj tokasti		dvojbena			
<i>Sisymbrium loeselii</i> L.						
<i>Smilax aspera</i> L.	crvena tetivika					
<i>Smyrniium perfoliatum</i> L.	okriljena lesandra					
<i>Sorbus aria</i> (L.) Crantz	brašnava oskоруša					
<i>Sorbus aucuparia</i> L.	planinska oskоруša, jarebika				Z	

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz	brekinja					
<i>Spartium junceum</i> L.	brnistra					
<i>Spiraea chamaedryfolia</i> L.	pilasta suručica					
<i>Spiranthes spiralis</i> (L.) Chevall.	jesenska zasukica					
<i>Stachys cretica</i> L.						
<i>Stachys cretica</i> L. ssp. <i>salviifolia</i> (Ten.) Rech. f.						
<i>Stachys subcrenata</i> Vis.	poluizvreugani čistac					
<i>Sternbergia colchiciflora</i> Waldst. et Kit.	dugocvjetna lužarka			DD	SZ	UT(B)
<i>Stipa pennata</i> L.	perasto kovilje				SZ	
<i>Stipa pennata</i> L. ssp. <i>eriocaulis</i> (Borbás) Martinovskř et Skalickř					SZ	
<i>Symphytum tuberosum</i> L.	čvorasti gavez				Z	
<i>Tagetes minuta</i> L.						
<i>Tamus communis</i> L.	obični bljušt				Z	
<i>Tanacetum cinerariifolium</i> (Trevir.) Sch.Bip.	buhač	endem			SZ	
<i>Tanacetum corymbosum</i> (L.) Sch.Bip.	gronjasti vratič					
<i>Taraxacum officinale</i> Weber	ljekoviti maslačak					
<i>Taxus baccata</i> L.	tisa			VU	SZ	
<i>Teucrium chamaedrys</i> L.	obični dubačac				Z	
<i>Teucrium montanum</i> L.	trava iva				Z	
<i>Teucrium polium</i> L.	pustenasti dubačac					
<i>Teucrium polium</i> L. ssp. <i>capitatum</i> (L.) Arcang.						
<i>Teucrium polium</i> L. ssp. <i>vincentinum</i> (Rouy) D.Wood						
<i>Thalictrum aquilegifolium</i> L.	šumska metiljka				Z	
<i>Thalictrum minus</i> L.	mala metiljka				Z	
<i>Thesium divaricatum</i> Jan. ex Mert. et Koch	raskrečeni lanak					
<i>Thesium parnassi</i> A. DC.	Parnasov lanak					
<i>Thlaspi perfoliatum</i> L.	prorasla čestika					
<i>Thlaspi praecox</i> Wulfen	rana čestika					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbeno ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Thuja occidentalis</i> L.	zapadnjačka tuja					
<i>Thuja orientalis</i> L.	istočnjačka tuja					
<i>Thymus longicaulis</i> C.Presl	tankolisna majčina dušica				Z	
<i>Thymus praecox</i> Opiz ssp. <i>polytrichus</i> (A.Kern. ex Borbás) J alas	balkanska majčina dušica				Z	
<i>Thymus pulegioides</i> L.	obična majčina dušica				Z	
<i>Thymus serpyllum</i> L.	majčina dušica				Z	
<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	ljetna lipa					
<i>Tordylium apulum</i> L.	apuljska orjašica					
<i>Tragopogon balcanicus</i> Velen.	balkanska kozja brada					
<i>Tragopogon dubius</i> Scop.	velika kozja brada					
<i>Tragopogon porrifolius</i> L.	lukasta kozja brada					
<i>Trifolium alpestre</i> L.	planinska djetelina					
<i>Trifolium angustifolium</i> L.	uskolisna djetelina					
<i>Trifolium campestre</i> Schreber	poljska djetelina					
<i>Trifolium pratense</i> L.	crvena djetelina					
<i>Trifolium pratense</i> L. ssp. <i>nivale</i> (Koch) Arcang.						
<i>Trifolium repens</i> L.	puzava djetelina					
<i>Trifolium rubens</i> L.	velika crvena djetelina					
<i>Trifolium scabrum</i> L.	hrapava djetelina					
<i>Trifolium stellatum</i> L.	zvjezdasta djetelina					
<i>Trinia glauca</i> (L.) Dumort.	modrozeleni srđiška					
<i>Tulipa sylvestris</i> L.	divlji tulipan			NT	Z	
<i>Tussilago farfara</i> L.	proljetni podbjel					
<i>Valeriana montana</i> L.	planinski odoljen					
<i>Valeriana officinalis</i> L.	ljekoviti odoljen				Z	
<i>Valeriana tripteris</i> L.	trodjelni odoljen					
<i>Valeriana tuberosa</i> L.	gomoljasti odoljen					
<i>Valerianella discoidea</i> (L.) Loisel.	pločasti matovilac					
<i>Veratrum album</i> L.	bijela čemerika			DD	SZ	
<i>Veratrum lobelianum</i> Bernh.	gorska čemerika			NT	Z	
<i>Verbena officinalis</i> L.	ljekoviti sportiš					

Znanstveno ime	Hrvatsko ime	Endemična ¹	Dvojbena ²	Oznaka ugroženosti ³	ZZP ⁴	Zaštita prema međunarodnoj legislativi ⁵
<i>Veronica arvensis</i> L.	poljska čestoslavica					
<i>Veronica austriaca</i> L. ssp. <i>austriaca</i>	nazubljena čestoslavica					
<i>Veronica austriaca</i> L. ssp. <i>jacquinii</i> (Baumg.) Eb.Fisch.						
<i>Viburnum lantana</i> L.	vunasta udikovina					
<i>Viburnum tinus</i> L.	lemprika					
<i>Vicia cracca</i> L.	ptičja grahorica					
<i>Vicia sepium</i> L.	livadna grahorica					
<i>Vicia tenuifolia</i> Roth	tankolisna grahorica					
<i>Vinca minor</i> L.	mali zimzelen				Z	
<i>Vincetoxicum hirundinaria</i> Medik.	bijeli lastavičnjak				Z	
<i>Vincetoxicum hirundinaria</i> Medik. ssp. <i>adriaticum</i> (Beck) Markgr.	jadranski lastavičnjak	endem		LC	SZ	
<i>Viola elegantula</i> Schott	ljupka ljubica	endem		NT	SZ	
<i>Viola reichenbachiana</i> Jord. ex Boreau	šumska ljubica					
<i>Viola riviniana</i> Rchb.	Rivinijeva ljubica					
<i>Viscum album</i> L.	bijela imela					
<i>Viscum album</i> L. ssp. <i>abietis</i> (Wiesb.) Abrom.						
<i>Vitis vinifera</i> L.	vinska lozika					
<i>Xanthium strumarium</i> L. ssp. <i>italicum</i> (Moretti) D.Löve	obalna dikica					

¹ Odnosi se na endemične svojte u širem smislu (uključuje stenoendeme (svojte vrlo ograničene rasprostranjenosti unutar manjih područja Hrvatske), endeme (svojte ograničene rasprostranjenosti većinom unutar Hrvatske, a manjim dijelom areala izvan) i subendeme (svojte ograničene rasprostranjenosti unutar jedne ili nekoliko susjednih država, a samo manjim dijelom areala unutar Hrvatske))

² Odnosi se na svojte koje su dvojbene bilo taksonomski (s obzirom na njihov status), nomenklaturno (s obzirom na validnost njihovog imena), korološki (dolaze li uopće u Hrvatskoj) bilo nekako drugačije (npr. zabilježene su odavno no nema novijih nalaza i sl.)

³ Odnosi se na kategorije ugroženosti prema Crvenoj knjizi vaskularne flore Hrvatske (Nikolić i Topić (ur.) 2005) - CR- kritično ugrožena; EN- ugrožena; VU - osjetljiva; DD - nedovoljno poznata; NT - gotovo ugrožena; LC - najmanje zabrinjavajuća

⁴ Zakonska zaštita: Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08) i podzakonski akti (Pravilnik o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 99/09)): Z - zaštićena svojta; SZ - strogo zaštićena svojta

⁵ Zaštita prema EU legislativi:

DS2/4 - Svojta se nalazi na Prilogu II i Prilogu IV Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. godine o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore;

DS5 - Svojta se nalazi na Prilogu V Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. godine o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore;

UT(B) - Svojta se nalazi na Prilogu B Uredbe Komisije (EZ) br. 318/2008 od 31. ožujka 2008. koja dopunjuje Uredbu Vijeća (EZ) br. 338/97 o zaštiti vrsta divlje faune i flore zakonskim uređenjem trgovine u tom području;

UT(D) - Svojta se nalazi na Prilogu D Uredbe Komisije (EZ) br. 318/2008 od 31. ožujka 2008. koja dopunjuje Uredbu Vijeća (EZ) br. 338/97 o zaštiti vrsta divlje faune i flore zakonskim uređenjem trgovine u tom području

Popis vrsta lišajeva na području PP Biokovo

<i>Znanstveno ime</i>	<i>Porodica</i>	<i>Hrvatsko ime</i>	<i>Oznaka ugroženosti¹</i>	<i>ZZP²</i>
<i>Acarospora macrospora</i>	Acarosporaceae			
<i>Anaptychia ciliaris</i>	Physciaceae			
<i>Aplotomma turgida</i>	Physciaceae			
<i>Aspicilia calcarea</i>	Megasporaceae			
<i>Bagliettoa parmigera</i>	Verrucariaceae			
<i>Bilimbia lobulata</i>	?			
<i>Caloplaca albopruinosa</i>	Teloschistaceae			
<i>Caloplaca coccinea</i>	Teloschistaceae			
<i>Caloplaca haematites</i>	Teloschistaceae			
<i>Caloplaca holocarpa</i>	Teloschistaceae			
<i>Caloplaca lactea</i>	Teloschistaceae			
<i>Caloplaca schistidii</i>	Teloschistaceae			
<i>Caloplaca velana</i>	Teloschistaceae			
<i>Candelariella xanthostigma</i>	Candelariaceae			
<i>Catapyrenium cinereum</i>	Verrucariaceae			
<i>Cetraria islandica</i>	Parmeliaceae	islandski lišaj	VU	SZ
<i>Cladonia foliacea</i>	Cladoniaceae			Z
<i>Cladonia pyxidata</i>	Cladoniaceae			Z
<i>Clauzadea immersa</i>	Porpidiaceae			
<i>Collema cristatum</i>	Collemataceae			
<i>Collema flaccidum</i>	Collemataceae			
<i>Collema nigrescens</i>	Collemataceae			
<i>Collema undulatum</i>	Collemataceae			
<i>Dermatocarpon miniatum</i>	Verrucariaceae			
<i>Farnoldia jurana</i>	?			
<i>Fulgensia fulgens</i>	Teloschistaceae			
<i>Fuscopannaria leucosticta</i>	Pannariaceae		NT	Z
<i>Fuscopannaria saubinetii</i>	Pannariaceae		EN	SZ
<i>Gyalecta ulmi</i>	Gyalectaceae			
<i>Hypogymnia physodes</i>	Parmeliaceae			
<i>Hypogymnia tubulosa</i>	Parmeliaceae			
<i>Lecanora allophana</i>	Lecanoraceae			
<i>Lecanora argentata</i>	Lecanoraceae			
<i>Lecanora carpinea</i>	Lecanoraceae			
<i>Lecanora chlarotera</i>	Lecanoraceae			
<i>Lecanora expallens</i>	Lecanoraceae			
<i>Lecanora glabrata</i>	Lecanoraceae			

Znanstveno ime	Porodica	Hrvatsko ime	Oznaka ugroženosti¹	ZZP²
<i>Lecanora hagenii</i>	Lecanoraceae			
<i>Lecanora intumescens</i>	Lecanoraceae			
<i>Lecanora leptyroides</i>	Lecanoraceae			
<i>Lecanora umbrina</i>	Lecanoraceae			
<i>Lecidella elaeochroma</i>	Lecanoraceae			
<i>Leptogium lichenoides</i>	Collemataceae			
<i>Leptogium saturninum</i>	Collemataceae			
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lobariaceae		VU	SZ
<i>Lobarina scrobiculata</i>	Lobariaceae		EN	SZ
<i>Lobothallia radiosa</i>	Megasporaceae			
<i>Melanelixia glabra</i>	Parmeliaceae			
<i>Mycobilimbia hypnorum</i>	?			
<i>Mycobilimbia lurida</i>	?			
<i>Nephroma laevigatum</i>	Neprhomataceae			
<i>Ochrolechia pallescens</i>	Ochrolechiaceae			
<i>Pannaria rubiginosa</i>	Pannariaceae		VU	SZ
<i>Parmelia saxatilis</i>	Parmeliaceae			
<i>Parmelia sulcata</i>	Parmeliaceae			
<i>Parmelina quercina</i>	Parmeliaceae			
<i>Peltigera canina</i>	Peltigeraceae			
<i>Peltigera collina</i>	Peltigeraceae		VU	SZ
<i>Peltigera rufescens</i>	Peltigeraceae			
<i>Pertusaria hymenea</i>	Pertusariaceae			
<i>Pertusaria pertusa</i>	Pertusariaceae			
<i>Petractis clausa</i>	?			
<i>Phaeophyscia hispidula</i>	Physciaceae			
<i>Physcia adscendens</i>	Physciaceae			
<i>Physcia aipolia</i>	Physciaceae			
<i>Physconia distorta</i>	Physciaceae			
<i>Physconia venusta</i>	Physciaceae			
<i>Placynthium nigrum</i>	Placynthiaceae			
<i>Pleurosticta acetablulum</i>	Parmeliaceae			
<i>Poeltinula cerebrina</i>	Rhizocarpaceae			
<i>Protoblastenia calva</i>	Psoraceae			
<i>Protoblastenia incrustans</i>	Psoraceae			
<i>Pseudevernia furfuracea</i>	Parmeliaceae	drveni lišaj		Z
<i>Psora decipiens</i>	Psoraceae			
<i>Ramalina calicaris</i>	Ramalinaceae			

Znanstveno ime	Porodica	Hrvatsko ime	Oznaka ugroženosti¹	ZZP²
<i>Rhizocarpon umbilicatum</i>	Rhizocarpaceae			
<i>Rinodina bischoffii</i>	Physciaceae			
<i>Rinodina dubyana</i>	Physciaceae			
<i>Rinodina immersa</i>	Physciaceae			
<i>Sarcogyne regularis</i>	Acarosporaceae			
<i>Solorina saccata</i>	Peltigeraceae		VU	SZ
<i>Squamarina cartilaginea</i>	Stereocaulaceae			
<i>Squamarina gypsacea</i>	Stereocaulaceae			
<i>Synalissa symphorea</i>	Lichinaceae			
<i>Thelidium pyrenophorum</i>	Verrucariaceae			
<i>Toninia candida</i>	Catillariaceae			
<i>Toninia sedifolia</i>	Catillariaceae			
<i>Verrucaria calciseda</i>	Verrucariaceae			
<i>Verrucaria foveolata</i>	Verrucariaceae			
<i>Verrucaria marmorea</i>	Verrucariaceae			
<i>Verrucaria nigrescens</i>	Verrucariaceae			
<i>Xanthoria parietina</i>	Teloschistaceae			

¹ Odnosi se na kategorije ugroženosti prema Crvenom popisu lišaja Hrvatske (S. Ozimec i A. Partl 2009) - CR- kritično ugrožena; EN- ugrožena; VU - osjetljiva; DD - nedovoljno poznata; NT - gotovo ugrožena; LC - najmanje zabrinjavajuća

² Zakonska zaštita: Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08) i podzakonski akti (Pravilnik o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 99/09)): Z - zaštićena svojta; SZ - strogo zaštićena svojta

Popis vrsta beskraljješnjaka na području PP Biokovo

Popis vrsta kralješnjaka na području PP Biokovo

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv	Oznaka ugroženosti ¹	ZZP ²	Zaštita prema međunarodnoj legislativi	Porodica	Red	Razred
<i>Bombina variegata kolombatovici</i> (Mertens & Müller, 1928)	dalmatinski žuti mukač	DD	SZ	Bern II, HD II, HD IV	Bombinatoridae	Anura	Amphibia
<i>Bufo bufo</i> (Linnaeus, 1758)	krastača		Z		Bufonidae	Anura	Amphibia
<i>Pseudepidalea viridis</i> (Laurenti, 1768)	zelena krastača		SZ	Bern II, HD II, HD IV	Bufonidae	Anura	Amphibia
<i>Pelophylax ridibundus</i> (Palallas, 1771)	velika zelena žaba		Z	HD V	Ranidae	Anura	Amphibia
<i>Hyla arborea</i> (Linnaeus, 1758)	gatalinka	NT	SZ	Bern II, HD IV	Hylidae	Anura	Amphibia
<i>Salamandra salamandra</i> (Linnaeus, 1758)	pjegavi daždevnjak				Salamandriade	Caudata	Amphibia
<i>Lissotriton vulgaris</i> (Linnaeus, 1758)	mali vodenjak	DD	Z		Salamandriade	Caudata	Amphibia
<i>Apus apus</i> (Linnaeus, 1758)	crna čiopa		SZ		Apodidae	Apodiformes	Aves
<i>Apus melba</i> (Linnaeus, 1758)	bijela čiopa		SZ		Apodidae	Apodiformes	Aves
<i>Aquila chrysaetos</i> (Linnaeus, 1758)	suri orao	EN	SZ	Bern II, Bonn II, CITES II, HD I,	Accipiteridae	Ciconiiformes	Aves
<i>Circus gallicus</i> (J.F.Gmelin, 1788)	orao zmijar	VU	SZ	Bern II, Bonn II, CITES II, HD I,	Accipiteridae	Ciconiiformes	Aves
<i>Falco tinnunculus</i> (L, 1758)	vjetruša		SZ		Falconidae	Ciconiiformes	Aves
<i>Gyps fulvus</i> (Hablizl, 1783)	bjeloglavi sup	CR	SZ		Accipiteridae	Ciconiiformes	Aves
<i>Larus ridibundus</i> (Linnaeus, 1766)	riječni galeb	LC			Laridae	Ciconiiformes	Aves
<i>Sterna hirundo</i> (Linnaeus, 1758)	crvenokljuna čigra	NT	SZ	HD I,	Laridae	Ciconiiformes	Aves
<i>Scolopax rusticola rusticola</i> (Linnaeus, 1758)	šumska šljuka	DD	SZ	Bern III, Bonn II, HD II, HD III (gnjezdeća populacija)	Scolopaciade	Ciconiiformes	Aves
<i>Gallinago gallinago</i> (Linnaeus, 1758)	šljuka kokošica	CR	SZ	Bern III, Bonn	Scolopaciade	Ciconiiformes	Aves

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv	Oznaka ugroženosti ¹	ZZP ²	Zaštita prema međunarodnoj legislativi	Porodica	Red	Razred
II, HD II, HD III							
<i>Buteo buteo</i> (Linnaeus, 1758)	obični škanjac		SZ		Accipitridae	Ciconiiformes	Aves
<i>Falco biarmicus</i> (Temminck, 1825)	krški sokol	CR	SZ	Bern II, Bonn II, CITES II, HD I,	Falconidae	Ciconiiformes	Aves
<i>Falco peregrinus</i> (Tunstall, 1771)	sivi sokol	VU	SZ	Bern II, Bonn II, CITES II, HD I,	Falconidae	Ciconiiformes	Aves
<i>Pernis apivorus</i> (Linnaeus, 1758)	škanjac osaš	VU	SZ	Bern II, Bonn II, CITES II, HD I,	Accipitridae	Ciconiiformes	Aves
<i>Columba livia</i> (Gmelin, 1789)	divlji golub		Z	HD II,	Columbidae	Columbiformes	Aves
<i>Streptopelia turtur</i> (Linnaeus, 1758)	divlja grlica	LC	SZ	HD II,	Columbidae	Columbiformes	Aves
<i>Columba palumbus</i> (Linnaeus, 1758)	golub grivnjaš		Z	HD I, HD II,	Columbidae	Columbiformes	Aves
<i>Alcedo atthis</i> (Linnaeus, 1758)	vodomar	NT	SZ	HD I,	Alcedinidae	Coraciiformes	Aves
<i>Merops apiaster</i> (Linnaeus, 1758)	pčelarica	LC	SZ		Meropidae	Coraciiformes	Aves
<i>Clamator glandarius</i> (Linnaeus, 1758)	afrička kukavica	EN	SZ	Bern II,	Cuculidae	Cuculiformes	Aves
<i>Cuculus canorus</i> (Linnaeus, 1758)	obična kukavica		Z		Cuculidae	Cuculiformes	Aves
<i>Phasianus colchicus</i> (Linnaeus, 1758)	fazan		Z	HD II, HD III,	Phasianidae	Galiformes	Aves
<i>Alectoris graeca</i> (Meisner, 1804)	jarebica kamenjaraka	NT	Z	HD I, HD II,	Phasianidae	Galliformes	Aves
<i>Corvus corax</i> (Linnaeus, 1758)	gavran		SZ		Corvidae	Passeriformes	Aves
<i>Pyrrhocorax graculus</i> (Linnaeus, 1766)	žutokljuna galica	LC	SZ		Corvidae	Passeriformes	Aves
<i>Carduelis carduelis</i> (Linnaeus, 1758)	češljugar (grdelin)		SZ		Fringilidae	Passeriformes	Aves
<i>Turdus merula</i> (Linnaeus, 1758)	crni kos		Z	HD II,	Turdidae	Passeriformes	Aves
<i>Oenanthe hispanica</i> (Linnaeus, 1758)	primorska bjeloguza		SZ		Muscicapidae	Passeriformes	Aves
<i>Oenanthe oenanthe</i> (Linnaeus, 1758)	sivkasta bjeloguza	LC	SZ		Muscicapidae	Passeriformes	Aves
<i>Cyanistes caeruleus</i> (Linnaeus, 1758)	plavetna sjenica		SZ		Paridae	Passeriformes	Aves
<i>Sitta neumayer</i> (Michahellis, 1830)	brgljez kamenjar		SZ		Sittidae	Passeriformes	Aves
<i>Lanius collurio</i> (Linnaeus, 1758)	rusi svrčak		SZ	HD I,	Laniidae	Passeriformes	Aves
<i>Parus major</i> (Linnaeus, 1758)	velika sjenica		SZ		Paridae	Passeriformes	Aves

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv	Oznaka ugroženosti ¹	ZZP ²	Zaštita prema međunarodnoj legislativi	Porodica	Red	Razred
<i>Troglodytes troglodytes</i> (Linnaeus, 1758)	palčić		SZ		Troglodytidae	Passeriformes	Aves
<i>Sylvia melanocephala</i> (J.F.Gmelin, 1789)	crnoglava grmuša		SZ		Sylviidae	Passeriformes	Aves
<i>Sylvia cantillans</i> (Pallas, 1764)	bjelobrka grmuša		SZ		Sylviidae	Passeriformes	Aves
<i>Sylvia hortensis</i> (J.F.Gmelin, 1789)	velika grmuša		SZ		Sylviidae	Passeriformes	Aves
<i>Emberiza melanocephala</i> (Scopoli, 1769)	crnoglava strnadica		SZ		Emberizidae	Passeriformes	Aves
<i>Emberiza cirrus</i> (Linnaeus, 1766)	crnogrla strnadica		SZ		Emberizidae	Passeriformes	Aves
<i>Oriolus oriolus</i> (Linnaeus, 1758)	zlatna vuga		SZ		Oriolidae	Passeriformes	Aves
<i>Luscinia megarhynchos</i> (Brehm, 1831)	slavuj		SZ		Muscicapidae	Passeriformes	Aves
<i>Hippolais olivetorum</i> (Strickland, 1837)	voljić maslinar	DD	SZ	Bern II, Bonn II, HD I,	Sylviidae	Passeriformes	Aves
<i>Emberiza hortulana</i> (Linnaeus, 1758)	vrtna strnadica	NT	SZ		Emberizidae	Passeriformes	Aves
<i>Poecile lugubris</i> (Temminck, 1820)	mrka sjenica		SZ		Paridae	Passeriformes	Aves
<i>Emberiza cia</i> (Linnaeus, 1766)	strnadica cikavica		SZ		Emberizidae	Passeriformes	Aves
<i>Poecile palustris</i> (Linnaeus, 1758)	crnoglava sjenica		SZ		Paridae	Passeriformes	Aves
<i>Cyanistes caeruleus</i> (Linnaeus, 1758)	plavetna sjenica		SZ		Paridae	Passeriformes	Aves
<i>Sitta europaea</i> (Linnaeus, 1758)	obični brgljez		SZ		Sittidae	Passeriformes	Aves
<i>Phylloscopus collybita</i> (Vieillot, 1817)	obični zviždak		SZ		Sylviidae	Passeriformes	Aves
<i>Erithacus rubecula</i> (Linnaeus, 1758)	crvendać		SZ		Muscicapidae	Passeriformes	Aves
<i>Carduelis chloris</i> (Linnaeus, 1758)	zelendur		SZ		Fringilidae	Passeriformes	Aves
<i>Prunella collaris</i> (Scopoli, 1769)	alpski popić	LC	SZ		Prunellidae	Passeriformes	Aves
<i>Monticola solitarius</i> (Linnaeus, 1758)	modrokos		SZ		Turdidae	Passeriformes	Aves
<i>Monticola saxatilis</i> (Linnaeus, 1766)	kamenjar		SZ		Turdidae	Passeriformes	Aves
<i>Corvus corone cornix</i> (Linnaeus, 1758)	siva vrana		Z	HD II,	Corvidae	Passeriformes	Aves
<i>Corvus frugilegus</i> (Linnaeus, 1758)	gačac		Z	HD II,	Corvidae	Passeriformes	Aves

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv	Oznaka ugroženosti ¹	ZZP ²	Zaštita prema međunarodnoj legislativi	Porodica	Red	Razred
<i>Pica pica</i> (Linnaeus, 1758)	svraka		Z	HD II,	Corvidae	Passeriformes	Aves
<i>Garrulus glandarius</i> (Linnaeus, 1758)	šojka kreštalica		Z	HD II;	Corvidae	Passeriformes	Aves
<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i> (Linnaeus, 1758)	galica planinska				Corvidae	Passeriformes	Aves
<i>Anthus campestris</i> (Linnaeus, 1758)	primorska trepeteljka	LC	SZ	HD I	Motacilidae	Passeriformes	Aves
<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (Linnaeus, 1758)	batokljun		SZ		Fringilidae	Passeriformes	Aves
<i>Fringilla coelebs</i> (Linnaeus, 1758)	zeba		Z		Fringilidae	Passeriformes	Aves
<i>Hirundo rustica</i> (Linnaeus, 1758)	lastavica	LC	SZ		Hirundinidae	Passeriformes	Aves
<i>Loxia curvirostra</i> (Linnaeus, 1758)	krstokljun		SZ		Fringilidae	Passeriformes	Aves
<i>Lullula arborea</i> (Linnaeus, 1758)	ševa krunica	LC	SZ	HD I,	Alaudidae	Passeriformes	Aves
<i>Periparus ater</i> (Linnaeus, 1758)	jelova sjenica		SZ		Paridae	Passeriformes	Aves
<i>Phoenicurus ochruros</i> (S. G. Gmelin, 1774)	mrka crvenrepka		SZ		Muscicapidae	Passeriformes	Aves
<i>Sylvia atricapilla</i> (Linnaeus, 1758)	crnokapa grmuša		SZ		Sylviidae	Passeriformes	Aves
<i>Serinus serinus</i> (Linnaeus, 1766)	žutarica		SZ		Fringilidae	Passeriformes	Aves
<i>Lanius senator</i> (Linnaeus, 1758)	riđoglavi svračak		SZ		Laniidae	Passeriformes	Aves
<i>Hirundo daurica</i> (Linnaeus, 1771)	daurska lastavica	NT	SZ		Hirundinidae	Passeriformes	Aves
<i>Carduelis cannabina</i> (Linnaeus, 1758)	juričica		SZ		Fringilidae	Passeriformes	Aves
<i>Cettia cetti</i> (Temminck, 1820)	svilorepa		SZ		Sylviidae	Passeriformes	Aves
<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (Linnaeus, 1758)	veliki trstenjak		SZ		Sylviidae	Passeriformes	Aves
<i>Motacilla flava</i> (Linnaeus, 1758)	žuta pastirica	NT	SZ		Motacilidae	Passeriformes	Aves
<i>Jynx torquilla</i> (Linnaeus, 1758)	vijoglav mravar		SZ		Picidae	Piciformes	Aves
<i>Bubo bubo</i> (Linnaeus, 1758)	velika sova ušara	NT	SZ	HD I,	Strigidae	Strigiformes	Aves
<i>Caprimulgus europaeus</i> (Linnaeus, 1758)	leganj	LC	SZ	HD I,	Caprimulgidae	Strigiformes	Aves
<i>Otus scops</i> (Linnaeus, 1758)	ćuk	NT	SZ		Strigidae	Strigiformes	Aves

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv	Oznaka ugroženosti ¹	ZZP ²	Zaštita prema međunarodnoj legislativi	Porodica	Red	Razred
<i>Upupa epops</i> (Linnaeus, 1758)	pupavac	NT	SZ		Upupidae	Upupiformes	Aves
<i>Rupicapra rupicapra balcanica</i> Linnaeus	balkanska divokoza	NT	SZ	Bern III, HD II, HD IV, HD V	Bovidae	Artiodactyla	Mammalia
<i>Ovis orientalis</i> (Linnaeus, 1774)	muflon				Bovidae	Artiodactyla	Mammalia
<i>Sus scrofa</i> (Linnaeus, 1758)	vepar (divlja svinja)				Suidae	Artiodactyla	Mammalia
<i>Canis lupus</i> (Linnaeus, 1758)	vuk	NT	SZ	Bern II, CITES II, HD II, HD IV, HD V	Canidae	Carnivora	Mammalia
<i>Vulpes vulpes</i> (Linnaeus, 1758)	lisica				Canidae	Carnivora	Mammalia
<i>Mustela nivalis</i> (Linnaeus, 1766)	lasica		Z	Bern III	Mustelidae	Carnivora	Mammalia
<i>Martes martes</i> (Linnaeus, 1758)	kuna zlatica		Z	Bern III, HD V	Mustelidae	Carnivora	Mammalia
<i>Martes foina</i> (Erxleben, 1777)	kuna bjelica			Bern III	Mustelidae	Carnivora	Mammalia
<i>Meles meles</i> (Linnaeus, 1758)	jazavac			Bern III	Mustelidae	Carnivora	Mammalia
<i>Mustela putorius</i> (Linnaeus, 1758)	tvor		Z	Bern III, HD V,	Mustelidae	Carnivora	Mammalia
<i>Felis silvestris</i> (Schreber, 1777)	divlja mačka		SZ	Bern II, CITES II, HD IV	Felidae	Carnivora	Mammalia
<i>Canis aureus</i> (Linnaeus, 1758)	zlatni čagalj		Z	HD V,	Canidae	Carnivora	Mammalia
<i>Ursus arctos</i> (Linnaeus, 1758)	mrki medvjed	NT	Z	Bern II, CITES II, HD II,	Ursidae	Carnivora	Mammalia
<i>Lynx lynx</i> (Linnaeus, 1758)	ris	NT	SZ	Bern III, CITES II, HD II, HD IV,	Felidae	Carnivora	Mammalia
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> (Schreber, 1774)	veliki potkovnjak	NT	SZ	Bern II, Bonn II, HD II, HD IV,	Rhinolophidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Rhinolophus hipposideros</i> (Bechstein, 1800)	mali potkovnjak	NT	SZ	Bern II, Bonn II, HD II, HD IV,	Rhinolophidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Rhinolophus blassi</i> (Peters, 1866)	Blazijev potkovnjak	VU	SZ	Bern II, Bonn II, HD II, HD IV,	Rhinolophidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Myotis blythii</i> (Tomes, 1857)	oštrouhi šišmiš		SZ	Bern II, Bonn II, HD II, HD IV,	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Myotis emarginatus</i> (Geoffroy, 1806)	riđi šišmiš	NT	SZ	Bern II, Bonn II, HD II, HD IV,	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv	Oznaka ugroženosti ¹	ZZP ²	Zaštita prema međunarodnoj legislativi	Porodica	Red	Razred
<i>Myotis mystacinus</i> (Kuhl, 1817)	brkati šišmiš		SZ	Bern II,HD IV	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Myotis nattereri</i> (Kuhl, 1817)	resasti šišmiš		SZ	Bern II,HD IV	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Eptesicus serotinus</i> (Schreber, 1774)	kasni noćnjak		SZ	Bern II,HD IV	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Pipistrellus kuhli</i> (Kuhl, 1817)	bjelorubi šišmiš		SZ	Bern II,HD IV	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Hypsugo savii</i> (Bonaparte, 1837)	primorski šišmiš		SZ	Bern II,HD IV	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Plecotus austriacus</i> (grupe)	sivi dugoušan	EN	SZ	Bern II,Bonn II,HD IV,	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Plecotus auritus</i> (grupe)	smeđi dugoušan		SZ	Bern II,HD IV	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Miniopterus schreibersii</i> (Kuhl, 1817)	dugokrili pršnjak	EN	SZ	Bern II,Bonn II,HD II,HD IV,	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Tadarida teniotis</i> (Rafinesque, 1814)	sredozemni slobodnorepac		SZ	Bern II,HD IV	Molossidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Myotis myotis</i> (Borkhausen, 1797)	veliki šišmiš	NT	SZ	Bern II,Bonn II,HD II,HD IV,	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Plecotus macrobullaris</i> (Kuzynkin, 1965)	gorski dugoušan	DD	SZ	HD IV	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Pipistrellus nathusii</i> (Keyserling and Blasius, 1839)	mali šumski šišmiš		SZ	Bern II,HD IV	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Nyctalus noctula</i> (Schreber, 1774)	rani večernjak		SZ	Bern II,HD IV	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Nyctalus leisleri</i> (Kuhl, 1817)	mali večernjak	NT	SZ	Bern II,Bonn II,HD IV,	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Eptesicus serotinus</i> (Schreber, 1774)	kasni noćnjak		SZ	Bern II,HD IV,	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Myotis nattereri</i> (Kuhl, 1817)	resasti šišmiš		SZ	Bern II,HD IV,	Vespertilionidae	Chiroptera	Mammalia
<i>Erinaceus concolor</i> (Martin, 1838)	jež				Erinaceidae	Erinaceomorpha	Mammalia
<i>Lepus europaeus</i> (Pallas, 1778)	obični zec	NT	Z	Bern III	Leporidae	Lagomorpha	Mammalia
<i>Dinaromys bogdanovi</i> (Martino, 1922)	dinarski voluhar	DD	SZ	HD II,HD IV,	Muridae	Rodentia	Mammalia
<i>Eliomys quercinus dalmaticus</i> (Đulić & Falten)	krški puh	NT	Z	Bern III	Myoxidae	Rodentia	Mammalia
<i>Sciurus vulgaris</i> (Linnaeus, 1758)	crvena vjeverica	NT	Z	Bern III	Sciuridae	Rodentia	Mammalia

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv	Oznaka ugroženosti ¹	ZZP ²	Zaštita prema međunarodnoj legislativi	Porodica	Red	Razred
<i>Rattus rattus</i> (Linnaeus, 1758)	crni štakor (obični, kućni)				Muridae	Rodentia	Mammalia
<i>Apodemus sylvaticus</i> (Linnaeus, 1758)	šumski miš				Muridae	Rodentia	Mammalia
<i>Glis glis</i> (Linnaeus, 1758)	sivi puh	LC	SZ	Bern III	Myoxidae	Rodentia	Mammalia
<i>Apodemus mystacinus</i> (Danford and Alston, 1877)	krški miš				Muridae	Rodentia	Mammalia
<i>Sorex araneus</i> (Linnaeus, 1758)	šumska rovka		Z	Bern III	Soricidae	Soricomorpha	Mammalia
<i>Sorex minutus</i> (Linnaeus, 1766)	mala rovka		Z	Bern III	Soricidae	Soricomorpha	Mammalia
<i>Suncus etruscus</i> (Savi, 1822)	patuljasta rovka		Z	Bern III	Soricidae	Soricomorpha	Mammalia
<i>Crocidura leucodon</i> (Hermann, 1780)	dvobojna rovka		Z	Bern III	Soricidae	Soricomorpha	Mammalia
<i>Podarcis melisellensis fiumana</i> (Braun, 1877)	krška gušterica		SZ	Bern II, HD IV	Lacertiadae	Squamata	Reptilia
<i>Podarcis muralis</i> (Laurenti, 1768)	zidna gušterica		Z	Bern II, HD IV	Lacertiadae	Squamata	Reptilia
<i>Podarcis siculus campestris</i> (de Betta, 1857)	primorska gušterica			Bern II, HD IV	Lacertiadae	Squamata	Reptilia
<i>Dinarolacerta mosorensis</i> (Kolombatović, 1886)	mosorska gušterica	NT	SZ		Lacertiadae	Squamata	Reptilia
<i>Dalmatolacerta oxycephala</i> (Dumeril et Bibron, 1839)	oštroglava gušterica		SZ		Lacertiadae	Squamata	Reptilia
<i>Lacerta trilineata</i> (Bedriaga, 1886)	veliki zelembać		SZ	Bern II, HD IV	Lacertiadae	Squamata	Reptilia
<i>Lacerta viridis</i> (Laurenti, 1768)	obični zelembać		SZ	Bern II, HD IV	Lacertiadae	Squamata	Reptilia
<i>Pseudopus apodus</i> (Pallas, 1775)	blavor		SZ	Bern II, HD IV	Anguidae	Squamata	Reptilia
<i>Hemidactylus turcicus</i> (Linnaeus, 1758)	kućni macaklin		SZ		Gekkonidae	Squamata	Reptilia
<i>Algyroides nigropunctatus</i> (Dumeril et Bibron, 1839)	mrki ljuskavi gušter		SZ	Bern II, HD IV	Lacertiadae	Squamata	Reptilia
<i>Elaphe longissima</i> (Laurenti, 1768)	obična bjelica (Eskulapova zmija)		SZ	Bern II, HD IV	Colubridae	Squamata	Reptilia
<i>Elaphe situla</i> (Linnaeus, 1758)	pjegava crvenkrpica	DD	SZ	Bern II, HD II, HD IV	Colubridae	Squamata	Reptilia

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv	Oznaka ugroženosti ¹	ZZP ²	Zaštita prema međunarodnoj legislativi	Porodica	Red	Razred
<i>Elaphe quatuorlineata</i> (Lacepede, 1789)	četveroprugi kravosas		SZ	Bern II, HD II, HD IV	Colubridae	Squamata	Reptilia
<i>Hierophis gemonensis</i> (Laurenti, 1768)	šara poljarica		SZ	Bern II,	Colubridae	Squamata	Reptilia
<i>Platyceps najadum</i> (Eichwald, 1831)	šilac			Bern II, HD IV	Colubridae	Squamata	Reptilia
<i>Coronella austriaca</i> (Laurenti, 1768)	smukulja		SZ	Bern II, HD IV	Colubridae	Squamata	Reptilia
<i>Malpolon insignitus</i> (Geoffroy de St.Hilaire, 1809)	zmajur		SZ		Colubridae	Squamata	Reptilia
<i>Telescopus fallax</i> (Fleischmann, 1831)	crnokrpica, pržac		SZ	Bern II, HD IV	Colubridae	Squamata	Reptilia
<i>Natrix natrix</i> (Pallas, 1814)	prugasta bjelouška		SZ	HD IV	Colubridae	Squamata	Reptilia
<i>Vipera ammodytes</i> (Linnaeus, 1758)	poskok		Z	Bern II, HD IV	Viperidae	Squamata	Reptilia
<i>Lacerta agilis</i> (Linnaeus, 1758)	livadna gušterica		SZ	Bern II, HD IV	Lacertidae	Squamata	Reptilia
<i>Natrix tessellata</i> (Laurenti, 1768)	ribarica	DD	SZ	Bern II, HD IV	Colubridae	Squamata	Reptilia
<i>Emys orbicularis</i> (Linnaeus, 1758)	barska kornjača	NT	SZ	Bern II, HD II, HD IV	Emididae	Testudines	Reptilia
<i>Testudo hermanni</i> (Gmelin, 1789)	obična čančara	NT	SZ	Bern II, HD II, HD IV,	Testudinidae	Testudines	Reptilia

¹ Odnosi se na kategorije ugroženosti prema Crvenom popisu - CR- kritično ugrožena; EN- ugrožena; VU - osjetljiva; DD - nedovoljno poznata; NT - gotovo ugrožena; LC - najmanje zabrinjavajuća

² Zakonska zaštita: Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08) i podzakonski akti (Pravilnik o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 99/09)): Z - zaštićena svojta; SZ - strogo zaštićena svojta

8.5. Kartografski prilozi

8.5.1. Karta zaštićenih područja Parka prirode Biokovo

8.5.2. Karta staništa Parka prirode Biokovo

8.5.3. Karta Ekološke mreže na području Parka prirode Biokovo

8.5.4. Karta zonacije Parka prirode Biokovo

IZMJENE STRUČNE PODLOGE ZAŠTITE PRIRODE ZA PROSTORNI PLAN POSEBNIH OBILJEŽJA PARKA PRIRODE BOKOVO (2013.)

2.1. Opći podaci

Prilikom digitalizacije granica zaštićenih područja Republike Hrvatske (na podlozi topografske karte 1:25 000 i prema opisu granica iz akta o proglašenju), izračunata je površina poligona Parka prirode Biokovo u GIS-u koja iznosi 19 330 ha, odnosno 193,30 km² (HTRS96 - Hrvatski terestrički referentni sustav za epohu 1995.55, u programu ArcMap 10.1.).

3.4. Ugrožena i rijetka staništa

Tablica 2: Popis stanišnih tipova na području Parka prirode Biokovo prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa (OIKON d.o.o.). **Ugrožena i zaštićena staništa otisnuta su debljim slovima** (Prilog II Pravilnika o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 07/06, 119/09)).

NKS kod	NKS stanište	Površina / ha	% od ukupne površine PP
A.2.2.1.	Povremeni vodotoci	linijska staništa	
B.1.3.	Alpsko-karpatško-balkanske vapnenačke stijene	544,80	2,82
B.1.4.	Tirensko-jadranske vapnenačke stijene	171,35	0,89
B.1.4.2./B.2.2.	Dalmatinske vapnenačke stijene/Ilirsko-jadranska, primorska točila	linijska staništa	
B.1.4.2.3.	Zajednica piramidalnog zvončica i modrog lasinja	točkasta staništa	
B.1.4.2.4.	Zajednica slavulje i crvenkaste biokovske zečine	točkasta staništa	
B.2.2.1.2.	Točilo primorskog mekinjaka i biokovskog lanilista	točkasta staništa	
C.3.5.	Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci	1952,31	10,10
C.3.5./D.3.1.	Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci/Dračici	7989,14	41,33
C.3.5./E.3.5.	Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci/Primorske, termofilne šume i šikare medunca	529,46	2,74
C.3.5.2.3.	Kamenjare uspravnog ovsika i isprekidane šašike	točkasta staništa	
C.3.5.2.4.	Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike	točkasta staništa	

NKS kod	NKS stanište	Površina / ha	% od ukupne površine PP
C.3.5.2.7.	Kamenjarski travnjak biokovskog kozlinca i velike šaške	točkasta staništa	
C.3.6./D.3.4.	Kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu- i stenomediterrana/Bušici	262,06	1,36
C.4.1.1.4.	Planinske rudine kitajbelovog šaša i balkanske sunčanice	točkasta staništa	
D.2.2.1.1.	Šikara žestike i ribiza	točkasta staništa	
D.3.4.	Bušici	198,54	1,03
D.3.4./I.5.2.	Bušici/Maslinici	0,95	0,00
E.3.5.	Primorske, termofilne šume i šikare medunca	6557,32	33,92
E.7.4.	Šume običnog i crnog bora na dolomitima	279,10	1,44
E.8.2.	Stenomediterranske čiste vazdazelene šume i makija crnike	479,54	2,48
E.9.2.	Nasadi četinjača	36,20	0,19
H.1.3.2.2.	Kamenice	točkasta staništa	
I.2.1.	Mozaici kultiviranih površina	276,28	1,43
I.2.1./J.1.1./I.8.1.	Mozaici kultiviranih površina/Aktivna seoska područja/Javne neproizvodne kultivirane zelene površine	2,57	0,01
I.5.1./I.5.2.	Voćnjaci/Maslinici	7,00	0,04
I.5.2.	Maslinici	14,57	0,08
J.1.1.	Aktivna seoska područja	27,67	0,14
J.1.1./J.1.3.	Aktivna seoska područja/Urbanizirana seoska područja	1,65	0,01
Ukupno:		19330,54	100,00

5.2. Zoniranje Parka prirode Biokovo

Tablica 3. Površina pojedinih zona unutar PP Biokovo

šifra zone	zona/podzona	površina (ha)	% ukupne površine PPB
1a	vrlo stroga zaštita	8,75	0,05
1b	stroga zaštita	3 490,89	18,06
I	stroga zaštita	3 499,64	18,11
2a	očuvanje staništa	15 180,43	78,53
2b	očuvanje tradicionalne arhitekture	64,65	0,33
II	usmjerena zaštita	15 245,08	78,86
3a	naselja	544,52	2,82
3b	posjetiteljska infrastruktura	41,30	0,21
III	korištenje	585,82	3,03

5.2.1. Zona I - Zona stroge zaštite

Ova zona obuhvaća 18,11% Parka prirode Biokovo, odnosno 3 499,64 ha, a u nju su uključeni svi speleološki objekti (osim jednog predviđenog za posjećivanje – Jama za Supinom), te područja primorskih točila, ekosustava kamenjara primorskih padina i osobito vrijednih šumskih ekosustava kao posebno važnih staništa.

5.2.1.1. Podzona 1a - vrlo stroga zaštita

Ova zona obuhvaća 0,05% Parka prirode Biokovo, odnosno 8,75 ha.

Obuhvaća prostor sastojina "biokovske" jele na predjelu Kaoci i ispod Sutvida. Ova staništa potrebno je očuvati zbog njihove geografske izoliranosti i posljedične morfološke posebnosti te submediteranskih značajki, iznimne starosti i potpuno prirodnog stanja sastojina. Na ovom području ne predviđaju se nikakvi zahvati i nije dozvoljeno posjećivanje.

5.2.1.2. Podzona 1 b - stroga zaštita

Ova zona obuhvaća 18,06% parka prirode Biokovo, odnosno 3 490,89 ha.

Zbog osjetljivosti ekosustava i očuvanja bioraznolikosti, geomorfoloških značajki, te potencijalnog negativnog utjecaja većeg broja posjetitelja, ova zona obuhvaća šire područje šume dalmatinskog crnog bora na predjelu Bukovac, zatim floristički značajna primorska točila i zajednice kamenjara, primorske padine Biokova, vrh Sv. Ilije s koritom iznad Basta, šire područje lokaliteta Kaoci s visoko vrijednom zajednicom "biokovske" jele i crnog graba, predio između Kozjaka do Sv. Roka i Kimeta s vrijednim šumskim sastojinama graba, bukve i "biokovske" jele te područje oko najvišeg vrha Sv. Jure. Ovu zonu presjeca većina planinarskih staza i u njoj je dozvoljeno posjećivanje niskog inteziteta. U ovu zonu spadaju i svi speleološki objekti na području Parka, osim speleološkog objekta "Jama za Supinom", predviđenog za uređenje i otvaranje posjetiteljima Parka.

5.2.2. Zona II - Zona usmjerene zaštite

Zona usmjerene zaštite obuhvaća najveći dio Parka prirode Biokovo, tj. 78,86% područja odnosno 15245,08 ha i karakteriziraju je staništa šuma, travnjaka, golih i slabo obraslih stijena i makije te s njima povezanih elemenata tradicionalne gradnje (suhozidi, lokve, šterne, pojedinačni sakralni objekti, pojedinačni pastirski stanovi i kompleksi pastirskih stanova).

Ovom zonom obuhvaćeni su ekosustavi na kojima je potrebno ili se može predvidjeti da će biti potrebno provoditi aktivne mjere zaštite tj. očuvanje prirode, bioraznolikosti i krajobraza te kulturne baštine. Također u ovu zonu su uključena i područja na kojima je omogućeno gospodarenje prirodnim resursima temeljem odgovarajućih gospodarskih osnova sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode i drugih zakona, kao i tradicionalno prisutni oblici ekstenzivne poljoprivrede.

5.2.2.1. Podzona 2a - Podzona očuvanja staništa

Podzona obuhvaća područja velike vrijednosti za očuvanje šumskih, pašnjačkih, stjenovitih i drugih ekosustava, koje su podvrgnute aktivnoj intervenciji kao načinu upravljanja ili se njima gospodari prema važećim planovima i programima gospodarenja. Ista obuhvaća i manje površine poljoprivrednog obradivog zemljišta u tradicionalnoj upotrebi, kao i pojedinačne elemente tradicijske arhitekture. U ovu zonu, iako nisu grafički istaknute, ulaze i sve postojeće šumske ceste i planinarske staze. Ova podzona obuhvaća 78,53% područja, odnosno 15 180,43 ha.

5.2.2.2. Podzona 2b - Podzona očuvanja tradicionalne arhitekture

Podzona obuhvaća 0,33% područja Parka prirode Biokovo, odnosno 64,65 ha. U ovoj podzoni su prisutni obnovljeni i/ili neobnovljeni pojedinačni pastirski stanovi, staje i "pojate" i/ili kompleksi pastirskih stanova, suhozidi i drugi elementi tradicijske arhitekture, kao i kulturno-sakralni objekti. Ovi objekti su većim dijelom u funkciji rekreacije te revitalizacije tradicionalne poljoprivrede.

5.2.3. Zona III - Zona korištenja

Ova zona obuhvaća 3,03% parka prirode Biokovo, odnosno 585,82 ha. U njoj se nalaze naselja, infrastrukturni objekti, pojedinačni objekti namijenjeni posjećivanju i pojedinačni privatni objekti različite namjene. U ovu zonu, iako nisu grafički istaknute, ulaze i sve javne prometnice na Biokovu.

5.2.3.1. Podzona 3a - Podzona naselja

Ova zona obuhvaća 2,82% područja Parka prirode Biokovo, odnosno 544,52 ha. Ona obuhvaća šira područja postojećih naselja smještenih uz granicu i unutar parka.

5.2.3.2. Podzona 3b - Podzona posjetiteljske infrastrukture

Ova zona obuhvaća 0,21% ukupne površine Parka prirode Biokovo, odnosno 41,30 ha, a obuhvaća sljedeće objekte/lokalitete:

Tablica 4: Objekti/lokaliteti u zoni korištenja, podzoni posjetiteljske infrastrukture 3b

Lokacija	Izgrađeno
Donja gora	Sanirani deponij smeća
Ulaz Biokovska cesta	Recepcija, CLIVUS biološki WC, rampa
Podglogovik	Ugostiteljski objekt "Vrata Biokova", spomenik NOB-a "Partizanske veze", ugostiteljski objekt "Šunde", zadržni dom, ruševine pastirskog naselja Podglogovik
Ravna vlaška	Zgrada info centra, CLIVUS biološki WC, interpretacijski sadržaji
Vošac - Štrbina	Planinarski dom pod Vošcem, dva obnovljena pastirska stana, neobnovljeni pastirski stanovi (ruševine), planinarska kuća na vrhu Vošca
Sv. Jure	Kružna staza oko vrha Sv. Jure; TV odašiljač, crkvice Sv. Jure, parkiralište, informacijsko-edukacijske table
Kuk 0	Objekti u sklopu bivšeg vojnog objekta Kuk 0 (prijemni objekt, garaža, spavaonica za vojsku, prateći objekti)
Kuk 0 - rampa	-
Heliodrom Žavnjak	Bivši heliodrom u sklopu objekta Kuk 0
Ulaz Kaoci	-
Kaoci – šumarska kuća	Šumarska kuća sagrađena početkom dvadesetog stoljeća (danas je ruševna i devastirana)
Kaoci – planinarska kuća	Planinarska kuća (bivša lovačka kuća)

NADOPUNA STRUČNE PODLOGE ZAŠTITE PRIRODE ZA PROSTORNI PLAN POSEBNIH OBILJEŽJA PARKA PRIRODE BIOKOVO VEZANO UZ DONOŠENJE UREDBE O EKOLOŠKOJ MREŽI (NN 124/13)- (2014.)

4. Ekološka mreža Republike Hrvatske

Ekološka mreža Republike Hrvatske proglašena je *Uredbom o ekološkoj mreži* (NN 124/2013), te predstavlja područja ekološke mreže Europske unije **Natura 2000**.

Natura 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije. Njezin cilj je doprinijeti očuvanju povoljnog stanja više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova. Dosad je u ovu ekološku mrežu uključeno oko 28000 područja na gotovo 20% teritorija EU što je čini najvećim sustavom očuvanih područja u svijetu. **Natura 2000 se temelji na EU direktivama (Direktiva o pticama - Directive 2009/147/EC i Direktiva o staništima - Council Directive 92/43/EEC)**, područja se biraju znanstvenim mjerilima, a kod upravljanja tim područjima u obzir se uzima i interes i dobrobit ljudi koji u njima žive.

Direktiva o pticama (Directive 2009/147/EC)

Ova direktiva donesena je još 1979. godine s ciljem dugoročnog očuvanja svih divljih ptičjih vrsta i njihovih važnih staništa na teritoriju EU. Poseban naglasak je na zaštiti migratornih vrsta koja zahtijeva koordinirano djelovanje svih europskih zemalja. Propis se odnosi na sve ptice koje redovito obitavaju na prostoru zemalja članica, a za 181 ptičju vrstu zahtijeva očuvanje dovoljno prostranih i raznolikih staništa za njihov opstanak. Također se zabranjuju načini masovnog i neselektivnog lova te iskorištavanje, prodaja ili komercijalizacija većine ptičjih vrsta. Načinjene su određene iznimke radi sporta i lova, a dopušta se članicama učiniti iznimke u slučajevima kada ptice predstavljaju ozbiljnu opasnost za sigurnost i zdravlje ljudi ili drugih biljaka i životinja, te kad nanose velike gospodarske štete. Pojedine zemlje obvezne su utvrditi i zaštititi dovoljan broj i u dovoljnoj površini najpovoljnijih područja za zaštitu ptičjih vrsta iz **Dodatka I Direktive - SPA područja (*Special Protection Areas - Područja posebne zaštite*)** koja postaju sastavni dio Natura 2000. U zemljama EU ukupno je proglašeno 5491 SPA područja koja zauzimaju površinu od 536.840,19 km² kopna, te 987 morskih SPA područja na površini od 130.761,77 km² (Izvor: *European Commission, NATURA 2000 Barometer, December 2013.*).

Direktiva o staništima (Council Directive 92/43/EEC)

Cilj ove direktive donesene 1992. godine je doprinijeti očuvanju bioraznolikosti članica EU kroz zaštitu prirodnih staništa i divlje flore i faune. Glavni način ostvarenja ovog cilja jest uspostavljanje ekološke mreže područja Natura 2000. Mrežu Natura 2000 čine područja koja se izdvajaju temeljem Direktive o

pticama (SPA), kao i područja koja se izdvajaju temeljem **Direktive o staništima - SCI područja (*Sites of Community Importance - Područja od značaja za Zajednicu*)**, odnosno SAC područja (***Special Areas of Conservation - Posebna područja očuvanja***). Ulaskom u EU države članice predaju Europskoj komisiji nacionalnu listu predloženih SCI područja (pSCI) koja, nakon stručnog vrednovanja, Europska komisija službeno proglašava. Nakon proglašenja SCI područja zemlje članice kroz šest godina moraju utvrditi mjere očuvanja, odnosno uspostaviti sustave upravljanja ovim područjima i proglasiti ih SAC područjima. Ova područja (SCI/SAC) značajna su za očuvanje ugroženih vrsta (osim ptica) i stanišnih tipova koji su navedeni u dodacima Direktive. Kod odabira područja u obzir se uzimaju isključivo znanstveni kriteriji odnosno zahtjevi. Prilikom upravljanja područjima Natura 2000, osim znanstvenih, uzimaju se u obzir i gospodarski, društveni i kulturni zahtjevi te regionalne i lokalne značajke. Zaštita područja provodi se ocjenjivanjem utjecaja pojedinih planova i zahvata te provođenjem mjera očuvanja kroz zakonodavne propise, ugovorne i druge aranžmane s vlasnicima i korisnicima zemljišta te, ukoliko je potrebno, kroz zasebne planove upravljanja. Nove članice EU na dan pristupa moraju predati popis predloženih područja za Natura 2000 s odgovarajućom bazom podataka o svakom pojedinom području. **Za vrste navedene na Dodatku II Direktive potrebno je utvrditi područja ekološke mreže**, vrste na Dodatku IV potrebno je strogo zaštititi, a vrste na Dodatku V uživaju status zaštićenih vrsta čije se populacije smiju iskorištavati uz odgovarajući nadzor. U zemljama EU trenutno je proglašeno ukupno 23 608 SCI područja (područja važnih za divlje svojte osim ptica i stanišne tipove) koja zauzimaju površinu od 601 176.55 km² kopna, te 2 292 morskih SCI područja na površini od 210 454.13 km² (Izvor: *European Commission, NATURA 2000 Barometer, December 2013.*).

Članak 6. Direktive o staništima propisuje obvezu **ocjene prihvatljivosti** svakog plana ili zahvata koji sam ili u kombinaciji s drugim planovima ili zahvatima može imati značajan negativni utjecaj na ciljne vrste i stanišne tipove područja ekološke mreže Natura 2000. Sukladno Direktivi o staništima, postupak ocjene prihvatljivosti primjenjuje se i na područja izdvojena u mrežu sukladno Direktivi o pticama (tzv. SPA područja). Pri tome nije važan smještaj zahvata, odnosno je li zahvat smješten u samom Natura 2000 području ili izvan njega, mogući utjecaj na ciljne vrste i stanišne tipove je taj koji „pokreće“ postupak ocjene prihvatljivosti.

Budući da se svako Natura 2000 područje u mrežu uključuje s ciljem očuvanja određenih vrsta i stanišnih tipova, u postupku ocjene prihvatljivosti utvrđuje se utjecaj plana ili zahvata upravno na one vrste i stanišne tipove zbog kojih je područje uključeno u mrežu.

Temeljem članka 24. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine br. 80/13) za sve planove, programe i zahvate koji mogu imati značajan negativan utjecaj na ciljne vrste i staništa te cjelovitost područja ekološke mreže, potrebno je provesti postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu. Ukoliko se u postupku ocjene prihvatljivosti utvrdi da zahvat, unatoč predviđenim mjerama ublažavanja, ima značajan negativan utjecaj na ciljne vrste i stanišnih tipova Natura 2000 područja, zahvat je potrebno odbiti. Ukoliko ne postoje alternativna rješenja, ovakav zahvat moguće je dopustiti u slučaju kada je utvrđen prevladavajući javni interes (uključujući i onaj socijalne i gospodarske naravi), uz obvezu provedbe odgovarajućih kompezacijskih uvjeta.

Ekološku mrežu RH (mrežu Natura 2000) prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreži (Narodne novine br. 124/2013) čine **područja očuvanja značajna za ptice - POP** (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa,

te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i **područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS** (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju).

4.1. Područja Ekološke mreže u Parku prirode Biokovo

Unutar granica Parka prirode Biokovo nalaze se 2 područja ekološke mreže RH (mreže Natura 2000) – jedno područje očuvanja značajno za ptice HR1000030 Biokovo i Rilić te jedno područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove HR5000030 Biokovo.

Područja očuvanja značajna za ptice - POP (Područja posebne zaštite - SPA)

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000)							
Područja očuvanja značajna za ptice - POP (Područja posebne zaštite - SPA)							
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Status (G= gnjezdarica; P = preletnica; Z = zimovalica)		
HR1000030	Biokovo i Rilić	1	<i>Alectoris graeca</i>	jarebica kamenjarka	G		
		1	<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka	G		
		1	<i>Aquila chrysaetos</i>	suri orao	G		
		1	<i>Bubo bubo</i>	ušara	G		
		1	<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj	G		
		1	<i>Circaetus gallicus</i>	zmijar	G		
		1	<i>Circus cyaneus</i>	eja strnjarica			Z
		1	<i>Dendrocopos leucotos</i>	planinski djetlić	G		
		1	<i>Dryocopus martius</i>	crna žuna	G		
		1	<i>Emberiza hortulana</i>	vrtna strnadica	G		
		1	<i>Falco peregrinus</i>	sivi sokol	G		
		1	<i>Grus grus</i>	ždral		P	
		1	<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	G		
		1	<i>Lullula arborea</i>	ševa krunica	G		
		1	<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš		P	
		1	<i>Picus canus</i>	siva žuna	G		

Kategorija za ciljnu vrstu:

1 = međunarodno značajna vrsta za koju su područja izdvojena temeljem članka 3. i članka 4. stavka 1. Direktive 2009/147/EZ;

2 = redovite migratorne vrste za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 2. Direktive 2009/147/EZ

Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS (Predložena Područja od značaja za Zajednicu - pSCI)

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000)				
Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS (Predložena Područja od značaja za Zajednicu - pSCI)				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip	Hrvatski naziv vrste/hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste/Šifra stanišnog tipa
HR5000030	Biokovo	1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
		1	alpinska strizibuba	<i>Rosalia alpina</i> *
		1	hrastova strizibuba	<i>Cerambyx cerdo</i>
		1	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
		1	crvenkrpica	<i>Zamenis situla</i>
		1	dugokrili pršnjak	<i>Miniopterus schreibersii</i>
		1	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
		1	vuk	<i>Canis lupus</i> *
		1	Skopolijeva gušarka	<i>Arabis scopoliana</i>
		1	danja medonjica	<i>Euplagia quadripunctaria</i> *
		1	mosorska gušterica	<i>Dinarolacerta mosorensis</i>
		1	dinarski voluhar	<i>Dinaromys bogdanovi</i>
		1	dalmatinski okaš	<i>Proterebia afra dalmata</i>
		1	Planinski i pretplaninski vapnenački travnjaci	6170
		1	Istočno submediteranski suhi travnjaci (Scorzoneretalia villosae)	62A0
		1	Istočnomediteranska točila	8140
		1	Karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom	8210
		1	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310
		1	Planinske i borealne vrištine	4060

		1	Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu	6110*
		1	Eumediterranski travnjaci Thero-Brachypodietea	6220*
		1	(Sub-) mediteranske šume endemičnog crnog bora	9530*

Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ